

TRENER

ČASOPIS UDRUŽENJA KOŠARKAŠKIH TRENERA

OKTOBAR '98. - GODINA II - BROJ 5

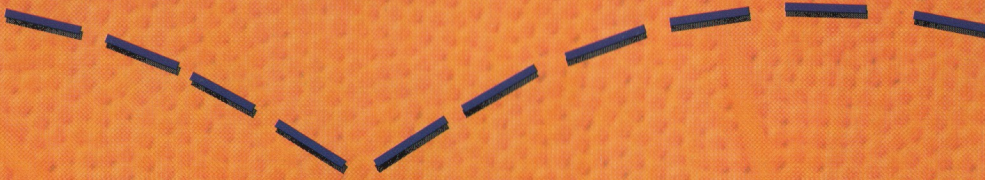
**Najbolji
na svetu**

Željko Obradović

Rad, drugarstvo - zlato

YUBAC

BASKETBALL CAMP

Dobro došli na more

Bjela - Herceg Novi

od 26. decembra do 23. januara

I ove godine specijalni program za Vas!

Košarkaško zabavište

Kamp za bekove

Kamp za krila

Više od letenja...

Kamp za centre

Kamp za šutere

Prigovorni klubovi

- 🏀 osmodnevni programi
- 🏀 treninzi u hali
- 🏀 smeštaj u hotel "Delfin" - klimatizovan
- 🏀 prevoz avionom

za informacije zovite ili pišite našoj kancelariji

uplata u
mesečnim
ratama

cena
1950

specijalni
popust
klubovima

NE PROPUSTITE NAJVEĆI KOŠARKAŠKI DOŽIVLJAJ

YUBAC
BASKETBALL CAMP

11080 BEOGRAD - ZEMUN • ĐURE ĐAKOVIĆA 8
TEL: 011/ 109 422, 108 954 • FAX: 011/ 108 411
E-MAIL: yubac@eunet.co.yu • <http://www.yubac.co.yu>

TRENER

ČASOPIS UDRUŽENJA KOŠARKAŠKIH TRENERA

Kako do promena

Da li u našim udruženjima košarkaških trenera treba nešto menjati? Dobar broj košarkaških poslenika pa i trenera reći će da. Međutim, različit pristup promenama već duže vreme parališe svaku inicijativu za promenama. Jednostavno, ceo proces se odvija u komotnoj atmosferi, po najviše na štetu same trenerske organizacije. Naravno, kada govorimo o nekim slabostima u funkcionisanju naše tri trenerske organizacije, a pre svega, Crne Gore, Jugoslavije, ne gubimo iz vida kvalitet naših trenera. Upravo činjenica da imamo najbolje trenere u Evropi sama po sebi zahteva i efikasnije funkcionisnje udruženja i njihovo mesto i status u košarkaškim savezima. Poražavajuća činjenica da se na sastanku Predsedništva UKTJ, 25. avgusta, kojim je predsedavao Dušan Ivković, zvanično najbolji trener Evrope, ne pojavi dovoljan broj članova ni za

kvorum. Podsetimo da je Beograd tih dana, uoči Trofeja Beograd, bio košarkaški centar starog kontinenta. Pitamo se da li je taj sastanak ili slične, trebalo zakazati u Atini, Barceloni ili u nekoj od evropskih metropola, pa da naše predsedništvo ima kvorum. Istina je i to, da ako imate preglomazno predsedništvo, kao sada, postoje objektivne poteškoće da se kvorum obezbedi. Kvorum je ipak samo forma koja se tiče i suštine. Još jedna činjenica konstatovana na pomenutoj sednici, koja je ipak održana, podstiče na razmišljanje. Od prethodne sednice održane 6. aprila o. g. kada je ipak postignut dogovor o promena, gotovo da nije urađeno ništa. To su tek neke činjenice. Zaključak od 25. avgusta bio je, da se promena pristupi do kraja septembra. Prođe i septembar.

M. Polovina

Broj 5, oktobar 1998.

IZ SADRŽAJA

Trenerski dani '98:

SEMINAR VISOKOG REJTINGA

Str. 4 - 10

Marin Sedlaček:

STVARANJE YU TRENERA

Str. 14 - 16

Danilo Šotra:

NEKO ČUDNO VREME

Str. 30

KSJ:

TRENERI ZASLUŽUJU VIŠE...

Str. 34 - 36

KSS:

LICENCA ZA KVALITETNE KAMPOVE

Str. 39

TRENER

Osnivač i izdavač:

Udruženje košarkaških trenera Jugoslavije
Beograd, Ul. Čarlija Čaplina br 39 a

Za izdavača

Vladislav Lučić

Glavni i odgovorni urednik

Mirko Polovina

Uređivački odbor

Zdravko Kubat, Nemanja Đurić,
Ivan Hajnal, Bata Đorđević,
Marin Sedlaček, Mile Protić, Milan Opačić,
Mirko Polovina, Miki Antić,
Predrag Sarić, Miodrag Baletić,
Goran Bojanić

Tehnička priprema:

DAN GRAF, Beograd, Vatroslava Jagića 3

Adresa redakcije:

Beograd, Čarlija Čaplina 39 a

Telefon:

759-063

Fax:

765-856

Štampa:

Standard 2, Beograd

Tiraž

1000 primeraka

List izlazi tromesečno

Trenerski dani '98

Seminar visokog rejtinga

Za vreme jednog od najjačih turnira u Evropi, Beogradskog trofeja, već po tradiciji održava se trenerska klinika sa najeminentnijim predavačima. I ove godine jugoslovenski treneri u velikom broju pohodili su dvoranu Sumice ne bi li upili nova saznanja kroz izlaganja stručnjaka koji čine elitu evropske i svetske košarke.

Na „školi“ u kojoj za katedrom sede prvi stručnjak prvaka sveta Željko Obradović, trener šampiona Rusije i asistent u stručnom štabu vicešampiona planete Stanislav Jerjomina, strateg šampiona Nemačke Svetislav Pešić i jedan od najcenjenijih funkcionera Međunarodne košarkaške organizacije, predsednik tehničke

Stanislav Pešić, redovan učesnik Trofeja Beograd i Trenerskih dana

Željko Obradović: Ovako smo pobeđivali na Svetskom prvenstvu u Atini

U ime UKTJ, član predsedništva, Milan Opačić poklonio je sliku za uspomenu našem reprezentativnom treneru

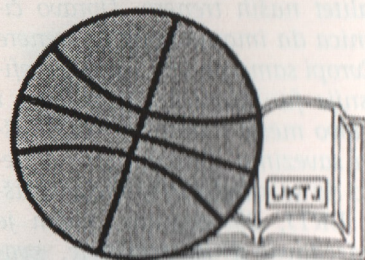
komisije FIBA Radomir Saper pozavidale bi nam sve zemlje. Uspeh je tim veći, jer bi organizacija seminara ovako visokog nivoa na svim drugim meridijanima koštala znato više.

V i d e n j a Svetskog šampionata u Atini, iz uglova, kormilara „plavih“ Željka Obradovića, po mnogim najzaslužnijeg čoveka za zlatnu medalju i nama dobro poznatog pukovnika Jerjomina, probudila su veliko interesovanje ne samo trenerske

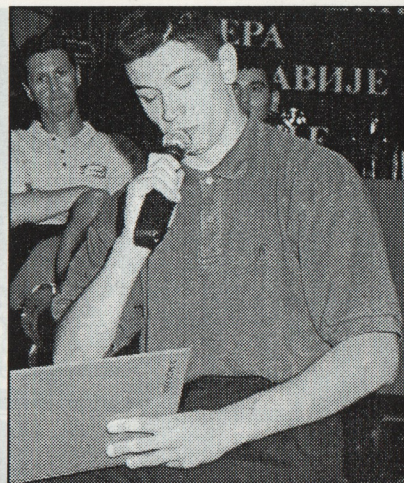
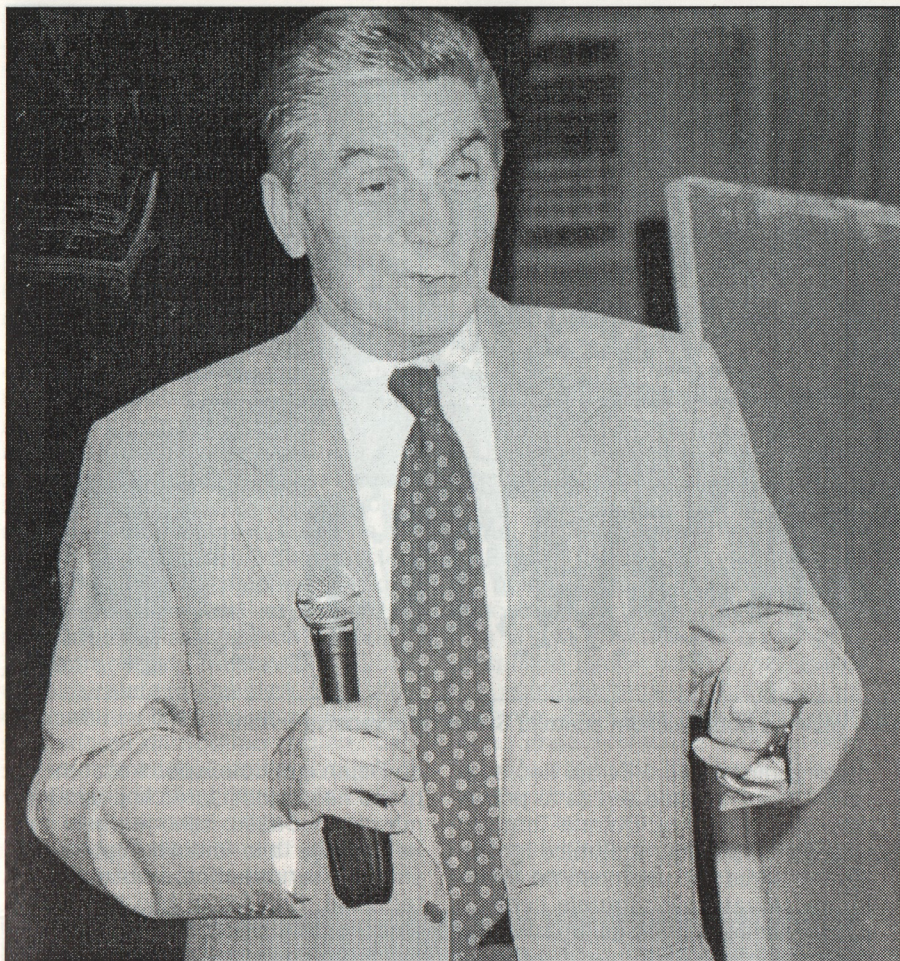
branše, već i ostalih ljubitelja magične igre.

Naravno, korist od svakog predavanja (ne smeju se zaboraviti dr Đorđević i Miljan Grbović) bila je mnogostruka, ali u praktičnom delu najprimenljivije bilo je Šaperovo izlaganje i demonstracija izmena pravila igre i instrukcija koje su arbitri dobili pred novu sezonu.

Sa ovog, inače jednog u nizu uspešnih seminara, donosimo izlaganja našeg Željka Obradovića i trenera SCKA Jerjomina. Dodajmo i to da je ovaj uspešan seminar značajno upotpunio atmosferu Trofeja Beograda koji je naš glavni grad učinio, tih dana, košarkaškom prestonicom Evrope. P.S.

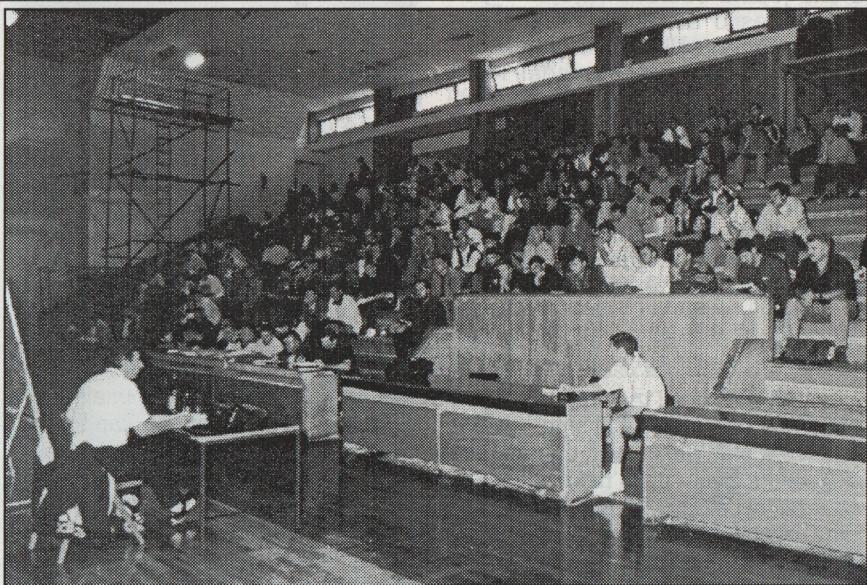
Profesor Radimir Šaper, u pravom trenutku, uoči sezone obradio je temu: Nova pravila i kriterijumi suđenja u senoni '98-99. Asistirali su mu sudije Milivoj Jovčić i Ilija Belošević

Željko Obradović

Rad, drugarstvo - zlato!

Prethodno Svetsko prvenstvo u Atini bilo je prilično izjednačeno. Veliki broj ekipa imao je dosta kvaliteta, ali na sreću Jugoslavija je pobedila i, po meni sasvim zaslužno, osvojila zlatnu medalju. Što se tiče nekih stvari koje su bile dominantne, mi smo se u toku Svetskog prvenstva susretali, maltene sa svim vrstama odbrane koje se igraju u košarci, sem kombinovanih odbrana.

Znači, nijedan tim nijednog trenutka nije pokušao da nam igra kombinovanu odbranu ni na jednom igraču. Jedino što je bilo pokušaja od strane ruske reprezentacije, još u grupi, u odnosu na Dejana Bodirogu, gde su ga stalno preuzimali igrači 3 i 4. To je i logično, jer ruska reprezentacija igra slično CSKA, gde trener Jerjomin sa igračima 2, 3 i 4 preuzima. Na taj način oni pokušavaju da izbere poziciju za kontra-napad.

Sala u Šumicama, za vreme seminara bila je odlično posećena

Pozdrav sa vrha sveta - plavi na pobjedničkom postolju Svjetskog prvenstva u Atini

Portoriko

Da počnemo sa utakmicom protiv Portorika. To je bila prva utakmica na turniru. Imali smo pripremljene dve kasete sa njihovim utakmicama. Jedina promena je bila kod veoma bitnog igrača Edija Kazijana, koji se potukao na treningu i nije igrao. Za njega smo se spremili, da branimo pick and roll, pošto ga igra dosta. U odnosu na ostale njihove play igrače ili igrače na poziciji 3, dogovorili smo se da ih izguramo, da ne dozvolimo prodor sa podignutom rukom preko istog igrača - da nema lakog šuta - to je bila jedina odbrana koju smo postavili. Desilo se da su na poslednjem treningu ušli u neke probleme. Kazijano i Vega su se posvađali i trener je odlučio da kazni Kazijana. Plan utakmice je pao u vodu, ali smo se dogovorili da na ostalim igračima odigramo onako kako je pripremljeno. Bilo je veoma bitno da njihova igra, uglavnom dominantna u smislu kontri i polukontri, gde su tražili saradnju igrača broj 4 - Mincija, koji je

dugo godina igrao u Evropi kao stranac i Ortiza. Mi smo se i za to pripremali. Tražili smo od Dejana Tomaševića da na početku utakmice igra izuzetno agresivno u odnosu na Mincija, da se zaustavi saradnja centra i da se ne dozvoli Ortizu ubacivanje, na koga je motrio Rebrača. I šta se dogodilo? Pošto nisu imali tog Kazijana, verovatno iz straha u odnosu na Bodirogu, oni su pripremili totalno igru i prvi put su izašli sa tri visoka igrača. Taj Minci, koji inače igra poziciju 4, ovoga puta izašao je na poziciju 3 u odnosu na Dejana Bodirogu, a igrala su im i dva mala igrača. I ono gde su oni po meni bili u igri, oni su tog trenutka izgubili. Sve što smo napravili u početnoj fazi utakmice, bilo je da loptu drži Bodiroga, jer taj Minci u fazi kontranapada nije bio spreman da ga brani. Mi smo lako poentirali u kontranapadu, Dejan je išao do kraja, polagao loptu itd. Utakmica je krenula dobro po nas. Onoga trenutka kada su stavili tri mala igrača, tad je bilo gotovo. Imali smo dosta toga u našoj taktici,

da Dejan igra dole ispod koša, uz Rebraču naš najbolji igrač koji igra leđima okrenut košu. Tako je posle svake rotacije bilo nekoliko otvorenih šuteva i tu utakmicu smo dobili na taj način. Ono što je bilo bitno, gde smo na kraju poluvremena izgubili dve lopte, to je bio taj zonski presing koji igra Portoriko u rasporedu 1-2-1-1, pogotovo kada igraju sa tri mala igrača. Igraju ga izuzetno dobro i što je najbitnije, posle tog zonskog presinga vraćaju se na čoveka. Sta je ključ i šta je najbitnija stvar? Kad se vraćaju na čoveka, oni nemaju raspored ko koga čuva. Tu prestaje zvanične akcije. Tu je najbitnije da se gleda ko koga čuva, jer uvek je bilo disproporcija, uvek je bilo razlika u visini, gde je bio mali igrač u odnosu na velikog centra. To u zadnja tri napada u prvom poluvremenu nismo imali. U poluvremenu je bila jedina priča da smo znali da će igrati zonu 3-2 po match up principu. Sve smo to imali spremno. Ništa novo ekipa Portorika nije odigrala. Imali smo na sve odgovor. Pogotovo sam bio zadovoljan u trenucima kada su se vratili na taj način igre, jer smo uspeali da isključimo Mincija i Ortiza. Nikad od svih utakmica koje sam video kada smo spremali skauting, nije bilo rešenja da se gurne lopta igraču dole. Ja sam tražio do Miće Berića, koji je bio planinar da čuva Kazijana, da stane u tu poziciju i zatvori aut liniju, ako ne može da bude prodora. Jer, ako krene uz aut, onda je teško rotirati. Glavna igra protiv Portorika je bila da se zaustavi Ortiz i njegova saradnja

Pripreme

Mi smo imali izvanredne pripreme, a ja sam pričao kada smo imali 8-9 igrača na treningu, ćutali smo, trpeli i radili. Ovo mi je osma godina kao trener, uvek sam pokušavao da radim maksimalno sa ekipom i nikada mi se nije dogodilo u životu da je neka ekipa koju sam vodio u reprezentaciji radila kako su radili ovi momci. Mi smo bili na Kopaoniku, Ko je bio tamo, ko je video trening, mogao je da vidi, a ja se kunem da su momci povraćali u seriji po 4 igrača i nastavljali su da trče. Niko se nije palio, niko nikom nije smetao, verovali su u to i ta vera i ta odbrana je pomogla da se dovede do toga da napravimo rezultat kakav smo napravili.

sa drugim centrom. Zaustavili smo to i izuzetno dobro odigrali utakmicu. To je bilo to što se tiče Portorika.

Rusija

Druga utakmica je bila sa Rusijom. Rekao sam, posle osam godina i Argentine, došli smo u situaciju da igramo sa ruskom reprezentacijom. Ono što je bilo najbitnije na toj utakmici je način njihove igre odbrane 2, 3, 4 igrača. Obratite pažnju kada budete gledali CSKA ili rusku reprezentaciju - Kudeljnin uvek čuva plejmejke- ra. On ima brze ruke, a Karašev je na igraču 2 i oni to stalno menjaju. Ka- žem vam, ako dođete u situaciju da šutnete loptu i nemate dobar skok u napadu, oni to kažnjavaju. Ako ne da- te informaciju igraču kako da čuva igrača, ti šutevi za tri poena su laki, a vi znate kakvi su Rusi - svi šutiraju za tri poena. Kod ruskog tima način igre je kontranapad, zaustavljanje, a ovi ostali iz zaleta idu na skok. Šut i skok u napadu su bile prve stvari o kojima smo morali da vodimo računa. Ono što smo mi tražili, ono što sam poku- šao Dejanu Bodiropi da objasnim, a u prvoj utakmici nije mogao da shvati, to je da igramo pick and roll prema autu u desno i oni to promene. Greš-

ka je bila što je tražio igru u pick and rollu sa Tomaševićem i Topićem, a oni su to lako menjali. Šta se dešava - oni preuzmu, Panov ostane dole i kraj priče. Tražio sam da igra pik and roll sa Rebračom, jer Mihajlov ako preuzme, ne može da čuva Bodiropu i to je kraj priče. Druga stvar, onaj No- sov, tu je Dejan naš najjači igrač, pre- de samo i ne može niko da ga zausta- vi. Ono što je evidentno, to je da je morao da igra sa većom asistencijom - pričam za napad. Ono što smo spre- mili u odnosu na rusku ekipu, to je da ako smo sa Portorikom imali izgura- vanje, onda je izričito bilo u odnosu na Karaševa, Babkova, Kudeljina i to društvo da se iskače i agresivno po- maže. U svojoj igri su imali passing game. Konstatovali smo na kraju da su Rusi na prvenstvu imali po meču 20 pokušaja za tri poena uz osam ubačenih, a na tom meču smo ih sve- li na 9-3. Mi smo pokušali da te njihove spoljne igrače branimo sa izuzet- nim pomaganjem visokih igrača i da rotiramo. Znali smo da ćemo povre- meno imati problem skoka, jer kad Rebrača izađe da pomogne, Nosov ne zna da primi loptu, on samo ide na skok, isto kao i Mihajlov. Ako ovi naši mali igrači ne zgrade, problem skoka postoji. Tog Nosova znam iz

Olimpije, koji je u poziciji šuta sa pe- nala imao 30 odsto, a ispod koša ne može da zakuca loptu. To je bitan po- datak - on ne može da zakuca i to je kraj, tako se dobija jedna velika utak- mica. Tako da smo insistirali na tim stvarima. Ruska reprezentacija je ve- oma jaka i ono što je meni u odnosu na tu utakmicu posebno drago, a već sam pomenuo, to je da smo na nega- tivnom rezultatu odigrali najbolje. Vi- deo sam izlaganje Jeremića, da ih je Šćepanović iznenadio, ali Šćepa je to odigrao izuzetno hrabro, a pre svega se iz pick and rolla dizao i želeo da šutne loptu na koš. Generalno gleda- no mislim da je ruska reprezentacija u odnosu na ostale ekipe najjača, da imaju najbolju igru, da najbolje trče i da imaju dobre šutere.

U pripremi za utakmicu sa Rusi- jom insistirali smo na treningu pro- mene igrača, da iz toga tražimo reše- nje, znači svaki put različito - naš ma- nji igrač napada njihovog visokog ili 1 na 1. E, ono što je veoma bitno, ja ne znam da li je to strah ruske reprezen- tacije, oni su celo prvenstvo igrali zo- nu 2-1-2 i ako se sećate ta utakmica u polufinalu protiv Amerikanaca, naj- bitnije dve lopte su osvojili posle au- ta, gde oni imaju pripremljene šeme. To je način igre CSKA, posle auta iz zone 2-3 osvajaju loptu. Ja mislim da sam na pripremnim treninzima po 20 minuta posvećivao ovome. Oni to ni- su probali sa nama ni jednom, ni u grupi ni u finalnoj utakmici. Imali smo pripremljene zonske odbrane, čak smo i na prvoj utakmici stali u zonu i to u situaciji kada je Pašutin bio u igri - koji nije šuter, drugi je bio Domani, a treći Kudeljnin koji je izvanredan šuter. Mi smo stali u zonu, ispratili prve dve kretnje. Kudeljnin je primio loptu, De- jan Tomašević mu se ne javi, on pri- pali trojku i ubaci, a rekli smo svi mo- gu da šutnu - samo ne on. I u drugom poluvremenu smo odigrali zonsku od- branu dva puta i oba puta nam je da- la rezultat. Jednom zahvaljujući pro- mašaju, a drugi put smo dobro odi- grali - nisu ni šutnuli na koš. A ono što meni ni dan danas nije jasno, da ni na utakmici u grupi ni u finalu nisu probali te njihove akcije, a mi smo za to imali dve spremljene varijacije.

Japan

Protiv Japanaca odigrali smo jed- nu lepu trening utakmicu. Zona 2-3, 35 minuta, prilika da uključimo Sašu Đorđevića da odigra nešto malo više. Sve je lepo, lagano izgledalo. Ako šu- tiraš na utakmici 22-14 za tri poena onda tu nema šta da se priča. Na kra- ju prvog poluvremena imali smo pro- blem sa njihovom zonom, ali kada vo-

Iz pobede u pobedu: Željko Obradović - čovek dobre volje

diš 20 razlike, to je valjda slučaj sa svima, onda počneš da grešiš za dva poena. Imali smo četiri napada na zonsku odbranu, koji god da smo prozvali igrači su stali. Prvi pas - igrač je sam za tri poena. Šta da kažeš - nemoj da šutiraš. Za igrača broj 12 koji je dominantan, tražili smo svaku blokadu koja je bila za njega - Bodiroga sa Topićem i Tomaševićem na njemu. Svi su preuzimali tog igrača i nije imao nikakav učinak, jer utakmica se završila sa 45 razlike. Veoma je važno da su igrači odigrali korektno, da su ispoštovali protivnika i do zadnjeg trenutka izdržali utakmicu.

Kanada

Meč protiv Kanade je već bio u drugoj grupi. Njihova igra je bitna zato što su oni utakmicu sa Grčkom odigrali izvanredno i gde su na neki minut do kraja na šut Grka imali praktično loptu u rukama, koja je ispala njihovom igraču na penalu. I kao što to već obično biva odmah je usledila kazna, Grci izbacili loptu na krilu, dali trojku i tako dobili utakmicu. Oni su ekipa koja je mnogo menjala odbranu: igrali su čoveka, igrali su presing po celom terenu, igrali su zonu 1-3-1, igrali su zonu po principima matchupa. Ono što je bilo bitno kod Kanadana je to što su niski igrač 5 ili broj 12 u prvoj rotaciji na svakom prodoru i da praktično njihova rotacija u igri posle toga nije postojala. Nije bilo ubacivanja krila sa strane. Igrač broj 5 izričito pomaže i niko više ne rotira. Prema tome, razgovarali smo sa igračima i pripremali ih na to. Ničim nas nisu iznenadili. Probali su da odigraju presing - lako smo poentirali. Ja tražim od igrača da ostave slobodan prostor na liniji penala. Ja se uvek odlučujem da mi tri mala igrača budu protiv bilo koje agresivne igre na celom terenu. Da li će da bude 3-1-1 to zavisi od igrača koje imate. Probali smo da igramo što brže, da se ne bi postavili u zonu 1-2-1-1, presing ponovo su iste stvari koje su uobičajene, uvek neko nekog zaboravi, uvek je mali prema visokom, uvek je visoki prema malom. Prema tome nema igranja akcija, igra se najslobodnije i traži se rešenje da se čita odbrana. Tu smo odigrali dobro, jedini problem koji smo tu imali je poznati američki način igranja, to je bio ofanzivni skok, gde idu stalno ispod koša, bacaju se, NBA stil, dupli izbačaj šuta sa podignutim rukama, bez nekih velikih faulova.

Italija

Sledeća utakmica na prvenstvu je bila protiv Italije. To je tim koji mi naj-

bolje poznajemo, igrali smo sa njima 4 utakmice u pripremnom periodu, jedina razlika je bila što u pripremama nisu bili Fučka i Majers, sigurno dva važna igrača, a pre svega Majers koji nije bio potpuno spreman, koji je veliki igrač i koji je sposoban sam da reši utakmicu. Njihova igra u odbrani je čovek, preuzimanje, čak i onaj Damijao i Kjačig su sposobni pa su radili i da u pick and rollu preuzimaju da izlaze široko. Ako se sećate početka utakmice da su na svakom pick and rollu izlazili jako široko i da je tu bila stvar samo da se gleda. Pre svega je bilo evidentno da će odbranu da igraju pre svega na Sašu Obradovića, Berića i pogotovo na Dejana Bodirogu koga Boša Tanjević izuzetno dobro poznaje, njegov igrač, on ga je napravio igračem. Ekipa koja je igrala izuzetno agresivno, koja je zajedno sa nama igrala ubedljivo najagresivnije na celom svetskom prvenstvu. Igrali su po meni izvanredno. Menjali su način odbrane na donjem postu u zavisnosti od toga ko je pre svega na Rebrači, pošto znaju ono što je bilo bitno da smo mi u prvom poluvremenu kaznili njihovu igru ispred, gde smo u trouglu odrađivali za dva pasa više da je Rebrača zakucavao, poentirao lako. Imali smo aktivan rezultat i sećam se zadnja dva tajm-auta, gde smo imali loptu pod košem. Ja volim da podsetim igrača na nešto što

radimo na treningu, nacrtam raspored i da se odigra upravo kao što smo spremali iz jednog drugog rasporeda, nego što igramo da kaznimo to njihovo iskakanje pick and rolla, gde sam ja tražio da Šćepanović bude igrač koji će da igra sa loptom, jer ja imam ogromno poverenje u njega, a drugo što je on igrač koji se iz pick and rolla diže i šutira za tri poena. Bila je ideja Rebrača, Šćepanović pick and roll da se prenese preko Topića i da se gurne lopta dole Rebrači. Jedan tajm-aut, drugi tajm-aut i naravno mi to odigramo, lopta ponovo završi u rukama Šćepanovića, neiskusni igrač, a siguran sam da nije navikao na kriterijum suđenja koji je dominantan u Evropi i svetu, gde svaka lopta koja se napada dole ne svira se faul; tu možete igraču da otkinete ruku, tu se ne svira faul. Umesto da odigramo strpljivo tom neiskusnom igraču koji igra svetsko prvenstvo prvi put, a ja ponavljam da sam jako zadovoljan kako je odigrao i umesto da se završi sa 6, završilo se sa 4. Nikad u svlačionici nisam rekao o onome što se zadnje napravilo na terenu, jer problemi su druge vrste i priča se o drugim stvarima. Njihove kretanje u napadu uglavnom su bile za Fučku i Majersa i ono što je bilo bitno za te krilne igrače, ako nije Majers unutra, Menegin, Abio oni vrše jednu akciju polukontre sve vreme. U nekom ne-

Odbrane

Sretali smo se sa svim vrstama odbrana, i ono što je, po meni, bilo dominantno na Svetskom prvenstvu, da mnoge su ekipe pokušale da odbranu čoveka na čoveka igraju na različite načine. I mi smo u našoj odbrani menjali u odnosu na protivnika, naravno imali smo glavni koncept odbrane čovek na čoveka, ali smo i mnogo toga menjali u zavisnosti od protivnika, što je logično i što mislim da je tendencija uopšte u evropskoj i svetskoj košarci to da se sve više menja, da igrači 1, 2, 3 obavezno sve menjaju. Ako imate igrača kao što je Tomašević, Topić koji mogu da čuvaju male igrače onda se to promeni. Ako imaš trojku visoku koji može da od prvog dana treninga prihvati da treba da zahvati dole i da nema lakog dodavanja onda je mnogo lakše i po meni je to najbolja moguća odbrana koja može da se igra u ovom trenutku. Ja verujem u tu odbranu, ja najviše verujem u odbranu čoveka, ja sam rekao imali smo čoveka sa preuzimanjem, igrali smo čoveka sa udvajanjem, imali smo zonu 2-3 koja nam je dala negativne rezultate u pripremnom periodu protiv Španije gde smo tu utakmicu gubili sa 15 poena. Igrali smo drugo poluvreme zonu 2-3 i dobili utakmicu i rekao sam da ne verujem da može jedna zonska odbrana da se igra na utakmici ne znam ni ja koliko minuta, osim ako igrač sa nekim indijancima; ja pričam o nekom nivou koje je Svetsko prvenstvo gde su svi timovi spremni i gde uvek imaju po dva - tri šutera. Ne možeš da ostaviš prostor i da oni šutnu i da igraju na lak način. Imali smo spremljene 2-3 i imali smo spremljene još 2 vrste odbrane, naravno presing po celom terenu kao što ste imali priliku da vidite. Od polovine terena smo imali da odigramo 1-3-1 raspored i imali smo posle toga kad se ekipe rotiraju, vraćali smo se u raspored 1-1-3. Jedino što smo probali je 2-3 i ono čime sam bio izuzetno zadovoljan i ono što nam je davalo rezultate i dovelo nas do toga da budemo prvaci na svetskom prvenstvu je naša presing igra na celom terenu i na pola terena. Ja sam vrlo ponosan kako je ekipa igrala odbranu pre svega mislim da je najbitnije da smo isključili ruke i da smo igrali grudima i nogama i to je ono što bi trebalo da svaka ekipa radi.

gativnom rezultatu, tako pred kraj utakmice, došli smo u situaciju pola koša za nas, na 25 sekundi do kraja. Ceo pripremni period smo tako spremali da napravimo foul. Slušao sam tajm-aut jer sam pregledao kasetu i Boša Tanjević je rekao da ćemo da igramo isti napad, mi ga nismo igrali, promenili smo napad, tražili smo da se lopta odigra na Rebraču, bio je foul kod Fučke, sudija ga nije svirao, odlično smo odigrali, Rebarac primio loptu, dodao Topiću, izvanredan šut promašio i nema nikakvih problema - izgubili smo utakmicu. Čestitao sam igračima na napadu koji su odigrali u zadnjoj akciji, na sve, ali sam imao zamerke za neke druge stvari koje su bile prisutne u 40 minuta. Prema tome ne verujem da smo u toj zadnjoj odbrani, zadnjem napadu izgubili utakmicu. Uvek je dobro kad se neka utakmica izgubi, to svi treneri kažu, a ja verujem da je tako ako su pravi ljudi u ekipi i ako mogu da shvate zaštu su izgubili utakmicu. Ja ne verujem da smo mi izgubili zato što je Topić promašio, ili Majers dao tri poena, ja verujem u igru od 40 minuta.

Grčka

Bili smo u situaciji da posle ove utakmice igramo sa Grčkom, domaćinom, a znate kakva je atmosfera dole, znate kako oni prilaze utakmici, dvadeset hiljada ljudi. Rekao sam starijim, iskusnijim igračima da objasne mlađima tu situaciju. Nema spoljnih efekata, ne postoji publika, samo čuješ loptu. I zahvalan sam Moki što me je tome naučio. Iznenadili smo Grke na početku utakmice agresivnom igrom, išli na presing, osvojili par lopti i naravno na prvi tajm-aut i oni su sigurno postavili napad na presing itd. Ja sam tad rekao: ajde momci da igramo presing, fintiramo i vraćamo se u zonu 2-3. Ta utakmica je bila izvanredna i Rebrača je sa sedam blokada dominirao.

Argentina

Prošli smo tu prvu fazu, došli smo do najvažnije utakmice na turniru - sa Argentinom, četvrtfinale. Ako pobediš boriš se za medalju. Skaut smo opet

Uđi i pokaži im šta znaš: Željko Obradović i njegov adut Predrag Drobnjak

napravili i uvek smo najmanje po tri utakmice imali za svaku ekipu. Svako pogleda utakmicu i razradimo detalje. U odnosu na Argentinu oni u odbrani igraju čoveka i zonu 2-3 i ono što je bilo jako dominantno da igrači sa pozicije broj 4 imaju šut za tri poena. Argentina je igrala sa Obertom i Nikolom, koji su imali visokoprocenatni šut za tri poena; ponovna saradnja između 4 i 5, imaju Skonokinja koji igra sa Danilovićem u Kinderu i Milanezija koji je veliki igrač, koji se meni strašno sviđa, čak sam hteo da ga uzmem u Beneton - on je odustao. Imaju veoma iskusen tim i igrali su dobro protiv nas. Dejan Tomašević je samo jednom pogrešio, digao je ruku, priznao je grešku i znao sam da neće ponovo pogrešiti. Imali smo negativan rezultat, ali smo imali veru i dobili smo tu utakmicu. Neki kažu da smo možda imali sreće, ali kad pogledate odbranu i sve ostalo u poslednjih 10 minuta shvatićete da je to ključ svega. Imali smo i mi problema u napadu, ali ono što je bio problem u prvom poluvremenu bio je Mićin drug iz Taugresa Espil, koji nam je za 12 minuta u pr-

vom poluvremenu dao 16 poena, a u drugom samo 2. Šćepanović ga je ponovo čuvao, izvanredno je shvatio svoju ulogu u reprezentaciji. Na kraju utakmice su tražili rešenje u pick and rollu sa malim igračem, sa rezervnim plejmejkerom. Na kraju smo dobili utakmicu koja je bila psihološki teška za nas. Igrači su bili svesni koju odgovornost nosi ta utakmica i imali su veliku veru u našu odbranu.

Grčka II

Polufinale je bilo ponovo sa Grčkom i tu smo uzeli skaut sa utakmice koju smo mi odigrali protiv njih. To je najbolji mogući skaut i znali smo da će Janakis da sprema napad na presing. Nismo hteli da odustajemo od te igre, jer je to bilo naše najjače oružje. Ja sam bio zadovoljan u prvom poluvremenu. Dobro smo odigrali presing na kraju meča kad je bilo najvažnije. Pokušao sam na svim tajm-autima kojih toliko ima, da reagujem, i ono što smo uspeali da uradimo na nekom negativnom rezultatu, valjda je bilo minus 12, oni su počeli da igraju napad od 25 sekundi i nijedan normalan šut nisu imali u zadnjih 7-8 minuta. Grci ništa drugo nisu igrali, sem čoveka i mislim da ono što su pričali pre prvenstva, da će im pomoći Cakalidis, ništa nije bilo od toga. Oni su se uplašili od Rebrače. Izgurili smo tu utakmicu, a igrali smo slabije nego u grupi.

Zlato

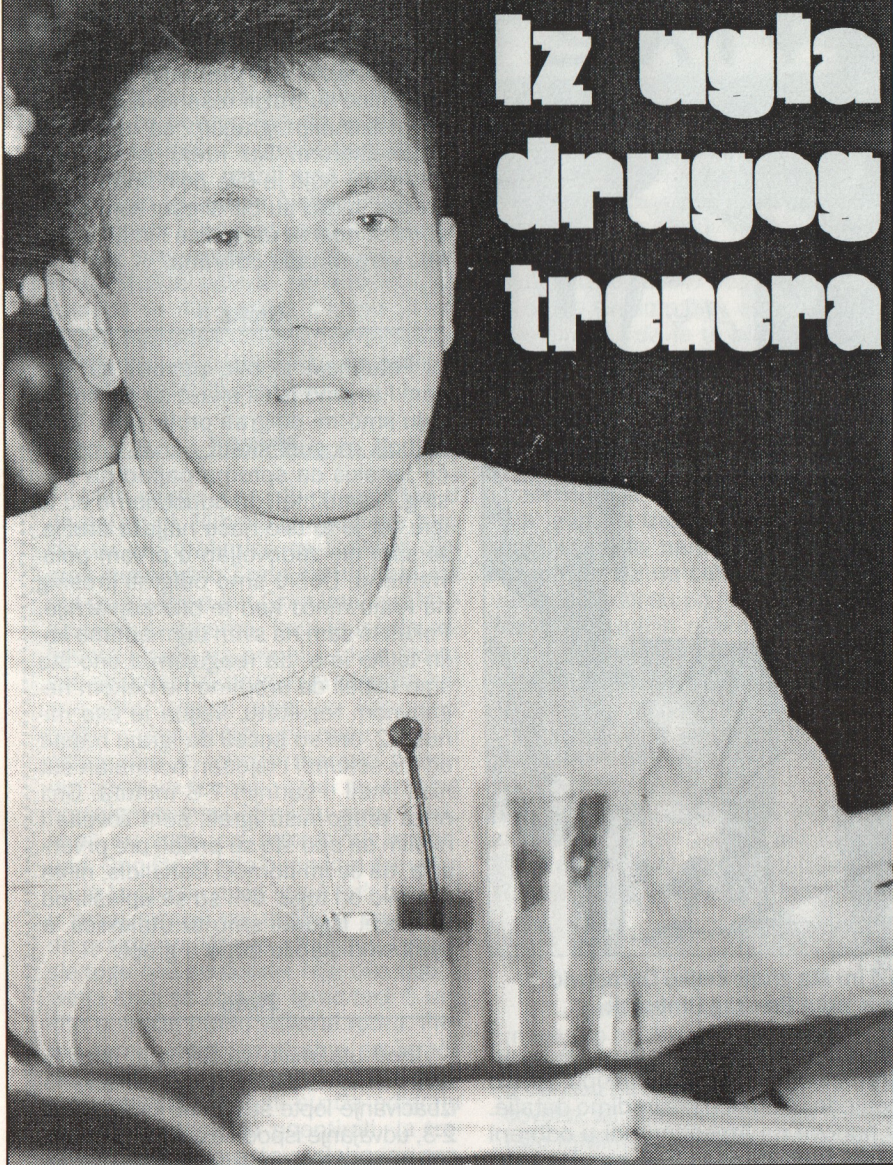
Pred utakmicu sa Rusima, pred finale vreme na treningu sam koristio na izbacivanje lopte sa strane protiv zone 2-3, udvajanje ispod koša. Najbitniji detalj je bio kako čuvaju Rebraču, kako čuvaju Bodirogu, a za skauting smo koristili ponovo utakmicu protiv njih i njihov meč protiv Amerikanaca. Šta je bio problem na toj utakmici - naš kontrana- pad, koji je bio razlog zašto su Rusi vodili pet razlike. Taj problem je bio i u drugom poluvremenu. Na svakom tajm-autu sam govorio da obrate pažnju na promenu odbrane. Pet minuta pre kraja utakmice uveli smo Sašu Đorđevića koji je odigrao maestralno, a to nije bilo slučajno, jer je on najinteligentniji igrač u Evropi na toj poziciji, i odmah je shvatio sve akcije koje smo igrali za samo jedan dan. Njegov ulazak je bio bitan jer smo ulazili u penal završnicu, a zna se da Saša ne maši penale.

Tendencija igre na prvenstvu je pre svega bila igra čoveka u odbrani i dosta menjanja. Druga stvar koja je bila dominantna, to je da visoki igrači ne igraju samo pod košem, nego se izvlače i imaju dobar šut sa distance.

Stanislav Jerjomin:

Iz ugla drugog trenera

Drago mi je što sam dobio poziv za ovakav jedan skup. Drago mi je da je ovoliko posećen i to povezujem sa uspesima ruske košarke. Izvinjavam se što ću se ovog puta obraćati na ruskom, ali obećavam da ću, ukoliko me pozovete sledeće godine, predavati na srpskom.

Sve što budem danas rekao, biće to gledište iz ugla drugog trenera ruske reprezentacije. Posle ovog prvenstva čuo sam ocene da je bilo bledo i neubedljivo, jer nije bilo najboljih jugoslovenskih i američkih igrača. Svaka medalja ima dve strane. Sa jedne, gledaoci su bili uskraćeni za NBA i jugoslovenske zvezde, ali sa druge bilo je šest ekipa koje su sa podjednakim šansama konkurisale za medalju. To što su Jugosloveni uzeli zlato, mi srebro, a Amerikanci bronzu objašnjava pravo stanje u svetskoj košarci, ali mislim da su uz malo sreće i Grci, Španci i Italijani mogli da se uključe u borbu za zlatnu medalju.

Sećate se polufinalnih mečva Jugoslavija-Grčka i Rusija-SAD gde je rezultat visio o koncu. Ipak, baveći se računicom - danas samo selekcija Rusije može pružiti snažan otpor Jugoslaviji. Mislim da su u polufinalu Grci imali dobijen meč protiv Jugoslavije, ali su se uplašili i izgubili. Sreća prati hrabre i zato mislim da je Jugoslavija zaslužno uzela zlatnu medalju.

Mislim da tendencija evropske košarke danas ide u korist odbrane. Igrači su postali jači i viši. Konceptije odbrane pripremaju se mnogo pažljivije. Igrač sa loptom ne igra samo protiv igrača koji ga čuva, već protiv čitave strukture odbrane. I kad se igra zonska odbrana, igrači se brzo prebacuju i brzo pokrivaju slabiju stranu. Ja kao trener mislim da više treba raditi na vremenu prebacivanja lopte sa strane na stranu.

Jugoslovenska reprezentacija je dobro odigrala svoje mečeve. Ipak nije uvek prikazivala tipičnu

jugoslovensku košarku na koju smo svi navikli. Za razliku od ostalih reprezentacija Jugoslavije, ova je bila malo manje organizovana. Ja volim jugoslovenski stil gde se igrači ne plaše odgovornosti u igri. To mi pokušavamo da propagiramo u CSKA. Mislim da igrač mora da poštuje zacrtane igre, ali isto tako mora da preuzme odgovornost za neke individualne akcije. On tako razbija zacrtane odbrane, on improvizuje na licu mesta.

Na svetskom prvenstvu strašno mi se dopala reprezentacija Argentine. Igrali su jednu pametnu i organizovanu košarku, a isticali su i individualnu igru. Sudenje na prvenstvu je bilo objektivno, ali je u jednom aspektu smetalo igračima. Sudije su dozvoljavale kontakte u odbrani protiv igrača sa loptom. Odbrambeni igrači morali su da smanjuju rad ruku, a više da rade nogama. Treneri su morali da preorijentišu neke igrače prema nekim sudijama. Neke sudije su svirale svaki kontakt za foul, a neki su dozvoljavali grublju igru.

Sad nekoliko reči o mečevima Jugoslavije i Rusije. Mnogi su ove dve ekipe smatrali za favorite, ali smo na prvenstvu mi bili u mnogo težoj situaciji. Imali smo problema u sastavljanju tima. Prvi centar Mihajlov je otkazao operaciju početkom jula. Babkov je propustio pripreme zbog povrede ruke. Zato nismo prikazali dobre partije pre prvenstva na turnirima u Litvaniji i Nemačkoj i na Igrama dobre volje. Tako smo izgubili dosta utakmica, i tu su igrači izgubili samopouzdanje. Zato smo u teškoj situaciji počeli turnir.

Utakmice Jugoslavije i Rusije imaju principijelni karakter. To su uvek žestoke utakmice i zato su ova dva meča posebna. Ekipa ima dosta problema kad god se sprema za meč protiv Jugoslavije. Smanjuju se varijante igre u odbrani, jer je jugoslovenska škola šuta jedna od najboljih u svetu. Zonska odbrana može da se igra u kratkim periodima, da bi se promenio tempo igre. Individualno majstorstvo igrača kakvi su Bodiroga, Rebrača, Đorđević zahteva posebno spremanje igrača koji će ih čuvati. Mogu reći, s obzirom da je Đorđević bio povređen, za prvi meč plašili smo se trojice igrača - Rebrače, Bodiroga i Berića. Izabrali smo aktivni način igre, jer smo znali da ako Jugoslaviji dozvolimo da igra svoju igru - nećemo se dobro provesti. Izabrali smo aktivnu odbranu na tri četvrtine terena, bez udvajanja, uglavnom sa praćenjem. I kada smo već bili u svom reketu, koncentrisali smo se na Rebraču, a to su dobro iskoristili krilni jugoslovenski igrači. Moramo priznati da ni na jednoj od dve utakmice nismo dobro obavili posao oko čuvanja Rebrače. Na početku prve utakmice pokušali smo da igramo jedan na jedan, a kad je on počeo da nadigrava naše centre, onda smo počeli da udvajamo plašeći se od drugog visokog igrača. Mislim da smo na prvoj utakmici imali

inicijativu, ali izgubili smo zbog dva ključna momenta.

Kad smo zatvorili lidere, Šćepanović je izašao na teren, peuzeo je inicijativu na sebe i organizovao je igru. Mislim da smo u tom trenutku pogrešili što smo stavili Kudeljina na njega. Šćepanović je preko njega pstigao trojku i imao jedan ulaz pod koš. Tu smo mi počeli da gubimo. Drugi trenutak našeg poraza jeste uplašenost. Imali smo skraćene pripreme u nepotpunom sastavu i nismo imali mogućnost za neke veće taktičke varijante. Mi smo znali i pre utakmice da je Topić dobar šuter, međutim kada smo se skoncentrisali na Rebraču, Topić je dobio par lopti i dao koševe. To je bila zasluga Obradovića. Naša greška je bila što se donesu štetu nismo mogli da zaštitimo Rebraču. Mislim da smo morali da dobijemo prvu utakmicu, ali je sreća bila na strani jakih i rezultat je poznat.

Pred drugu utakmicu imali smo psihološku prednost. Prvo, jednu izgubljenu utakmicu protiv Amerikanaca smo dobili, a Jugosloveni su imali težak meč protiv Grka, a kao drugo, publika je bila na našoj strani. Često me pred finalne mečeve pitaju kakvo sam iznenađenje za protivnika spremio, ali radikalne promene u završnici mogu da donesu štetu samo mom timu. Mislim da majstorstvo igrača i iskustvo rešavaju mečeve u takvim situacijama. To se i dogodilo u drugoj utakmici. Što se tiče razlike između prve i druge utakmice, imali smo u vidu koliko nam je štete u prvoj utakmici naneo Topić i izrekli smo korist iz toga. U drugom meču smo imali inicijativu, uspeli smo da Jugoslovenima nametnemo svoju igru. Utakmica je veliki rat i najbitnije je kako ćete rasporediti svoje odbrambene snage. Negde morate rasporediti topove i tenkove koji su spremni za borbu, a negde se postavljaju samo makete kako bi protivnik mislio da je tu odbrana. Videli smo u toku prvenstva da Berić ne pruža igre kakve su se od njega očekivale, zato je akcenat na našoj odbrani bio na Bodiropi i Rebrači. Videli ste da smo protiv Rebrače probali da igramo sa dvojicom naših najboljih defanzivaca Domanijem i Panovim. Meni je poznata igra Bodiropi. On nikada neće šutirati preko ruke. Prodire uvek u desnu stranu i ide na polaganje. Čak i ako ide sa leve strane, on će napraviti pivot i otići na desno. Kada smo primenjivali tu taktiku, Bodiropi se nije primećivao. Na našu žalost, Bodiropi je odličan igrač. Ima odlične finte i iako odbrambeni igrači znaju za njegovu jaču desnu stranu, on uvek uspe da ih prevari.

Mislim da je ključni momenat u drugoj utakmici bio ulazak Đorđevića u igru šest minuta pre kraja. Tada je meč odlučivao svaki napad i svaki šut. Mi smo promenili čuvara na Đorđeviću, ali je on već uspeo da da 2-3 koša. Ipak, mislim da je pravi majstor, igrač koji nas je pobedio na obe utakmice, Željko Rebrača. Nismo mogli

da mu se suprotstavimo. Na kraju finala, da nismo imali dve grube greške možda bi ishod bio drugačiji. To je onaj glupi gaf Kisurina na sredini terena kada je izgubio loptu i kada je Mihajlov u poslednjem minutu zbog umora promašio zicer. Možda je tada trebalo zameniti Mihajlova nekim nižim igračem. ponavljam da je Jugoslavija zasluženo pobedila. Rusija nije izgubila u meču za prvo mesto, nego je dobila utakmicu za drugu poziciju. Neke mečeve smo srećno pobeđivali, a ta sreća pokazuje da je osnova košarke ipak odbrana. Rusija je na prvenstvu igrala jednu od najboljih odbrana. Što se tiče napada, ponekad me je bilo sramota da gledam šta se na terenu događa. Nekoliko je razloga za to, a jedan je što se bek Pašutin povredio i nije mogao da igra, tako je plejmejker Karašev stalno bio u igri i brzo se umarao.

Obratite pažnju na mladog Kirilenka. Od Arvidasa Sabonisa na području nekadašnjeg Sovjetskog saveza nije se pojavio talentovaniji igrač. Pratim ga već tri godine i tada je napravljen dogovor sa njegovim ocem i njegovom školom da dođe u CSKA. Imao je dosta takmičenja dok je igrao za Spartak, ali je imao malo treninga. Uzeo sam ga sada, jer će kod nas steći bolje znanje. Vrlo je talentovan i može igrati na svim pozicijama od jedan do četiri. Videli ste da sam ga na ovom turniru stavljao na pozicije jedan i tri i da se nije izgubio, iako je za njega ovo bilo prvo veliko takmičenje. Kirilenko će definitivno postati veliki igrač.

Naglasio bih da je jugoslovenska košarka najbolja u Evropi. Drago mi je da se u Beogradu ceni ruska košarka, ali to je samo zabluda. Rusija je velika zemlja i ima mnogo visokih ljudi. Radi se sa talentovanim mladićima. Bio sam i u Španiji i u Italiji i sada ovde i moram vam reći da ruski treneri nemaju tu mogućnost skupljanja informacija kao vi ovde. Imate mnogo literature, video-materijala i dobro radite sa mladima. Ja sam dvostruki prvak Evrope, šampion sveta i osvajač zlata na Olimpijskim igrama, a tek kad sam postao trener, saznao sam da postoje razni sistemi u odbrani. Kod vas se tome uče mladi igrači. Ruski igrači to iskustvo saznaju na terenu. U Rusiji samo treneri u Moskvi i Sankt Petersburgu mogu doći do video-materijala za pripremu mečeva, a dalje od tih centara nema velikih mogućnosti. Kod nas je uništena ta poluamaterska košarka koja se igra po dvorištima. Sve se prebacuje u škole košarke. Da se vratimo sistemu pripreme koji je vladao u vreme Sovjetskog saveza. Mogli bi da pobeđimo

Tužan pogled na semafor: Stanislav Jerjomín

i Jugoslaviju i Amerikance. Tada je sve bilo podređeno interesu reprezentacije, a pripreme za svako takmičenje trajale su jako dugo.

Majstorstvo jednog igrača odlučuje utakmice i u ekipi uvek morate imati dominantnog igrača. Karašev je u završnici meča protiv Jugoslavije zatajio. Treneri nisu od njega zahtevali da odmah eliminiše minus posle trojke Đorđevića. Ja se ne bojim da priznam greške. Moj trenerski stil je prilično oštar. Tvrdim da nisam pristalica čvrstih šema, jer to omogućuje određenu slobodu igrača. To je mač sa dve oštrice. Nekad igrač oseti da ima veću slobodu u igri i počne da radi šta hoće. To se upravo dogodilo u mečevima Evro-lige protiv Partizana.

Ponekad mnogo dobrih igrača ne mora da znači da je i ekipa dobra. Tu je uloga trenera najbitnija. CSKA sada ima jako dobru ekipu. Postoji mogućnost da ove sezone promenimo plan igre. Ukoliko igrači uspeju da se uklope u novi plan, mislim da možemo stići do fajnel-four-a - a tu pre svih mislim na Kisurina i Karaševa, koji bi trebalo da drže našu odbranu.

Ja sam u reprezentaciji bio samo asistent i da sam bio glavni trener sigurno bi igrali drugačije, ali ne tvrdim da bi bili prvi - možda čak i sedmi. Na meču protiv Amerikanaca smatram da smo zakasnili sa povratkom Babkova. U napadu njegova individualna igra je rešila taj meč, kao i duel sa Portorikom. On je igrač koji se ne plaši inicijative i voli da igra jedan na jedan. Protiv Amerikanaca još jedan od ključeva pobeđe bila je dobro odigrana zona u drugom poluvremenu.

O iskovanoj zlatnoj medalji naših zlatnih košarkaša, gotovo je rečeno sve. Novinar Jovan Maksimović imao je ulogu portparola naše ekspedicije za Svetsko prvenstvo u Atini. Ekskluzivno za časopis "Trener" piše o detaljima koji nisu poznati široj javnosti, a nisu bez značaja za ostvareni podvig. Čitalac ovih redova videće, bez obzira na sve dosadašnje informacije, kroz šta sve mora i može da prođe uspešan trener i uspešan stručni tim da bi se stiglo na krov sveta.

Uloga portparola reprezentacije u ovoj akciji podrazumevala je neprestanu dvosmernu komunikaciju između reprezentacije i medija. Od trenutka kada su savezni kapiten Duda Ivković i savezni trener Željko Obradović, saopštili spisak kandidata za reprezentaciju počeo je, pre svega za saveznog trenera, bez preterivanja 24-časovni rad sa medijima i njihovom obavezom da se zadovolji glad za informacijama.

Zahvaljujući modernim komunikacionim sredstvima, ličnosti vredne medijske pažnje, a pogotovo formata, obaveza i zadataka kao što ih je imao Željko Obradović, dolaze u delikatan položaj u kome je potrebna njihova neprekinuta koncentracija gotovo ceo dan. Zahtev da savezni trener obrazloži izbor igrača nisu sprečavale ni različite vremenske zone i jezičke barijere. U fazi prikupljanja reprezentativaca i fazi priprema na Kopaoniku čitav teret obrazlaganja čak i stavova cele košarkaške organizacije pao je u potpunosti na Željka Obradovića. Ta ekspanzija verovatno je dovela, nezasluzeno, do kasnije naglašenog animoziteta jednog dela grčke publike i novinara prema Željku Obradoviću. Naročito u vezi sa igranjem naših potencijalnih reprezentativaca koji igraju u grčkoj ligi. Za taj trenutak bitna su dva stava, koja je često isticao save-

Na putu do zlata

Od starta pobednička atmosfera

zni trener: „Nacionalni sportski interes je da igraju svi najbolji jugoslovenski igrači“ i drugi, „naši najbolji igrači su oni koji su došli na pripreme i koji žele da se uključe u borbu za mesto u nacionalnom timu.“

Skromno, smatram da je jedan od značajnijih činilaca za samopouzdanje igrača koji su igrali u Atini i osvojili Svetsko prvenstvo upravo poverenje Željka Obradovića koje je u toj fazi bezrezervno javno izrazio.

To poverenje vratilo se, kao samopouzdanje igrača, a učvršćeno je serijom utakmica koje su finalisti, prethodnog Evropskog šampionata iz Barselone, Jugoslavijai Italija odigrali u Trevizu, Novom Sadu i Beogradu. Gostovanje u Italiji potvrdilo je i visok ugled i poverenje koje uživa Željko Obradović u Benetonu. Iako je organizator utakmice bio italijanski košarkaški savez, sve tehničke pretpostavke, i više od toga, stvorio je Beneton. Bilo kakav dodatni zahtev, i ne u direktnoj vezi sa treningom i utakmicama, na Željkov zahtev ili predlog, odmah je ispunjavan. Svi bitni elementi tih igara već su poznati javnosti, a ja bih se sa zadovoljstvom prisetio dva prijatna detalja vezana za boravak u Italiji. Željko Obradović i Željko Rebrača, žitelji Trevisa, odlučili su da i bez pomoći svojih odsutnih supruža učine kolegama iz reprezentacije prijatnijim boravak u njihovom gradu. U kući Željka Rebrače, naravno uz dragocenu pomoć ljudi iz Benetona, priređena je večera, u domaćem ambijentu. Atmosfera koja je to popodne i večer vladala u prijatnom eskterijeru kuće, dečjačke igre sa vodenim pištoljima i ostalim rekvizitima značile su dragocen predah posle prve faze teških priprema na Kopaoniku i Beogradu. Odluka Željka Obradovića da se i pored nerešenog ishoda ankete „da li pri povratku za Beograd svratiti u obližnju Veneciju“, značila je izmenu plana treninga na dan puta. Održan je kondicioni trening na otvorenim terenima Benetona za razgibavanje, zatim odlazak u Veneciju, slobodno pre podne i zajednički ručak na kanalima u prestižnom hotelu „Monako“. Sunčano popodne, opuštena atmosfera i u svakom pogledu ugodaja na nivou visokog prestiža jugoslovenske reprezentacije.

Široj javnosti nije poznato da su sličan doprinos atmosferi zajedništva, dobrog raspoloženja i u vreme priprema za Atinu na tlu Španije u Madridu, ponovo dali Željko Obradović i Dejan Bodiroga. Nadam se da neobavešten

čitalac neće pomisliti da je sva aktivnost reprezentacije u druženju i izlascima pogotovu kad napomenem da je i definitivni polazak u Atinu iz beogradskog „Interkontinentala“, bio obeležen neformalnom, zajedničkom večerom, na obali Save.

Celokupno vreme boravka na šampionatu u Atini stručni štab i vodstvo reprezentacije posvetilo je poboljšanju uslova boravka i što boljoj pripremi ekipe.

Pored zajedničke borbe sa organizatorima, uz pomoć predstavnika ostalih reprezentacija (Italija, Portoriko, Rusija, Nigerija, Kanada, Japan) smeštenih u hotelu „Divani caravel“ za dostojanstvenije uslove primerene Svetskom prvenstvu, stručni štab reprezentacije na predlog saveznog kapitena Duda Ivkovića i saveznog trenera Željka Obradovića učinio je i nekoliko, na prvi pogled nebitnih zahteva, koji su, uz ostalo verovatno doprineli da se postigne željeni rezultat. Odmah na početku se raskrstilo sa „česmovačom“, lokalnom pitkom vodom, i prešlo na „flaširanje“ vode. Reprezentativcima je za glavne obroke servirana časa sveže cedenog voća. Jedna od bitnijih iznimki u odnosu na ponašanje ostalih je i odluka da se za glavne obroke reprezentacija Jugoslavije posluži na klasičan način, dobrovoljno odustajući od blagodeti „švedskog stola“. Na ovaj način je unos potrebnih hranljivih materija i njihova ravno-pravna zastupljenost bio potpuno pod kontrolom stručnog štaba i zdravstvene ekipe. Verovatno se u restoranu hotela ne krije više nijedan razlog niti razlika koja razlikuje reprezentacije, osim početka i završetka obroka na dan utakmice. Ni u jednoj prilici (Rusija dva puta, Kanada, Japan i Portoriko) na dan utakmice, vreme početka obroka nije bilo identično protivničkom. O vremenu potrebnom za blagovremeni obrok i neophodan odmor iza toga Željko Obradović se dogovorio sa svojim pomoćnicima i doktorom Martinovskim i kondicionim trenerom Krdžalićem. Više je nego sigurno da je ovo, naizgled nebitno, pitanje kvalitetno rešeno. I kad su bile u pitanju utakmice koje su počinjale u 15.15, i kad su pri kraju turnira termini za odigravanje meča bili od 22 časa.

Sa posebnom pažnjom stručni štab reprezentacije pristupao je pripremi treninga. Satnicu i mesto treninga je određivao domaćin, a protivnički žreb, kvalitet reprezentacija

i turnirska sreća. Treninzi su održavani u školskim dvoranama koje srećom nisu bile udaljene od hotela. Ali, kao što je to valjda svugde u školstvu, bez klima uređaja, a u uslovima tropskog atinskog leta. Zajednička karakteristika treninga je da se reprezentacija priprema isključivo za neposredno predstojeću utakmicu. Za razliku od medija i ostalih zainteresovanih koji su pripreme za utakmicu sa Amerikancima ili nekim drugim budućim odabranim učesnikom završnice Svetskog prvenstva, počeli već po obavljenom žrebu.

Kad je na dnevnom redu bio Japan, onda se samo pričalo o Japanu, a kad su na red

koj dvorani na olimpijskom kompleksu tzv. Marusiju, reprezentacija je odradila po jedan trening. Celodnevni takmičarski program nije dao više prilike da se i ostale reprezentacije upoznaju sa uslovima u dvoranama za takmičenje. Pa i pored toga organizator se postarao da, zahvaljujući velikim mogućnostima i u jednoj i u drugoj dvorani, reprezentacije imaju na raspolaganju uvek „svoju svlačionicu“. To i nije tako loše za stvaranje „identiteta“ domaćina i sigurno kretanje kroz poznato. Kad smo već kod toga, najopremljeniju svlačionicu, u kojoj se za utakmice priprema ekipa Ompijakosa, domaćini su galant-

vora u tajmoutu. Ali kamera na „pecaljki“ će se verovatno odomačiti na svim većim takmičenjima posle Atine. Ona se spušta i zaviruje u tablu na kojoj se precizira nastavak igre. Ono što je manje poznato je recimo da Željko Obradović uz još nekog od reprezentativaca, koje je nakon utakmice određivao, posvećivao medijima još bar 60 minuta. Protokolom šampionata predviđeno je da trener reprezentacije koja izgubi, obavezno gostuje u press centru 10 minuta nakon završetka utakmice. Trener pobednik dolazi u press centar 20 minuta posle završetka utakmice. Osam puta Željko Obradović je gostovao kao trener pobednik. Međuvreme do polaska u press centar posvećivao je improvizovanim konferencijama za izveštače iz Jugoslavije, Italije, pa i Španije koji ga smatraju „svojim“ i očekuju da baš nešto specijalno za njih kaže, često direktnim uključanjem preko mobilnih telefona. S obzirom da su dve posete press centru bile posle utakmica sa grčkom reprezentacijom, na kojima je gospodin Janakis, dominirajuće grčkom novinarskom sastavu saopštavao svoje utiske, vreme posvećeno kontaktu sa novinarima posle utakmice produžavalo na skoro čas i po.

Ova neizbežna obaveza je odlagala i blagovremeni povratak reprezentacije u hotel. To je još i bilo prihvatljivo kad utakmica jugoslovenske reprezentacije nije bila poslednja na programu. Vreme do povratka saveznog trenera, reprezentacija bi provodila gledajući utakmicu tekućeg progama, sa ne baš najboljeg mesta u dvorani. Ovaj gledalački „geto“ namenjen je učesnicima turnira za praćenje utakmica kad sami ne igraju. U dva navrata, reprezentativci su morali i bez Željka Obradovića na večeru i spavanje, jer su se obaveze prema novinarima toliko otegle, da bi ceo tim trpeo posledice tolikog zadržavanja. Slično je bilo i prilikom jednog dugog ostanka Dejana Bodiroge na anti-doping testu, kad je davanja uzoraka potrajalo skoro dva časa. Uz pomoć naših u Atini i ti, mali, problemi su rešeni.

Odlazak na počinak nije bio internatski precizan sa gašenjem svetla. U zavisnosti od opterećenja tokom večeri i planiranog jutarnjeg programa, ostavljena je mogućnost za relaksaciju. Nekad je to bila individualna šetnja a nekad uz pomoć Rodoljuba Milića i masera Petkovića neophodna masaža. Sve svoje potrebe za ulaznicama na šampionatu, reprezentativci i svi ostali iz stručnog štaba, naravno uz plaćanje unapred, zahvaljujući tehnici reprezentacije Nedi Subotiću, rešili su blagovremeno. Obaveze prema sponzorima, dobavljaču sportske opreme a posebno prema izveštačima jugoslovenskih medija akreditovanih na šampionatu, stručni štab, a posebno savezni trener Željko Obradović, odradili su na profesionalan način. Svakodnevni brifinzi sa predstavnicima naših medija pomogli su i prosečnom čitaocu i ljubitelju košarke da ima potpun uvid u sve što se događalo na šampionatu i oko reprezentacije. I ovo je jedan od skromnih doprinosa toj nameri.

Tim stručnjaka za zlatnu medalju

došli Rusi, onda više nije bilo važno šta je bilo pre i šta će eventualno biti, ako se utakmica završi ovim ili onim ishodom. To je i doprinelo da se relativno kratko vreme treninga često i samo 60 minuta, maksimalno iskoristi, za pripremu popodnevne utakmice. Da bi u tako kratkom roku bilo moguće kvalitetno pripremiti reprezentaciju, neophodnu pomoć Željku Obradoviću su pružili pomoćni treneri Miodrag Nikolić i Darko Ruso, potpomognuti skautskim i radom u video-laboratoriji Milana Minića - Slovenca i Toze Matića. U nekoliko navrata je već uloženi rad i pripremljena analiza, neočekivanim rezultatom na šampionatu bila dezavuisana i bilo je potrebno u preostalom, još kraćem, vremenu pripremiti karakteristike budućeg protivnika. Ali i u tako vremenski kratkim treninzima, poslednji minuti su bili rezervisani (na opšte zadovoljstvo) za pokušaje ubacivanja spektakularnih koševa sa Autokomande (trg u Beogradu nedaleko od stadiona Crvene zvezde i Partizana). U tome su uzimali učešće svi igrači, čak i oni koji su privremeno bili u rekovalescentnoj fazi (Đorđević na početku, Lončar tokom šampionata, Bodiroga...). Nijedan razlog nije bilo kog igrača odvojio od prisustva treningu. Naprotiv! U slobodne dane na šampionatu, kad je savezni trener smatrao da je odmor dobro došao svima, trenirali su sa trenerom Kadžalićem Nikola Lončar i Željko Rebrača.

U dvoranama u kojima je igran šampionat: Dvorani mira i prijateljstva u Pireju i veli-

no prepustili američkom nacionalnom timu. Kad je reč o Amerikancima, oni su, razumljivo uz domaćine, grčku reprezentaciju, imali poseban smeštaj. Amerikanci u hotelu „Astir palas“ u Vulfjagmeniju, letovalištu blizu Atine, a Grci u centru grada u hotelu „Atina plaža“. Opređenje za prve je verovatno bio bezbedonosni razlog i naravno visoka cena, a za domaćine velika medijska potreba da reprezentacije imaju blizu. Ono što je razlikovalo ove dve reprezentacije od ostalih je i način transpota kroz Atinu do dvorana u kojima su igrane utakmice. Sve reprezentacije su imale na raspolaganju aubotus i javnu i tajnu pratnju policijskih automobila. Ispred je išao automobil sa rotacionim svetlima, a pozadi neupadljiv, automobil sa „civilnim tablicama“ grčke policije. To je za sve ostale bilo dovoljno. Grci su se naročito u prvoj fazi šampionata, kretali kroz grad u pratnji počasnog eskorta policajaca na motorima i bar po pet policijskih automobila ispred i iza omanjeg sigurno komfornog autobusa sa rotacionim svetlima. Kasnije, kako je prvenstvo odmicalo, taj karavan se bitnije smanjio.

O dešavanju na utakmicama, ne bih zamarao čitaoce, i zbog toga što je sve ono što se dešavalo na terenu bilo prezentirano gledaocima širom sveta. Kvalitetnim pokrivanjem svih delova terena, tonskim i video kamerama, svaka diskrecija dogovora trenera i košarkaša je bila nemoguća. Mikrofon na „pecaljki“ je uobičajeni način hvatanja dogo-

Marin Sedlaček

Stvaranje YU trenera

Sa ovih geografskih prostora već decenijama u svet odlaze košarkaški treneri, koji poseduju sposobnost, inventivnost i kreativnost i čiji stručni rad i metodologija zaslužuju najviše ocene, prema strogim kriterijumima evropskih i svetskih stručnjaka. Jugoslavija je i danas, na ovako suženom prostoru, jedna od vodećih nacija u svetskoj košarci. Ona je rasadnik igračkih talenata i vrsnih trenera, čiji kvalitet je već dugi niz godina na izuzetno visokom nivou. Iako ne poseduju svoju košarkašku školu, čitav niz trenerskih stručnjaka u našoj sredini nametnuo je svetu uverenje da se baš na ovim prostorima rađaju talenti, koji doprinose kvalitetu jedne od najlepših sportskih igara na svetu.

Da ne povredimo mnoge koji su dali veliki doprinos razvoju jugoslovenske košarke, ipak je neophodno istaći da je stazu uspeha trasirao Aca Nikolić, koji predstavlja sinonim svega stručnog, u rezultatskom smislu vrhunskog, a počinje neke daleke 1961. godine. Za njim je došla čitava plejada drugih vrhunskih trenera, koji su proneli slavu naše košarke.

U oštroj svetskoj konkurenciji već nekoliko decenija se nalazimo u samom vrhu i ta činjenica nameće neka pitanja i traži odgovore:

- Kako je moguće stalno izvoziti mlade i starije igrače, a odavno i trenere, a zadržati ovako visok nivo i rezultate?

- Kako je moguće da naši treneri imaju vrhunske rezultate sa stranim klubovima i reprezentacijama podižući stalno nivo kvaliteta igrača u zemljama u kojima rade?

- Kako se domaći treneri u klubovima i reprezentaciji suprotstavljaju međunarodnoj konkurenciji, kada se zna da većina zemalja ima bolju infrastrukturu, puna gledališta, mnogo novca, klubove sa tržišnim poslovanjem, finansijski moćne veze, finansijski jake sponzore, fantastičnu medijsku podršku, luksuzne časopise, a mi entuzijizam i nedovoljnu finansijsku podršku?!

Suprotstaviti se Evropi i svetu

Na četrdeset i trećem redovnom zasedanju Konferencije evropske zone FIBE, koje je održano u Amsterdamu 17-18. maja ove godine, naš istaknuti trener Marin Sedlaček, instruktor FIBE, održao je, u ime KSJ, veoma zapaženo predavanje na temu: Stvaranje YU trenera. Kako je pravilo da se naši treneri informišu o aktivnostima svojih kolega, sa ovakvih i sličnih događaja, Sedlačekov tekst prenosimo u celini

značilo je naći model u kome je stvaralaštvo, entuzijizam i naročito, pobjednički mentalitet dominantan.

Stvoriti lidera na bilo kojoj poziciji, igrača odluke, izgraditi i imati igrače sa smislom za „konačno“ ali odgovorno rešenje, je uvek bio cilj svih naših trenera-asova. Treneri su bili ti koji su uvek znali da na prave razliku između kvalitetnog igrača i igrača asa, pružajući mogućnosti da se asovi razvijaju i dostignu visok nivo kvaliteta koji se svakodnevno potvrđuje.

Mi nismo mogli, i dalje ne možemo, da prenesemo ničiji model, a po angažovanju stranaca poznati smo kao zemlja (sada samo sadašnja Jugoslavija) sa zatvorenim granicama. Glavni razlog je što bi ve-

ma brzo ugasili stvaralaštva i motivaciju kod mnogih trenera specijalista za rad sa mladima, a mladim perspektivnim igračima još više zatvorili put ka afirmaciji, pa smo stoga bili orjentisani na stvaralaštvo kroz jake reprezentativne programe, koji su selekciju, putem visokih kriterijuma, postavili kao preduslov svoga rada.

Ako se vratimo na početak i prve korake, u Jugoslaviji su prevladavale strane evropske škole (francuska, ruska, itd...) koje su

bile edukativni uzor svima onima koji su počinjali da se bave ovim sportom. Tada se funkcija trenera povezivala sa igračkom i na taj način je rešavan problem edukacije kadrova.

Sa prvom poluprofesionalizacijom, stvaranjem kadrovske centara za obrazovanje trenera sredinom 50-ih i početkom 60-ih godina ovog veka po prvi put se sa terena prešlo u klupe. Dotadašnji treneri sa imenom dobijaju i određene školske titule, koje su u praktičnom smislu otvorile mogućnost za vrednovanje trenerske profesije.

Imali smo i sreću da su nam košarku vodili vizionari, prognozeri, specifični košarkaški „asovi“, koji su, tragajući za novim, uvek prihvatili tuđa iskustva, ali promenljiva,

modifikovana i iskorišćavana prema našim sposobnostima i na naš način. Uvek nam je bio cilj podizanje kvaliteta, atraktivnosti, robusnosti, preciznosti i, iznad svega, visoka koncentracija, da bi produžili sa dominacijom i imali međunarodni prestiž. Mora se priznati, uvek su postojali visoki zahtevi i oni su imali svoju sintagmu: igrača - asa usavršava trener - as i obrnuto

Upravo ti „pioniri“ trenerskog posla bili su idejni tvorci u stvaranju sistema koji će napraviti nove trenerske kadrove. Usmeravanje ka kolevci košarke (SAD) i izlaženje iz informatike Istočne Evrope donelo je prvu reprezentativnu medalju početkom šezdesetih godina, a sa zlatnom medaljom sedamdesetih na Svetskom prvenstvu - trener postaje neophodan kadar za dobar rezultat.

Višegodišnje školovanje pri Fakultetima fizičke kulture postaje nedovoljno i prelazi se na dva dodatna načina rada: a) seminari b) kampovi

a) SEMINARI

Polunedeljni do celonedeljni rad oblikovan kroz praktičan i teoretski deo u kome su tematske jedinice od-

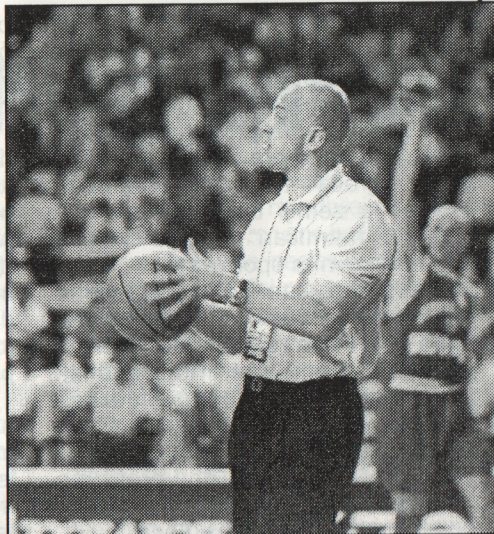
ređene na osnovu onoga šta je diktirao rezultat prethodnog rada. Učesnici su slušali predavanja najboljih domaćih ali i stranih predavača (prevashodno trenera koleđa i univerziteta SAD) ali ono što je bila bit seminara je želja za zainteresovanošću za permanentno usavršavanje i primanje informacija koje su bile u sferi inovacija.

b) KAMPOVI

Tesna povezanost između teorije i prakse, bila bi kratka definicija postojanja kampova. Podizanjem kvaliteta nivoa učesnika stvarani su takozvani „kvalitetni“ kampovi gde su sa najperspektivnijim mlađim igračima radili najbolji treneri ali uporedo sa njima u trenažnom procesu učešće su uzeli i oni treneri koji su trebali da stupe na scenu. Ovakav dvodimenzionalan rad u pravcu usavršavanja igrača i trenera dače u sledećem bitnom segmentu stvaranja trenera izuzetan rezultat. Taj segment bez koga je bio nezamisliv bilo koji seriozni rezultat je psihologija odnosa na relaciji trener - igrač.

Šta krase naše trenere - asove:

Trener kao subjekat kolektiva - najisturenija ličnost bio je i biće isk l j u č i v o vrednovan kroz rezultat. Za razliku od drugih zemalja autoritet starijih trenera doneo je dva pravca vrednovanja rezultata i to kroz stvaranje igrača i osvajanje titula. Oba pravca su dala mogućnost svakom budućem treneru za dokazivanje, ali njihov napredak je bio tesno vezan za odnos sa igračem. Baziрана na disciplini, znanju materije i ispunjavanju etičkih normi pona-

Darko Ruso: Izdanak naše škole

šanja verovatno je i zbog toga košarka u Jugoslaviji dobila epitet sporta kojim se bave intelektualci.

Povezanost na relaciji trener - igrač čini osnovu psihološke stabilnosti kako igrača koji je imao slobodu individualne kreacije (van ustaljenih šablona), tako i trenera koji je u ovakvim igračima nalazi nosioce igre timova spremnih za vrhunski rezultat.

Još jedan faktor koji ide u prilog svemu ovome jeste i dugoročan rad (zajednički) trenera i igrača kroz četvorogodišnje cikluse, koji je omogućavao bolje međusobno upoznavanje i stvaranje većeg međusobnog poverenja, a samim tim i veću psihološku stabilnost i igrača i trenera.

Trener je taj koji uči, priprema, usavršava i koriguje igrače, ali kod nas je odavno prisutno i prihvatanje svojevrstnih korekcija koje treneri vrše na osnovu sugestija igrača.

Malo je onih trenera koji umeju da pouzdano predvide tok utakmice i sve moguće obrte, iznenađenja, nepovoljan splet okolnosti i da snage, kojima raspolažu, optimalno prilagode razvoju događaja i neočekivanim situacijama. Pravi treneri „generali“ su istinske veličine u sportu, gde, kao i u vojsci, važi pravilo da je dobar „general“ samo onaj koji ume da nauči i od svojih protivnika i od svojih „vojnika“. Takvih pravih stratega naša košarka, na sreću, imala je i ima dovoljno za postizanje vrhunskih rezultata - Nikolić, Žeravica, Stanković, Ivković, Maljković, Tanjević, Skansi, Obradović, Novosel, Pešić, itd.

Ideal svakog trenera je da vodi ekipu koju krase pobeđnički mentalitet. Uvreženo je uverenje da se on stvara, a ustvari, radi se o tome da pobeđnički mentalitet mogu da stvore, razviju i učvrste samo oni sporti-

Dušan Ivković: Kreator YU škole košarke

sti i ekipe koje primarno raspolažu visokim i zdravim takmičarskim kvalitetima. To mogu samo ekipe sa dovoljno „rođenih takmičara“ i trenerima visoke i zdrave takmičarske motivacije i kvaliteta. Velika prednost naših igrača i trenera je u tome što živimo u zemlji u koju karakterišu „rođeni takmičari“ i velika sklonost ka kolektivnim sportovima.

Košarka, kao što je već rečeno, osim, svoje visoke popularnosti kao igra i kao takmičenje, doživljava svoj bum kao multimedijski spektakl, kao moćno područje ekonomskog marketinga, kao biznis. Stoga ona neopozivo traži nov profil trenera i nov profil menadžera ne ustručavajući se od povezivanja tih dveju uloga.

Prateći rezultate u košarci, zaključujemo da su treneri naših najtrofejnijih ekipa bili veoma uključeni u menadžment kluba.

Granična linija između stručnog rada i menadžmenta je štetna jer je nemoguće zamisliti vrhunsku organizaciju stručnog rada bez iste takve vrhunske organizacije kluba. Jednostavno rečeno, nema velikog tima bez velikog kluba i obrnuto. Takve smo klubove i timove imali u Bosni, Ciboni, Jugoplastici, Partizanu i Crvenoj zvezdi, i naravno u Košarkaškom savezu Jugoslavije (reprezentacija).

Odavno smo shvatili da je odvojenost struke i menadžmenta kluba prošlost i da će sve više prevladavati aktivna uloga trenera, pa čak i kreatora ukupnog klupskog menadžmenta. U našoj tradiciji ima mnogo elemenata koji nas uče kako ne treba organizovati stručne, profesionalne i ekonomske odnose u sportu.

Naš klupski i reprezentativni menadžment je spoj ogromnog entuzijazma i vrhunskog profesionalizma, koji se ukrštaju i prožimaju preko sledećih zahteva:

- Optimalna „količina“ pameti trenera, jer bez nje ne vredi mnogo ni visok profesionalni odnos ne najveći entuzijazam.

- Optimalna „efikasnost“, jer se samo tako mogu „hraniti“ entuzijazam i profesionalni odnosi.

- Sve se mora uraditi po formuli „najbolje što možeš“.

- Od svih se očekuje snažan takmičarski duh, što znači stalno podizanje i

prevazilaženje sopstvenih mogućnosti i adekvatno podizanje zahteva i dometa kojima klub i reprezentacija teže.

Raspadom stare Jugoslavije, došlo je do debalansa između kvaliteta i kvantiteta, a ono što je bilo uzročno posledična veza je odlazak velikog broja igrača i trenera u inostranstvo. Zašto navodimo igrača? Zato što je uspešnost direktno povezana sa „materijalom“, a njegova oseka stvorila je i pad kvaliteta rada.

Ipak, vraćajući se na prethodno navedeno, upravo drugi pravac rada trenera - u stvaranju igrača omogućio je da mladi dobiju šansu a sa njima i treneri koji su se u tom pravcu razvijali. Pokazalo se da je teza o povezanosti stvaranja igrača i uspeha ispravna, a ona je uz sticaj novih okolnosti dala priliku izuzetno mladim trenerima za ranu i brzu afirmaciju.

Ono što danas sve više zabrinjava je veliki rani odliv onih koji bi trebalo još da daju YU košarci. Veliki klubovi i finansijski razlozi su ono glavno na šta se može direktno uticati. Zato kao još jedan nov - silom izazvan segment stvaranja trenera u Jugoslaviji jeste i želja za što širom bazom mladih trenera koji će uz is-

kusne stasavati a pod određenim okolnostima i odlaziti u inostrane klubove gde bi uz praćenje rada istih trenera u drugim uslovima, stekli neophodno iskustvo za nadgradnju i lično usavršavanje za dobrobit jugoslovenske košarke.

Ako se malo vratimo unazad, videćemo da su svi jugoslovenski - evropski uspešni treneri u početnom periodu svog rada imali za mentore iskusne i dokazane starije trenere. Ta bitna karika koja povezuje uspešan trenerski lanac postoji i danas. Moć prilagođavanja svojih ideja i zahteva u novim sredinama, koje su ne samo kulturno već i sportski različite, pa bilo to u zapadno ili istočno evropskim zemljama, i prenošenje znanja na način prilagodljiv uslovima i igračkom znanju, stvorio je kvalitet YU trenera kao bitan element u ostvarivanju rezultatskog uspeha.

Iz gore pomenutog, uloga jugoslovenskih trenera je izuzetno značajna, jer držeći ovako visok rejting daje i dalje garancije za vrhunske rezultate, a to nam je potrebno da bi mladi imali uzore i motivaciju za napredak i nastavak svetskih rezultata u kontinuitetu.

Dugo trajemo jer slavju i optimizmu pretpostavljamo kritičku analizu i kritičke stavove. Iako nepopularne, rasprave su uvek imale reformski karakter i ključna uloga je uvek povećavana najkvalitetnijim trenerima, jer su oni osposobljeni za istinski stručni rad.

Stvaranje trenera u Jugoslaviji je specifičan način koji ima mnogo malih i bitnih detalja, a ovi gore navedeni su samo deo procesa koji je neprekidan iako povezan sa dve komponente - trenerskom i igračkom.

Konačno, u poslednje vreme intenzivno radimo na promovisanju Jugoslovenske košarkaške škole, koja je zasnovana na kontinuitetu našeg stručnog i istraživačkog rada uz uvažavanje svih pozitivnih stranih iskustava. Jugo pristup trenerskoj problematiki manifestuje se kroz razne forme: školovanja, usavršavanja (seminari, savetovanja, istraživanja, instruktaže), razvojno trenažne centre, kampove, stručne „okrugle stolove“, bazičnu i periodičnu literaturu i, iznad svega, kvalitetnu organizaciju i sve veća ulaganja u gore pomenuto.

Milovan Bogojević: Brusi mlade talente po jugoslovenskom receptu

Sejad Krdžalić

Specijalac - punog srca

Karijeru je počeo u Borovici, nastao u FMP Železniku, brzo se proćuo po odličnom radu što naravno nije pro-maklo stručnom štabu reprezentacije na čelu sa Dušanom Ivkovićem i Željkom Obradovićem, pa je Sead Krdžalić postao sastavni deo jugoslovenske kaznene košarkaške ekspedicije.

- Kada je uoči početka priprema za Olimpijske igre stigao poziv da preuzmem brigu o košarkašima Jugoslavije imao sam veliku tremu. Nisam sumnjao u sebe, svoj način rada, ali pribojavao sam se kako će širom sveta priznate i poznate zvezde prihvatiti mene. Plašio sam se da li ću uspeti da se nametnem, izborim za autoritet. Međutim, pokazalo se da su moja razmišljanja bila nepotrebna. Kada su Divac, Paspalj, Danilović, Rebrača, Đorđević i drugovi uočili da napreduju da im moj rad odgovara sve je vrlo brzo došlo na svoje mesto. - istakao je Sead Krdžalić.

Dosadašnji rad u reprezentaciji bio je više nego uspešan?

- Osvojili smo srebro na Olimpijadi, zlato u Barseloni na Evropskom prvenstvu, a bili smo neprikosnoveni i na Svetskom prvenstvu. Drago mi je ukoliko sam uspeo, a siguran sam da jesam, da doprinesem ovim fantastičnim rezultatima. Pri tome želim da naglasim da mi je velika čast da saradujem sa Željkom

Obradovićem i Dušanom Ivkovićem, kao i sa svim ostalim članovima reprezentacije. Radi se o vrhunskim profesionalcima i pre svega fantastičnim ljudima koje je prava retkost i čast upoznati u životu.

Upoznajte nas sa vašom metodom rada.

- Osvrnuću se na pripreme za Svetsko prvenstvo pošto mi je ono u najsvežijem sećanju. Sve je počelo u Beogradu. Obavili smo prvo testove i utvrdili mogućnosti svakog igrača. Podelili smo ih u grupe, u zavisnosti od stepena pripremljenosti, prilagodili način rada, pa je ekipa, kada je reč o kondiciji, prilično ujednačenih mogućnosti otputovala na Kopaonik gde je obavljen glavni posao. Posle toga usledila je serija kontrolnih utakmica. Uglavnom smo radili na brzinskoj snazi i eksplozivnosti. Imao sam potpuno odrešene ruke, jer je Obradović istakao da mu rezultati u prijateljskim utakmicama nisu u prvom planu. Zato smo i gubili od Španaca, i

Vojislav Stojaković ponudio mi je fantastične uslove koji se ne odbijaju. Izuzetno sam zadovoljan u „crveno-belom“ taboru pri čemu želim da naglasim da nisam kondicioni trener. Taj posao izuzetno dobro obavlja Saša Lukman. Sebe bih definisao kao specijalca. Napravio sam program i moje je da nadgledam njegovu realizaciju kada sam u mogućnosti.

Željko Rebrača?

- Saradnja je počela po završetku Olimpijskih igara. Prišao mi je i pitao me da li bi radio s njim. Nisam se dvoumio ni jednog trenutka. O kvalitetu naše saradnje najbolje govore igre Željka Rebrače kao i činjenica da smo se dogovorili da saradujemo sve dok se bude bavio košarkom. Ponosan sam što me je za individualnog trenera u periodu dok je bio u NBA ligi angažovao Predrag Danilović. Sve to čini me srećnim i ponosnim.

Najveći uspeh u trenerskoj karijeri?

- Možda će zvučati čudno s obzirom da sam učestvovao u osvajanju mnogih medalja, ali Vlada Dragutinović

Doping

Da je uspeh uvek praćen ljubomorom, na svojoj koži osetio je i Sead Krdžalić.

- Mnogi su me pitali da li se Divac, Danilović i Rebrača dopinguju. Ne znam zbog čega to njih ne pitaju. Verovatno zbog straha, jer znaju da sam ja pitom čovek. Međutim, ovom prilikom želeo bih da poručim svim „indijancima“ da su pomenuti igrači koristili zdravu hranu i vitamine. Za razliku od Jugoslavije, u Evropi i Americi postoje doping kontrole - poručio je Krdžalić.

Napornim radom do slavlja: Tandem Krdžalić Rebrača

Italijana. Ali, kada je bilo najvažnije bili smo nepobedivi.

Zašto ste se opredelili za Crvenu zvezdu?

- Bio sam uveren da nikada više neću raditi u nekom jugoslovenskom klubu. Posebno ne u Zvezdi, s obzirom da sam veliki Partizanovac. Međutim, gospodin

vić je moj najveći uspeh u karijeri. Posle operacije kolena noga mu je bila potpuno atrofirala, mislio sam da više nikada neće igrati košarku. Sada kada mi se javi iz Poljske i kaže da je odigrao 40 minuta i postigao dvadesetak poena, meni je srce puno.

Svetozar Janičić

Trideset šest novih trenera

U Razvojno-trenažnom centru u Požarevcu, letos je, od 14. do 23. jula održan tečaj za košarkaške trenere na kojem su, posle završnog ispita, polaznici mogli da dobiju zvanje trenera.

Zamišljen kao projekat trajnog karaktera, ovaj prvi tečaj, što je i prirodno, nije bio pošteđen određenih slabosti. Zahvaljujući izuzetnom angažovanju Stručnog saveta Košarkaškog saveza Srbije (SS KSS) slabosti su prevaziđene u hodu, ali istovremeno i notirane, kako se ubuduće ne bi ponavljale.

U izveštaju stručnog rukovodioca dr Milutina Pavlovića navedene su sve manjkavosti pomenutog tečaja. Sudeći po tom izveštaju stiče se zaključak da je među predavačima, dakle onima koji bi trebalo da budu primer budućim trenerima, bilo i neodgovornosti i neozbiljnosti. Dr Pavlović dalje ističe da program nije studiozno napravljen, da je previše uopšten, i da je zbog toga potrebno napraviti novi, koji će biti definisan kroz šest-sedam egzaktnih predmeta neophodnih za buduću praksu.

Rukovodilac tečaja takođe smatra da je zbog obimnosti gradiva budućim trenerima potrebno najmanje 15 dana aktivnog rada.

Uz sve zamerke koje je izrekao dr Pavlović mora se, međutim, konstatovati da ideja SS KSS o stvaranju škole koja će „produžavati vrstu“, zaslužuje sve pohvale. Nije, naime, tajna da su jugoslovenski treneri najbolji na svetu. Iako bi profesor Aleksandar Nikolić rekao da igrači prave trenere, ne sme se izgubiti iz vida da su i zasluge trenera u stvaranju igrača, ali i igre, nemerljive. Jednostavno, to je dvosmerna ulica koja je Jugoslaviji donosila, donosi i po svemu sudeći donosiće i narednih decenija rezultate koji su je izbacili u sam svetski vrh.

Zato, bez sumnje, ideju treba podržati uz sugestiju da stalno treba iznalaziti načine kako je oplemenjivati. Prosto, što će se oplemenjivanjem ideje oplemenjivati sadržaj tečaja, a samim tim i znanje polaznika. Jer, od njihovog znanja zavisice kojim kolosekom će jugoslovenski košarkaški voz nastaviti kada generacija zaslužnih ode u penziju.

Treneri

Za Tečaj u Požarevcu prijavilo se 36 polaznika. Svi su izašli na ispit, a

ocene su se kretale od 7,00 do 10,00. Prosek ocena od 8,60 govori ne samo o kvalitetu nastave, već i potencijalu polaznika. Najviše su, ipak, pokazali Ivan Zdravković, Miodrag Tasić i Aleksandar Nićetin, kojima su uručeni posebni pokloni.

Prezime i ime	Bodovi	Ocena
1. Zdravković R. Ivan	68	10
2. Tasić Vljajka M.	67	10
3. Nićetin S. Aleksandar	66	10
4. Stefanović T. Aleksandar	66	10
5. Petrović B. Predrag	64	9
6. Popov I. Dušan	63	9
7. Tasić C. Dragoslav	62	9
8. Arsić M. Dragan	62	9
9. Nedić M. Slobodan	62	9
10. Vukoičić R. Vlada	62	9
11. Vržina J. Aleksandar	61	9
12. Jojić P. Dobrilo	61	9
13. Nedić Ž. Dragan	60	9
14. Mitev B. Boban	60	9
15. Zdravković Z. Dragan	60	9
16. Đurić O. Sreten	60	9
17. Milojević S. Uroš	60	9
18. Vrućinić B. Veljko	60	9
19. Panić M. Dragan	60	9
20. Čolović M. Milenko	60	9
21. Pupavac M. Bojan	59	8
22. Grujović M. Branislav	59	8
23. Marković M. Vladimir	58	8
24. Jakovljević Đ. Zoran	58	8
25. Stoisavljević D. Savo	58	8
26. Glišović M. Viktor	58	8
27. Kovačević T. Savo	58	8
28. Knežević I. Milan	57	8
29. Jačović R. Duško	56	8
30. Stević M. Zoran	56	8
31. Rastović I. Čedomir	56	8
32. Bajić Dragoljub	56	8

33. Stokuća S. Zoran 56 8

34. Rakočević Zdenko	52	7
35. Podnar A. Anton	51	7
36. Prešić Ž. Zlatan	56	8

Nastavni program tečaja, sa brojem časova i predavačima

Predavač: dr Laslo Hajnal

- 1. Biološki aspekt razvojnih karakteristika igrača**
3 časa
Predavač: dr Zlatko Ahmetović
- 2. Teorijske osnove trenažnog procesa u košarki**
17 časova
Predavač: mr Milutin Luta Pavlović
- 3. Teorijski aspekt fizičke pripreme**
5 časova
Predavač: dr Zlatko Ahmetović (5)
- 4. Medicina sporta**
5 časova
Predavač: dr Voja Bogosavljević
- 5. Psihosocijalni aspekt košarke**
3 časa
Predavač: dr Ljubica Baćanac
- 6. Dijagnostika, selekcija, testiranje**
6 časova
Predavač: dr Milivoj Karalejić
- 7. Košarkaška tehnika - prema programu iz Priručnika**
12 časova.
Predavači: dr Milivoj Karalejić-Jakovljević (6),
Marjan Novović (3),
dr Laslo Hajnal (3).
- 8. Taktika napada i odbrane - prema programu iz Priručnika**
9 časova.
Prva smena: dr Laslo Hajnal (9).
- 9. Košarkaška pravila i komentar suđenja**
2 časa
Predavač: Dragan Savić
M. Tomašević

Obično trenerski putevi na ovim prostorima vode u suprotnom smeru. Međutim, Srđan-Riki Antić (38), košarkaški stručnjak odlučio je da se posle sedam godina izbjivanja vrati u rodni grad. Posle boravka u Španiji (Saragosa) i Portugalu (Porto) došao je tamo gde je počeo svoj životni i trenerski put - u Beograd. Od pre nekoliko meseci „Riki“ je na kormilu košarkašica Crvene zvezde. Sam priznaje da mu rad sa devojkama „više leži“, a ima i velikih ambicija sa ekipom „crveno-belih“.

Igračku karijeru završio je praktično na početku, onda kada je trebala da krene uzlaznim tokom. Sa nepunih 19. (?) Bio je jedan od najboljih bekova u kadetskoj i juniorskoj selekciji Partizana početkom osamdesetih. Kratko vreme proveo je i u Zvezdi. Ispisnice nije bilo, pa je digao ruke od igranja. Uz to, mučila ga je i povreda prepona.

- Na nagovor prijatelja počeo sam da se bavim trenerskim pozivom. Prvo u Voždovcu, u jesen 1981. kao pomoćnik Žiki Rankoviću, a u radu sa mladim selekcijama devojaka. Godinu dana kasnije odlazim u Partizan. Radim samostalno sa kadetkinjama i junior-kama i stižu prvi uspesi. Bili smo drugi u Jugoslaviji, a ta generacija (Vidić, Aksentijević, Kukolj, Vučurević) isti uspeh ponovila je i u juniorskom sastavu. Dolazi i poziv da pomažem prvom treneru Dragoljubu Pljakiću, pa zatim nešto kasnije i Laletu Lučiću.

Priča Antić i o titulama koje je u to vreme osvajao sa poznatijim trenerima na tandemu, odnosno kao njihov zamenik:

- Sa Laletom i Pljakom sam izvanredno saradivao, dok sa Sašom Stanimirovićem nije išlo najbolje. Dobio sam puno poverenje, radio samostalno, a oni su nadgledali posao kao šefovi stručnog štaba. Ujedno sam vodio i mlađe selekcije. Pamtim i dve titule sa Lučićem i jednu sa Stanimirovićem. Bile su to zlatne godine ženske košarke u Partizanu.

Ipak, ni tada se nije poklanjalo mnogo pažnje damama u igri pod obručima u domu „crno-belih“?

- Takva je valjda sudbina u velikim klubovima. Ipak, napomenuo bih da sam imao izvanrednu saradnju sa tadašnjim direktorom Draganom Kičanovićem. Para nije bilo, ali zato u me-

Srđan-Riki Antić

Saragosa,

Porto - via Beograd

ni entuzijazma na pretek. Uz rad sa prvim timom radio sam i sa sedam ekipa mlađeg uzrasta u Partizanu. Bilo je igračica (Sanja i Tanja Vesel, Stojičević, Radulović...)

Novi odlazak, opet u Voždovac?

- Preuzeo sam ekipu u sezoni 1988/89. i prvi put samostalno vodio Voždovac u Prvoj ligi. Izboren je opstana, što je najvažnije, sa samo tri seniorke. Bili smo i juniorski prvaci Jugoslavije (Nina Bjedov, Milenka Nedović, Sanja Simidžija, Jelica Čanak...)

Srđan Antić bio je i preteča nekih kasnijih zbivanja. Osnovao je sredinom 1989. i prvo Privatno preduzeće za usluge u fizičkoj kulturi „RBS“ (Ricky Basketball School). Ubrzo je i nikao klub (privatni) sa istim imenom, koji se uključio i u redovna takmičenja, pa čak i seniorsku žensku ligu Srbije.

- Sve je lepo funkcionisalo, radio sam sa svojim saradnicima sa svim uzrastima dečaka i devojčica. Međutim, u leto 1991. stiže ponuda iz Španije koja se, bar u to vreme, ne odbija. Selim se u Saragosu, ubrzo sam postavljen za tehničkog direktora sličnog preduzeća „OSIDE“, koje se bavilo organizacijom kampova i škola košarke. Postao sam i trener ženske ekipe „Reflekos“, koja se takmičila u Drugoj ligi Španije.

Ozbiljnije se posvetio stvaranju igrača i dobar glas se proćuo širom Pirejskog poluostrva.

- Škola je bila jedna od najskupljih

u Španiji, a četiri puta godišnje organizovali smo i otvorene kampove (7-10 dana), gde su mogli da dolaze talenti iz svih krajeva, ili oni drugi željni znanja. U međuvremenu, oformljena je i Regionalna škola mladih Saragose, u kojoj sam bio šef struke. Vodio sam jednu sezonu žensku ekipu KK „Stadion Kazablanka“, koja je uspela da izbori povratak u Prvu ligu.

Boravak u Saragosi se približavao kraju posle pet godina. U poslednjoj, šestoj, pored svih poslova Antić je preuzeo pred kraj sezone košarkašice „Kahalona“ i uspeo da ih zadrži u najelitnijem rangu.

Jedno razdoblje je ostalo, a drugo počinjalo selidbom u Portugal, u Porto. I novi zadaci - slični onima u Saragosi, ali i nešto složeniji. Uz fudbalski klub Porto, a uz pomoć opštine Maja Filio želeli su da formiraju još jednu jaku košarkašku ekipu. Za taj posao izabran je Srđan Antić. Presudili su stručnost i znanje jezika.

- Krenulo se ozbiljno i ambiciozno. Postavljen sam za organizacionog direktora i vodio mušku ekipu u Drugoj ligi. Bilo je lepih planova, ali u aprilu ove godine istekao mi je ugovor.

Posle sedam godina izbjivanja, došlo je i vreme za povratak kući. Nešto zbog porodice i nostalgije, a delom i iz želje da se dalje usavršava.

- Ipak, Beograd je košarkaški centar Evrope. Može uvek da se čuje, vidi i nauči nešto novo. Van mog grada mi se nije odlazilo, pa sam prihvatio ponudu Crvene zvezde. U najboljim sam trenerskim godinama i mogu još mnogo da pružim. Praktično, počinjem iz početka, jer sam dugo odsustvovao. Sa košarkašicama Zvezde imam velikih ambicija. Ekipa je spoj iskustva i mladosti, verujem da možemo do finala našeg „plej-ofa“. A, za ostalo - videćemo, kaže Srđan-Riki Antić. S. P.

Diplome

Boravak u Španiji i Portugalu Antić je iskoristio i za lično usavršavanje. Stekao je u Saragosi dve diplome, koje će mu sigurno mnogo značiti u narednom radu.

Pošto Španci, kao ni Italijani ne priznaju naša zvanja, „Riki“ je pohađao i diplomirao tamošnjoj Višoj trenerskoj školi. Uz to, vredno je učio i jezik, kroz škole i kurseve, pa je pre neku godinu stekao i diplomu nastavnika španskog jezika.

Milutin-Luta Pavlović i dr Laslo Hajnal

Metodika trenažnog procesa

Naš najuspešniji sport - košarka postaje sve bogatija stručnom literaturom čiji su autori naši treneri. Od nedavno taj bogat izdavački opus vredniji je za još jedan priručnik čiji su autori Milutin Luta Pavlović i Laslo Hajnal - Košarka - Metodika trenažnog procesa. Uostalom, u uvodu autori o svojoj ideji kažu:

- Uvereni smo da će Metodika trenažnog procesa korisno poslužiti kao vodič kroz lavirinte i nedoumice u trenažnom radu kako bi se na lakši, brži, sistematičniji i, pre svega, pedagoški ispravan način došlo do vrhunskih rezultata za kojima svi težimo.

Ovo korisno štivo dobili su učesnici nedavno završenog trenerskog seminara u Beogradu. Međutim, kako jedan broj njih nije, pre svega mlađih, prisustvovao seminaru, mi je preporučujemo i po našem izboru donosimo jedno od zanimljivih poglavlja: Opšti principi i specifičnost treninga mlađih uzrasnih kategorija.

Nije bez značaja napomenuti da su recenzenti ove knjige Ranko Žeravica i Bratislav Bata Đorđević, što na svoj način ovu knjigu preporučuje.

Opšti principi i specifičnost treninga mlađih uzrasnih kategorija

Biološki i psihički razvoj, odnosno sazrevanje ličnosti završava se oko 20-22 godine starosti, odnosno kod devojaka i znatno ranije. U toku razvoja i sazrevanja ličnost prolazi kroz period u kojima se pojedini organi i funkcije razvijaju različitim tempom, pa svaki od njih karakteriše posebne specifičnosti. Zbog toga su i sposobnosti ličnosti za obavljanje pojedinih aktivnosti različite u različitim periodima njenog razvoja.

U našoj košarkaškoj praksi najčešće se pojavljuju sledeće uzrasne kategorije:

- Mlađi pioniri raspoređeni generacijski po godištim od 8 do 11 godina (mini basket);
- Pioniri, takođe raspoređeni po godištim od 11 do 14 godina.
- Kadeti od 14-16
- Juniori od 16-18 godina

Imajući u vidu činjenicu da svaka ličnost, u okviru opštih karakteristika, ima svoj sopstveni - ubrzaniji ili usporeniji - tempo razvoja za sportske aktivnosti, kod dece, pionira i omladine, mnogo je značajnija njihova biološka i psihološka zrelost nego hronološka (godine) starost.

Kako su dosadašnja iskustva pokazala da se značajniji sportski rezultati ispoljavaju nakon najmanje pet do osam godina sistematskog rada, u praksi se sve češće ovim radom počinju da obu-

hvataju deca mlađeg, pa čak u nekim sredinama i predškolskog uzrasta.

Neosporna je činjenica da je košarka, kao izraziti predstavnik takmičarskog sporta veoma popularna. Ona u velikoj meri zadovoljava potrebu dece i omladine da se košarkaškim znanjem afirmišu u društvu svojih vršnjaka. Zbog toga njihovo uključivanje u sistematske sportske aktivnosti zahteva od trenera da poznaje specifičnosti njihovog fizičkog i psihičkog razvoja, kao i metodiku stručnog rada sa ovim kategorijama.

Dete nije čovek u malom, već ličnost u razvoju koji nepovoljnim uticajima spolja (među koje može da se uvrsti i neadekvatna sportska aktivnost) može biti ozbiljno pomećen. Kao i obrnuto - odmerenim i optimalnim uticajima može biti snažno podstaknut. Poznato je da se razvoj i usavršavanje različitih osobina i sposobnosti postiže na osnovama biološkog i psihološkog prilagođavanja (adaptacije) organizma na nadražaje unutrašnje i spoljne sredine među koje spada i fizičko vežbanje. Adaptacione moći čoveka su velike, naročito u periodima razvoja, ali one nisu neograničene. Nivo „adaptacione energije“ za pojedine aktivnosti se čak značajno individualno razlikuje, a ocene i, u skladu sa njima, doziraju uticaj koji treba da podstiču dalje usavršavanje. Značajno je da se istakne da nadražaji u vidu fizičkog vežbanja ne smeju da imaju karakter „stresova“ već moraju da budu prilagođeni mogućnostima svakog pojedinog učesnika sportskih aktivnosti (individualizacija treninga koja, za sada, ostaje u granicama teorijskih postavki).

Osnovni principi kod izbora budućih košarkaša

U savremenoj košarki uobičajeno je da se rano počinje sa sportskim usmeravanjem devojčica i dečaka zainteresovanih za ovu izuzetno popularnu i uvek modernu igru. Sport je, a pogotovo košarka, visoko selektivna aktivnost jer je opredeljuje rezultat.

Ako, primera radi, napravimo poređenje sa bilo kojom proizvodnjom, dobar sportski rezultat je dobar proizvod koji ima prođu na tržištu, dok je loš proizvod slab sportski rezultat. Zbog toga je postignuti rezultat jedini pravi kriterijum u sportu. U njemu su traženi, poželjni i opstaju samo oni koji su sposobni da ostvare dobar sportski rezultat, odnosno da pobeđuju.

Zbog uplitanja kvazi osećanja za

humanost koja se u pitanju izbora najboljih sukobljavaju sa celishodnošću, dobro je postaviti neka pitanja i zamisliti se nad odgovorima koji sami iz njih proističu:

- Koliko je humano i opravdano dete neodgovarajućeg nivoa potrebnih potencijala (modelnih karakteristika za košarku) opteretiti trenažnom metodologijom ako se unapred zna da ono neće postići traženi i planirani vrhunski rezultat?
- Koliko je tržišno opravdano investirati u dete koje nije odgovarajuća „sirovina“ za vrhunski proizvod (rezultat)?
- Da li je potrebno čekati da protekne dragoceno vreme, uz sva emotivna nadanja, pedagoška, trenažna i materijalna ulaganja, da bi rezultat bio taj koji će napraviti konačni izbor budućih košarkaša?

Uvereni smo da su odgovori svima poznati.

Uz naučno saznanje da se visoki sportski rezultati mogu postići jedino ako se dovoljno rano počne sa stručnim i sistematskim radom, što je jedan od razloga osnivanja košarkaških škola, potrebno je da se shvati i suština selekcije jer moramo znati zašto vršimo izbor dece i šta to zapravo želimo, odnosno koje osobine i na osnovu čega zaključujemo da je upravo to ono što tražimo i želimo da dobijemo u krajnjem izboru. Suština selekcije usmerena je na napor da se prema zamišljenom ili u praksi verifikovanom modelu nađe optimalna kombinacija sposobnosti koja će garantovati sportski uspeh. Teorijski ovo zvuči ispravno, privlačno i relativno lako ostvarljivo. Međutim, u praksi se javljaju gotovo nepremostive teškoće. Kako pronaći dete koje će biti vrlo visoko, a da je istovremeno natprosečno brzo. Istovremeno treba još da je sposobno da izdrži napor savremenog trenažnog procesa. Uz to da je spretno, dovoljno fleksibilno, košarkaški inteligentno, po mentalnom sklopu hrabro, borbeno, takmičarski agresivno, preduzimljivo itd.

Izloženo samo ukazuje koliko je složen proces izbora dece. On bi u krajnje preciznom postupku zahtevao učešće desetak specijalista užih oblasti udruženih u jedan tim sa ciljem da otkriju takve buduće male genijalce. Postavlja se i pitanje koliko bi trebala da bude ta (višemilionska) populacija na kojoj bi se ostvario planirani cilj izbora dece. Kao ilustracija težine posla može da posluži potraga za detetom sa samo za tri ključne karakteristike koje odlikuju vrhunskog košarkaša. Ako želimo da pro-

nađemo dete za koje sa sigurnošću pretpostavljamo da će biti najviše u svojoj uzrasnoj kategoriji, ono može da predstavlja samo 1 odsto od 100 ispitanika, odnosno verovatnoća da nađemo takvog dečaka ili devojčicu je 1:100. Isti takav zahtev postavićemo i kod biranja brzinskih osobina. Polazeći od pretpostavke da se „brza“ deca nalaze u istoj srazmeri među vršnjacima različite visine, verovatnoća da nađemo junosu koji je istovremeno natprosečno visok i izuzetno brz svodi se na 1:10.000. Ako tome dodamo još jednu, bilo koju potrebnu osobinu iz široke lepeze zahtevanih, šanse za izbor samo tri osobine kod našeg zamišljenog budućeg košarkaša smanjile su se na 1:1.000.000!

Uloga genetskog faktora

Na razvoj motoričkih sposobnosti sportiste veoma značajno utiču nasledni faktori s jedne strane i činioci koji se stiču treningom, odnosno faktorima sredine. Pojedinačno posmatane motoričke osobine u različitom su procentu zavisne od naslednih i stečenih faktora, što je veoma važno da se poznaje kada se upuštamo u izbor dece, kako se ne bi tražilo nemoguće. Ispitivanja su pokazala da nasledni faktori veoma značajno utiču na motoričke sposobnosti i druge karakteristike koje su neophodne u uslovnom modelu dobrog košarkaša, pa time i izbor dobija presudnu ulogu u tome kakav će se potencijal u budućnosti dalje tehnički da obrazuje.

Primeru radi, navešćemo približno procentualno učešće genetskog faktora u bitnijim osobinama i karakteristikama. Nasledni faktor je najprisutniji kod motoričkih sposobnosti brzine, koordinacije i preciznosti (oko 90%). U istom procentu su prisutni i kod faktora opšte inteligencije, zatim kod psihičkih osobina (npr. kod neurotičnih pojava oko 80%, kod snage oko 50%).

Iz gornjeg letimičnog prikaza proizilazi da se treningom, dakle faktorima sredine, određene osobine mogu menjati u relativno malom procentu. Kod brzine svega 5%, a kod koordinacije nešto malo više (oko 10%). Međutim kod ispoljavanja snage preostaje rezerve za usavršavanje i više od 50%. Dakle, delovanje na nasledne faktore je moguće i utoliko je uspešnije ukoliko se sa radom na usavršavanju otpočne u mlađem uzrastu u odgovarajućem trenutku. Sve ovo nas navodi na ohrabrujuće zaključke:

- lako su faktori neophodni za košarku velikim delom nasledni, na neke je moguće uticati i do određene stepena usavršavati pravilnim i na naučnim zakonitostima zasnovanom trenajnom procesu.

- U takvim okolnostima selekcija je neophodna jer samo talenat udružen sa pravilnim stručnim radom daje određene garancije za stvaranje vrhunskog kvaliteta.

- Ukoliko usmeravanje dece ka sportu počne kasnije, zahtevi selekcije moraju biti strožiji. Ovo se posebno odnosi na naknadno uključivanje dece za koju se smatra da su talentovana, a ispuštena su prilikom prve selekcije.

Već iz napred rečenog proizilazi da je izbor dece jedan od najtežih stručnih problema, čije rešavanje zahteva specifično stručno obrazovanje. U nedostatku ovog, što je najčešći slučaj u praksi, teži se timskom radu i povezivanju sa specijalizovanim ustanovama.

Selekcija u početnom obliku ili početna (primarna) selekcija je samo na izgled jednokratna akcija. Međutim, u dugotrajnom procesu koji započinje izborom određenog broja kandidata, postepeno se zamenjuju drugim, sa boljim karakteristikama. ovo na neki način predstavlja popravni ispit početnog izbora ili se jednostavno dopunjuje približno istim kandidatima zbog prirodnog i nekontrolisanog osipanja već izabrane darovite dece.

Početna selekcija prema kriterijumu telesne visine

Visina predstavlja osnovnu antropološku meru i služi kao polazna tačka za sva ostala dužinska merenja i poređenja, kao napr. dužina ruku, raspon ruku u odnosu na visinu tela, dužina nogu i sklad sa ukupnom telesnom visinom (dugonogi igrači), zatim širina ramena i njen odnos sa telesnom visinom i drugi odnosi.

Osnovno pitanje koje se postavlja pre selekcije je - kad početi sa sistematskim izborom i organizovanim radom? Naše bogato jugoslovensko iskustvo, a ono se oslanja na ruska (bivša sovjetska) istraživanja, kao i, delimično, na američka, pokazuju da je najbolje vreme između 11 i 12 godine. U našem školskom sistemu to bi odgovaralo uzrastu petog razreda osnovne škole. Smatra se da u tom uzrastu motorički i morfološki faktori imaju najveću stabilnost i omogućuju dosta pouzdanu prognostiku. Istina je da selekciji ponekad pristupamo i ranije, u desetog godini, ali to često činimo utrkujući se sa apetitima iz drugih sportova koji snižavaju prag izbirljivosti i odnose najtalentovaniju decu. Međutim, izbor dece u mlađem uzrastu znatno je nesigurniji i promašaji su češći i vidljiviji.

Evidentno je da bez visokih igrača i igračica nema kvalitetne košarke. To je lako uočljivo poređenjem prosečne telesne visine kvalitetnih timova visokog

ranga takmičenja sa ekipama nižeg kvalitetnog nivoa. To poređenje je u upravom proporcionalnom odnosu, jer što je viši rang takmičenja, to je i prosečna telesna visina ekipa veća.

Očevidno je da se i ovde radi o nekoj vrsti selekcije, ali to je već izbor prema potrebi i to uglavnom već formiranih igrača.

Zbog toga košarkaške trenere i stručnjake koji se bave problematikom selekcije pre svega zanima telesna visina, odnosno predviđanje konačnog telesnog rasta budućih košarkaša.

Prema jednoj ranijoj anketi izvršenoj među američkim trenerima, igrači su prema visini kategorisani na niže, srednje i visoke. U niske spadaju igrači do 189 cm, visine. Srednjeg rasta su oni čija se visina kreće između 190 i 200 cm, a u visoke spadaju svi igrači preko 200 cm.

Ilustrativan je podatak da visina 30 najbolje rangiranih košarkaša srednjokolaca u SAD iznosi 196 cm, a varira u granicama 179 do 211 cm. Ovo iznosi mo jer su i naša iskustva vrlo slična, što bi uslovno moglo da se shvati da smo na dobrom putu. Na primer, kadetska reprezentacija Vojvodine koja je bila pobednik Kupa republika i pokrajina 1980. g. posle brižljive selekcije još u pionirskom uzrastu imala je prosek 197,3 sa varijacionom širinom od 184 do 204 cm. Ne treba ni pominjati da je iz te selekcije izraslo nekoliko košarkaša internacionalne klase.

Danas ima vrlo malo niskih košarkaša i izuzeci u tom pravcu predstavljaju pravo malo čudo, bar kada je u pitanju vrhunski košarka. Međutim za igrače koje smatramo niskim, ako primenimo kriterijume shvatanja običnog čoveka, onda se i ti mali ili niski košarkaši nalaze iznad granice rasta čoveka našeg podneblja. Statistike su pokazale da se visina dobrih košarkaša kreće iznad minimuma od 187 cm i 174 cm za devojke.

Sve gore izneto samo ilustruje potrebu da se selekciji u domenu telesne visine ili traganju za dečacima i devojčicama za savremenu i modernu košarku mora pokloniti izuzetna pažnja.

Prognoziranje konačne visine

U metodologiji selekcije postoje veći broj instrumenata kojima se služimo u izboru kako bi se što manje oslanjali na poznati naš sistem „od oka“. Jedan od najvažnijih je prognoziranje konačne visine, odnosno visine za koju se pretpostavlja da će je izabrani ispitanik dostići kada bude formiran kao igrač.

Da bi se postavila bilo kakva pretpostavka u pogledu telesne visine, a da ona ne bude iracionalna ili puko nagađanje,

potrebno je znati u kojim granicama se kreće telesna visina populacije toga uzrasta sa naših uži i širih prostora.

Prema nekim ranijim istraživanjima utvrđeno je da se jugoslovenski prosek desetogodišnjih dečaka i devojčica kreće u granicama izloženim u tabeli koja sledi.

Prosek visine 10-godišnjih dečaka i devojčica

Varijabla	Dečaci	Devojčice
Prosečna visina	136,5	135,7
Maksimalna visina	188,5	167,0
Minimalna visina	113,5	117,0
Standardna devijacija	9,5	7,2

Treba prihvatiti naučno potvrđenu činjenicu da dečaci u proseku do svoje desete godine porastu 41,93 cm, a devojčice do iste godine 31,10 cm. Prihvatajući ovu činjenicu u mnogome olakšavamo osnovni izbor dečaka i devojčica.

Da bi dobili ranije pomenuti minimum jednog košarkaša koji iznosi 187 cm i košarkašice od 174 cm, potrebno je da biramo decu koja u svojoj sredini spadaju u grupu natprosečno visokih. To znači da treba da tražimo desetogodišnjake, dečake koji nisu niži od 146 cm i devojčice od 142,9 cm. Za to postoji valjan razlog koji iznosimo uz pomoć najobičnije računice. Srednja vrednost rasta desetogodišnjeg dečaka iznosi 136,5 cm što se vidi iz prethodne tabele. Vrednost jedne standardne devijacije za dečake je 9,5 cm. Zbir te dve vrednosti je 146 cm. Ako tome dodamo prosečni priraštaj visine dečaka od desete do osamnaeste godine, koji iznosi 41,93 cm, dobićemo minimalnu visinu košarkaša od 187,9 cm. Naravno, ako računice izvedemo sa dečakom maksimalne visine (iz tabele) 168,5 dobićemo prognozu telesne visine budućeg igrača od svih 209,43 cm.

Istu računicu treba primeniti i kod devojčica. Prosečna visina desetogodišnje devojčice iznosi 135,7 cm. Jedna standardna devijacija je za ovu grupu je 7,2 cm, što zajedno iznosi 142,9 cm. Prosečni priraštaj visine je 31,10 cm, pa smo tako dobili minimalnu prognozirano visinu buduće košarkašice od 174,0 cm. I ovde ako koristimo natprosečnu visinu devojčice iz iste tabele, koja iznosi 167,0 cm, dodajući joj mogući prosečni priraštaj do punoletstva od 31,10 cm, dobićemo visinu koja ohrabruje - 198,10 cm.

Prognoziranje konačne visine na osnovu postojeće

Primenjujući ovaj jednostavni mehanizam izbora po kriterijumu visine samo se obezbeđujemo da selektovani potencijal ne bude niži od jugosloven-

skog proseka obične populacije. Ali to ni približno nije dovoljno. Da bi nam izbor bio sa znatno višim zahtevima moramo se potruditi i proveru izvršiti na mnogo većem broju ispitanika u široj okolini. Za ovakav pristup predlažemo tri različita jednostavna računski postupka, što će nam omogućiti da nađemo najvišu decu u ispitivanoj populaciji koja nam je dostupna.

Jedan od najjednostavnijih postupaka (po Bajleju) zasnovan je na statistički utvrđenom odnosu između postojeće visine, odnosno visine izmerene u tom trenutku, i definitivne, konačne visine koju će dostići ispitanik. Taj odnos predstavlja postignuti procenat od konačne visine u datom trenutku i izračunava se prostim procentnim računom po obrascu

$$\text{Konačna visina} = \frac{\text{postojeća visina} \times 100}{\text{procenat konačne visine}}$$

Procenat se koristi iz tabele koja sledi:

Tabela procenta konačne visine

God.	Dečaci	Devojčice
10	78,0	84,7
11	81,0	88,4
12	84,0	92,9
13	87,3	98,3

Takođe predlažemo postupak sa formulom po Valkeru, za koju se smatra da je pouzdanija i dosta realna. Koristi se postojeća visina i dva faktora korekcije (A+B) koja su data u tabeli za godiš-takoj nas interesuju i nešto malo šire.

$$\text{Konačna visina} = A + B \times \text{postojeća visina}$$

TABELA FAKTORA KOREKCIJE

God.	Dečaci		Devojčice	
	A	B	A	B
10,5	71,87	0,75	90,89	0,52
11,5	75,38	0,70	87,94	0,52
12,5	98,97	0,52	77,08	0,57
13,5	111,68	0,42	37,41	0,80

Primer izračunavanja konačne visine za dečaka od deset i po godina visokog 167 cm:

$$\text{Konačna vis.} = 71,87 + 0,7 \times 167 = 197,12 \text{ cm}$$

Tražimo visoke roditelje

Krupna novorođenčad, ona koja imaju mnogo veću telesnu težinu i visinu (dužinu) od uobičajene, po pravilu izrastaju u krupne osobe. Ne treba ni spominjati da su to deca i inače krupnih roditelja. Sve to nije teško proveriti u kartotekama porodilištima, a i svaka majka u ličnom kontaktu će sa ponosom istaći kolika joj je beba bila pri rođenju.

Gornja tvrdnja lako se dokazuje baš preko sastava naše reprezentacije. Većina očeva naših reprezentativaca bila

je znatno viša od uobičajenih standarda obične populacije, a vrlo je verovatno da su im i majke bile odgovarajući „visinski“ partneri svojih supruža.

Kako iz ovog opšteg primera vidimo, uticaj nasleđa je veoma važan za konačnu visinu dece, pa je potraga za visokim roditeljima, majke i oca budućih košarkaša najlakši i najuspešniji put da bi se došlo do dece željene visine.

Zbog toga i predlažemo jedan takav jednostavan obrzac, poseban je za dečake i devojčice, koji će nam omogućiti da izvršimo dosta pouzdanu selekciju dece na osnovu visine roditelja, čak iako nismo bili u mogućnosti da se lično uverimo da su roditelji ispitivane dece stvarno visoki. Ovo naravno pod pretpostavkom da su dobijeni podaci tačni i da potiču iz tzv. najboljih godina oba roditelja.

Konačna visina za dečake =

$$(\text{visina oca} + \text{visina majke} \times 1,08) / 2$$

Konačna visina za devojčice =

$$(\text{visina oca} \times 0,923 + \text{visina majke}) / 2$$

Pažljivijom analizom datih obrazaca zapaža se da je za dečake značajniji faktor visina majke, dok je kod devojčica situacija obrnuta i dominirajuća je visina oca.

Na kraju izlaganja o prognoziranju konačne visine sa žaljenjem moramo da konstatujemo da sve predloženo predstavlja samo polaznu osnovu i orijentaciju u materiji, a nikako i garantovani rezultat.

Sem navedenih postupaka u prognozi konačne visine, odnosno definitivne visine budućih košarkaša, postoje i drugi, složeniji postupci. Oni su precizniji, ali nažalost, gotovo nedostupni treneru pojedincu u praksi.

Na primer, često se govori, a još više nagađa, o rentgenskim snimcima određenih delova dečjeg skeleta. Za ovu priliku možemo samo potvrditi da je to vrlo pouzdana metoda kojom se predviđa dinamika daljeg rasta preko određivanja stepena hrskavičave strukture na posmatranim osifikacionim tačkama. Okoštala hrskavica je siguran znak da je osifikacija završena, te dalji rast deteta ne bi trebalo očekivati.

Treneru praktičaru preostaje da, pre svega, koristi vizuelnu percepciju. Potrebno je da pažljivo posmatra decu u školskim dvorištima i na časovima fizičkog vaspitanja. Neophodno je da ostvari prisnu, saradničku vezu sa nastavnicima ovog predmeta jer će mu oni prvi, i zbog sopstvenog interesa, ukazati ne samo na decu natprosečne visine, što je i vizuelno odmah uočljivo, već i na pojedince sa izuzetnim motoričkim sposobnostima i drugim odlikama koje su iskazali u pojedinim segmentima u procesu nastave fizičkog vaspitanja (najbrži, naj-

STRUČNA LITERATURA

jači, veoma okretan, motorički inteligentan, „rođeni“ lider).

Izbor dece prema kriterijumu brzine

Iako nas visina najviše interesuje kod prve selekcije, naša posmatranja moraju da budu mnogo dublja i studioznija jer visina nije i jedini preduslov da bi neko uspešno igrao košarku. Taj značajni činilac prilikom izbora mladih košarkaša i košarkašica je brzina.

Brzina je motorička sposobnost koja je, kao što je već rečeno, u najvećoj meri nasledna (više od 95%), pa bi nam prilikom izbora mnogo pomogli odgovori iz upitnika o fizičkim, pre svega brzinskim svojstvima roditelja u mladosti. Naravno, i ovoga puta uslov je da su podaci tačni, bez uobičajenih preterivanja u pričama iz prošlosti. Takve podatke možemo koristiti samo ako su evidentirani kroz sportske kartone roditelja tokom školovanja ili preko registrovanih rezultate koje su postigli u sportu. Podatak dat proizvoljno gotovo ne predstavlja nikakvu validnu informaciju i može nas samo odvesti na stranputicu kod izbora.

Brzina kao motorička osobina je temeljni faktor fizičke predispozicije važne kod početne selekcije. U selekciji težimo da pronađemo buduće visoke i brze igrače, što je gotovo nemoguće naći, da bi se potragom bar za izuzetno brzim igračima donekle kompenzovala relativna sprost dvometraša. Kod izbora takvih igrača valja se držati osnovnog principa - što je kandidat niži, to je kriterijum brzine za njega oštriji.

Kod izbora prema kriterijumu brzine moramo biti načisto s tim koja je to distanca na kojoj možemo utvrditi brzinu kandidata, i možda još važnije - koji nam je oblik ispoljavanja brzine potreban za košarku. Prema dosadašnjim iskustvima najviše nas interesuje startna brzina, odnosno brzina na veoma kratkim rastojanjima. Kada bi bili u mogućnosti da merimo, to bi bila brzina postignuta na svega šest metara. Kako to nije moguće običnim, ručnim štopericama, merenja treba sprovoditi na 10, 15, 20 ili najviše na 22 m. Nas ne interesuje prava ili puna brzina koja se može razviti tek posle 40 metara jer za nju jednostavno nema mesta u strukturi košarkaške igre jer je košarkaško igralište dugačko samo 28 m.

Poznato je da brzina ima više načina ispoljavanja ili oblika. Za košarku je važna linearna brzina ali i brzina pojedinačnog pokreta (segmetarna brzina). Najviše pažnje treba pokloniti izboru kandidata sa izvanrednom brzinom razgovaranja na vizuelni nadražaj (signal).

Linearna brzina se meri kvalitetnom štopericom na način koji je uobičajen

kod merenja sprinta, s tim da se startuje iz položaja visokog starta.

NORMATIV ZA TEST LINEARNE BRZINE NA 20 M - 11 GODINA

Rang	Dečaci	Devojčice
Odlično	3,5 do 3,8	4,0 do 4,1
Vrlo dobro	3,9 do 4,0	4,2 do 4,3
Dobro	4,1 do 4,2	4,4 do 4,5
Slabo	4,3 do 4,4	4,6 do 4,7
Vrlo slabo	više od 4,4	više od 4,7

Brzina pojedinačnog pokreta meri se pomoću taping daske koju sami možemo improvizovati na stolu. Na površini stola nacrtaju se dva kruga prečnika 20 cm koja su međusobno razmaknuta 61 cm od i najbližih ivica. Ispitanik sedi za stolom sa rukom na koja dodiruje dalji krug. Cilj je da se na dati znak, a u trajanju od 20 sek. postigne što je moguće veći broj naizmeničnih dotika površine oba kruga. Dobijeni rezultat se deli sa dva i dobijeni broj predstavlja vrednost kod skaliranja ispitanika.

NORMATIV ZA TEST TAPING BOLJOM RUKOM - 11 GODINA

Rang	Dečaci	Devojčice
Odlično	45 do 40	40 do 35
Vrlo dobro	39 do 35	34 do 32
Dobro	34 do 32	31 do 30
Slabo	31 do 30	29 do 28
Vrlo slabo	manje od 30	manje od 28

Brzina reakcije na vizuelni nadražaj meri se instrumentom koji se zove reacionometar. Postupak je sledeći: ispitanik sedi za stolom sa rukom na određenoj tački instrumenta. Na paljenje signalne lampice ispitanik munjevito reaguje rukom dodirujući drugu tačku (dirku) kojoj se lampica gasi. Vreme se čitava na samom instrumentu.

Najbolje pojedinačne vrednosti vrhunskih sportista kreću se u rasponu od 11 do 16 stotinki sekunde. Dosađajna manja istraživanja u ovom segmentu brzine na jugoslovenskoj populaciji daju nam osnovu orijentaciju, pa se smatra da za populaciju o kojoj govorimo to mogu biti vrednosti od 20 do 30 stotinki kao veoma dobri rezultati. Interesantno je da se prema ovom brzinskom svojstvu devojčice gotovo i ne razlikuju od dečaka.

Kratki rezime zaključaka prilikom postupka izbora dece

- *Pitanje nasleđa je veoma prisutno u teoriji i praksi selekcije u košarci i dominantan je faktor celokupnog rada u ovoj oblasti.*
- *Određivanje stepena motoričke sposobnosti, koja je u velikoj meri nasledna, omogućuje jasniju sliku u prognozi sportskog uspeha. Dokazano je da*

su motoričke sposobnosti genetski predodređene u različitom stepenu.

- *Isto tako je naučno potvrđeno da su neke morfološke karakteristike, kao što je na primer visina tela, konstitucionalni tip, koje su takođe u velikoj meri nasledne.*

- *Velika je verovatnoća da će deca sportski opredeljenih roditelja i sama postati sportisti. Naravno, pojedinačni slučajevi nisu čvrsti naučni dokaz, a i sportski uspesi takve dece se mogu objasniti ne samo postojanjem genetskog faktora već i sportskim vaspitanjem i podrškom koju ta deca imaju od svojih roditelja. Međutim, brojna istraživanja su potvrdili da je uticaj nasleđa veoma prisutan, pa se sa velikom sigurnošću može tvrditi da će najmanje 50% dece roditelja - sportista i sama imati izražene sportske sposobnosti.*

- *Naučnim istraživanjima je potvrđeno da nasleđivanje kvalitetnih motoričkih sposobnosti ide po liniji oca i majke.*

- *Ovakav karakter nasleđivanja bitan je za najvažnije kvantitativne karakteristike kao što su visina, težina tela, obimi i druge antropološke odlike, kao i za kvalitativne motoričke sposobnosti među kojima dominiraju: koordinacija, brzina, snaga, izdržljivost.*

Prilikom pronalaženja i odabiranja dece za košarku preporučuje se sakupljanje i analiza sledećih podataka i osobenosti kandidata:

- *Lični podaci kandidata.*
- *Ocena opšte i specijalne motoričke sposobnosti na osnovu postignutih rezultata putem testiranja, uz visoku toleranciju prema natprosečno visokim kandidatima*
- *Izmerena natprosečna visina ili iznalaženje znakova predispozicije za moguću izuzetnu konačnu visinu.*

U ovom postupku preporučujemo korišćenje predložene tabele:

ZAHTEVI TELESNE VISINE PO GODIŠTIMA (ORIJENTACIONO)

Pol/god.	Dečaci	Devojčice
10	160	155
11	165	160
12	170	163
13	180	168
14	185	175
15	192	180

Sem visine trebalo bi obratiti pažnju i na postojanje mogućih znakova predispozicije kao što su:

- *visoki rast jednog ili oba roditelja i bližih srodnika,*
- *velika dužina stopala (3-5 brojeva veća obuća od proseka),*
- *velika dužina ekstremiteta, posebno šaka i prstiju.*

Važan segment koji ima velikog ude- la pri selekciji predstavljaju psihološke osobnosti, pa bi u tom domenu treba- lo obratiti pažnju na sledeće odlike:

- *postojanje snažne ambicije,*
- *posedovanje velike upornosti,*
- *inteligencija i maštovitost u igri,*
- *posebna borbenost i požrtvovanje,*
- *ispoljavanje hrabrosti i smelosti,*
- *smisao za kolektivnu igru.*

Sve izneto su postupci koji se prime- njuju u prvoj, početnoj selekciji. Druga etapa selekcije obavlja se posle odre- đenog perioda obuke, tromesečno ili, što je bolje, šestomesečno. Tada je već jedan broj kandidata otpao zbog malo- dušnosti, nemogućnosti praćenja pro- grama, neispunjavanja normativnih za- dataka ili nekog drugog objektivnog ili subjektivnog razloga.

Najčešći razlozi osipanja dece

Osipanje već izabrane dece koja su započela trenažni rad je redovna poja- va. Razlozi za ovu pojavu su brojni i po- trebno je znati ih unapred kako bi se predupredili. Postoje mnoštvo objektiv- nih, ali i dosta subjektivnih razloga sa kojima se susrećemo. Nabrojaćemo sa- mo one koje se javljaju najučestalije.

NEUSKLAĐENOST REDOVNOG ŠKOLOVANJA SA TRENINZIMA

Iako se u košarci najčešće srećemo sa dobrim učenicima, često je razape- tost između školskih obaveza i uredno- sti pohađanja časova treninga jedan od čestih razloga odustajanja dece. Ako se tome doda rad po smenama u školi, a organizaciono nije nikako drugačije mo- guće prilagoditi časove treninga, onda je ovo značajan razlog za osipanje, izo- stajanje i napuštanje talentovane dece koja prema svim postojećim i predvide- nim predispozicijama ispunjavaju naj- strožije uslove selekcije.

NEDOSTATAK RODITELJSKE PODRŠKE

Kako su deca u ovom uzrastu još pod velikim uticajem roditelja, čest je slučaj da odustaju od košarke i uopšte od drugih angažovanja jer kod ambicio- znih roditelja postoji bojazan da će dete popustiti u učenju u redovnoj nastavi. Zbog toga je saradnja sa roditeljima i obezbeđivanje njihove podrške impera- tiv rada sa takvim početnicima. Niko ne može bolje da pomogne svome detetu, po cenu manjih žrtava u ličnom konfo- ru, od roditelja kako bi dete savladalo ove objektivne poteškoće.

PROMENA INTERESOVANJA KOD DECE

Iako se ovaj razlog ređe sreće, upra- vo se on nameće svojom kategoričnoš- ću jer može da desetkuje odabranu de- cu, pa čak i one koji su pregurali prvu godinu trenažnog rada. Naime, posle

određenog vremena, čak i kada je pro- gram rada dovoljno zanimljiv i napredo- vanje evidentno, odjednom pojedina deca sve ređe dolaze na trening i na kraju odustaju od košarke. Najčešći uzrok tome je promena interesovanja kod dece kao posledica uticaja najbo- ljih drugova i drugarica sa kojima inače provodi najviše vremena, a koja nisu uključena u košarku i imaju drugačije preokupacije.

SLABA ORGANIZACIJA I NIZAK STRUČNI NIVO

Svaka košarkaška grupa osuđena je na neuspeh ukoliko prethodno organi- zaciono nije osposobljena da stvori osnovne uslove nesmetanog i kontinui- ranog rada. Ukoliko često dolazi do pro- mene termina, gubljenja časova trenin- ga, neobezbeđenog optimalnog prostora i sredstava za rad, splašnjava prethodna euforičnost dece za košarkom. A ako je još i trener počinje da zakašnjava na časove ili povremeno izostaje sa njih, deca se razočaravaju i nije redak slučaj da menjaju svoj hobi. Zato je izu- zetno značajno voditi računa o izboru trenera i rad sa početnicima poveravati samo entuzijastima sa visokom odgo- vornošću i stepenom znanja.

Posebni zahtevi u metodici treninga mladih uzrasnih kategorija

Uprkos razuđenosti populacije pod kojom podrazumevamo bar dva generacijska uzrasta pionira po go- dištima, kadeta, koje prema prilici takođe možemo podeliti u starije i mlađe, i juniora, neke anatomsko-fi- ziološko-psihološke nedozrelosti kod njih zahtevaju nešto drugačiju metodsku orijentaciju i ukupan trenažni postupak. Kako je ta razuđe- nost dosta velika, generalno se tre- ba pridržavati principa da što je „stariji“ uzrast kod mladih kategori- ja, to je metodski postupak sve bliži načinu rada sa odraslim. Razumlji- vo, i obrnuto posmatrano, što je uz- rast mlađi, specifičnost trenažnog pristupa je sve veća i opreznost u radu je povećana.

U toku procesa usavršavanja ak- tivnosti imaju trenažni i takmičar- ski karakter u toku koji se i dalje vo- di računa o svestranom razvoju ali sada sa izraženom težnjom ka for- miranju specifičnih motoričkih, funkcionalnih i psihičkih sposobno- sti koje treba da obezbede postiza- nje što boljih rezultata. Obim trenaž- nih aktivnosti namenjenih specifičnoj pripremi se povećava, a za opštu pripremu smanjuje tako da odnos bude 50:50%. Ovo su samo orijentacioni odnosi i u svakoj kon- kretnoj situaciji biće manjih ili ve-

ćih odstupanja. Zavisno od perioda treninga opterećenja treba reguli- sati obimom, intenzitetom i odmo- rom na isti način kako se to vrši sa seniorima, uz poštovanje mogućno- sti mladih košarkaša.

Broj časova treninga treba da zavisi od uzrasta i od broja časova fizičkog vaspitanja u redovnoj škol- skoj nastavi. U principu u toku obu- ke trebalo bi održavati najmanje tri časa treninga nedeljno u trajanju od minimum 60 minuta. U fazi usa- vršavanja kod starijih kategorija to je već svakodnevni trening, odno- sno najmanje 5 puta u trajanju od 60 do 90 minuta.

Svaki čas trening treba da sadrži uobičajenu strukturu i da na taj na- čin, obezbedi svrsishodan izbor sa- držaja i njihovu efikasnu primenu.

U toku nedeljnog ciklusa rada, koji ima trenažni karakter, časovi treninga se takođe organizuju i spro- vode na uobičajen način ali se izbor sadržaja vrši tako da pored „školo- vanja“, formiranja novih motoričkih navika kod mladih košarkaša, odno- sno obučavanje elemenata tehnike, treba sprovoditi primenom uobičaje- nih metoda s napomenom da, naro- čito u toku obuke dominira primena sintetičke („prirodne“ metode). Kas- nije se primenjuju kompleksna i analitička metoda.

S obzirom na činjenicu da je mla- di uzrast (7-11 godina) veoma pogo- dan za obrazovanje novih motorič- kih navika (tehnike), mnogi ga auto- ri nazivaju „specifičnim vrhunskim sportskim uzrastom“, potrebno je da pre pubertetskog perioda pola- znici ovladaju elementima košarkaš- ke tehnike do određenog nivoa.

Pre početka rada na učenju no- vog elementa tehnike dete treba do- bro motivisati, kako bi se u radu obezbedila puna misaona aktivnost.

U toku obučavanja, naročito u početku, treba težiti usvajanju suš- tine tehnike u biomehaničkom smi- slu, a tek kasnije težiti savršenom izvođenju.

Srazmerno priraštaju snage, brzi- ne, izdržljivosti, koordinacije i fleksi- bilnosti treba povećavati zahteve u obuci novih i usavršavanju naučenih elemenata tehnike.

U pubertetu, s obzirom na proble- me u koordinaciji kretanja koje ima- ju, treba ispoljiti veliko razumevanje za greške koje će ispoljavati.

Izuzetno je značajno da se svaki element tehnike nauči što tačnije u biomehaničkom smislu pre pune au- tomatizacije, jer već automatizova- ne greške kasnije veoma teško mo- gu da se isprave.

Pošto se ovde radi o relativno ve-

likom rasponu uzrasta, koja praktično obuhvata tri kategorije, dosta velike su i razlike u mogućnostima poboljšavanja pojedinih motoričkih sposobnosti.

Koordinacija kao motorička sposobnost koja omogućuje usvajanje i izvođenje složenih pokreta u prostoru i vremenu. Pod uticajem fizičkog vežbanja značajno se može usavršavati u svim uzrastima, izuzev u pubertetu kada se, zbog narušavanja sklada u morfološkom razvoju, remete i koordinacione sposobnosti.

Osnovni put za usavršavanje koordinacije je sticanje novih kretnih umenja i navika, jer se na taj način poboljšavaju funkcionalne mogućnosti motornog analizatora. Iz toga proizilazi zaključak da je u radu sa mladima usavršavanje opšte i specifične koordinacije dominantan i stalan zadatak.

Brzina, koja se kao motorička sposobnost u visokom procentu nasleđuje, najefikasnije se, tokom ovih uzrasta, poboljšava između 9-11 godina (kada se poboljšava latentno vreme reakcije) i kasnije između 17-19 godina (kada se brzina može poboljšati usavršavanjem tehnike kretanja) dakle pre i posle puberteta.

Specifičnost u radu na poboljšanje brzine mladih sastoji se u upotrebi primenjivanja raznovrsnih sadržaja sa raznovrsnim opterećenjem i ritmom kako bi se izbegao odnosno zastoj ili stagnacija.

Na poboljšanje brzine treba raditi na svakom času - naročito u periodu pre puberteta - jer se ozbiljniji efekti mogu postizati čestim podsticajima organizma, odnosno čestom primenom odgovarajućih vežbi. Zato, pored primene uobičajenih vežbi za poboljšanje brzine na svakom času treba primenjivati naučne (uvežbane) tehničke elemente što brže i u punoj brzini.

Na razviku brzinske izdržljivosti intenzivnije treba raditi posle puberteta.

Snaga čiji se vidovi u različitom procentu nasleđuju, a mogućnosti za poboljšanje su takođe različite, treba da se poboljšava postepeno i zavisno od uzrasta - različito.

Poznato je da se poboljšanje mišićne snage najefikasnije postiže primenom odgovarajućih vežbi sa opterećenjem. Međutim, u radu sa decom mlađeg uzrasta ne bi trebalo da se primenjuju vežbe sa visokim opterećenjima, jer nedovoljna i neraszumerena razvijenost srčano-sudovnog sistema nije u stanju da normalno prihvati maksimalno opterećenje, kao i submaksimalno opterećenje koje se izvodi maksimalnom br-

zinom kako se inače radi sa seniorima - pa bi ovakva praksa mogla da ima negativne posledice. Zato se vežba sa maksimalnim i submaksimalnim opterećenjem mogu se postepeno da primenjivati u principu počev od 14-te godine, uvažavajući i individualne različitosti kod pojedinaca u oba smera.

U radu na poboljšanje sange kod dece treba primenjivati druge i raznovrsne vežbe kao što su: bežbe oblikovanja sa velikim brojem ponavljanja i do otkaza: zgibovi, sklekovi, sunožne i jednosnožne poskoke i skokove, podizanje i ispravljanje trupa, zatim: naskoke i saskoke sa sprava, preskoke preko sprava, vežbanje na spravama, skok udalj, uvis, bacanje medicinki itd. Doziranje uvek treba podesiti mogućnostima svakog pojedinca, a zahteva povećavati tako da se obezbedi postepeno poboljšanje.

Izdržljivost kao motorička sposobnost koja omogućuje izvođenje kretanja u dužem vremenskom trajanju bez snižavanja efektivnosti vedom je značajna u stvaranju sportskog rezultata, ali i u radu sa decom u radu na usavršavanju ne treba da bude forsiran već prilagođen mogućnostima i usaglašen sa razvojem ostalih motoričkih sposobnosti.

Obzirom na činjenicu da se i sa mladima ipak mora raditi na usavršavanju aerobne i anerobne izdržljivosti, kao i na specifičnoj izdržljivosti jer bez odgovarajuće izdržljivosti, koju moraju da poseduju, nije moguće uključiti ih u redovan sistem treninga i takmičenja. Kod izbora sadržaja i metoda mora se posebno voditi računa o mogućnostima svakog pojedinca.

U principu, za usavršavanje aerobne izdržljivosti treba primenjivati trčanje i druge odgovarajuće vežbe u intenzitetu koji predstavlja granicu između aerobnog i anaerobnog stanja ali u dužem neprekidnom trajanju - počev od 5 minuta, pa navise.

Za poboljšanje anaerobne izdržljivosti treba primenjivati uobičajene sadržaje, ali s kraćim intervalima rada i čestim intervalima odmora.

Specifičnu izdržljivost u brzini i snazi treba usavršavati uz primenu vežbi u kojima dominiraju kretanja tipična za košarku i to pretežno u anaerobnim uslovima.

Fleksibilnost, kao motorička sposobnost koja omogućava izvođenje pokreta velikih amplituda prirodno je najveća oko 15-16 godina starosti. To ne znači da u radu sa mladima treba, ranije i kasnije, zanemariti potrebu poboljšavanja fleksibilno-

sti. Naprotiv, u svim uzrasnim kategorijama mladih sportista treba raditi na poboljšanju ove osobine, jer se to mnogo lakše čini u radu sa njima nego sa odraslima.

Primenom odgovarajućih postupaka u toku obučavanja radi sticanja novih umenja i navika (tehnike) i opterećivanja radi poboljšanja pojedinih motoričkih sposobnosti (brzine, snage, izdržljivosti) vrše se podsticaji organizma igrača na raznovrsne promene koje uz potreban oporavak postepeno, kao izraz prilagođavanja, dovode do poboljšanja određenih osobina i sposobnosti. Te promene se odvijaju u fazama odmora različitog karaktera. Zbog ove činjenice danas se u savremenoj tehnologiji rada i sa vrhunskim sportistima izuzetna pažnja posvećuje organizaciji i sprovođenju odmora radi obezbeđenja neophodnog oporavka. U radu sa mladim sportistima, čiji organizam se nalazi u intenzivnom razvoju, oporavak ima još veći značaj.

Odmor vremenski treba da odgovara mogućnostima igrača da povratiti utrošenu energiju i dogradi „narušenu“ ćelijsku strukturu - odnosno, da se oporavi od proteklih napora.

Dosadašnja istraživanja pokazala su da dužina odmora potrebna za oporavak zavisi od karaktera mišićne aktivnosti. Oporavak organizma od mišićne aktivnosti anaerobnog karaktera (rad maksimalnog i submaksimalnog intenziteta) traje kraće vreme od mišićne aktivnosti aerobnog karaktera (rad srednjeg i malog intenziteta koji dugo traje) koje troše velike količine energetskih materija i u velikoj meri „remete“ ćelijsku strukturu i zahtevaju duži odmor. Oporavak nekih funkcija posle velikih i dugotrajnih napora traje više dana. U takvim slučajevima se neki elementi krvi (eritrociti i hemoglobin) stabilizuju tek posle 5-6 dana.

Za rad sa mladim sportistima značajno je saznanje da je oporavak posle izvođenja vežbi u anaerobnim uslovima brži kod dece nego kod odraslih, a da je oporavak posle izvođenja vežbi u aerobnim uslovima (dugotrajna naprezanja) sporiji nego kod odraslih. To znači da u radu sa decom na časovima treninga treba koristiti češći odmor radi predaha.

U radu sa svim mladima odmor između dva intenzivna treninga treba da bude najmanje 24 sata i da velika opterećenja tipa izdržljivosti (dugotrajna naprezanja) treba primenjivati samo jednom u deljici dana.

Kada smeniti trenera...

Posle prošlogodišnje sezone koja će ostati zapamćena o „trenerskoj vrtešci“, kako smo je mi u Treneru nazvali, odnosno, po nezapamćenoj smeni trenera u toku sezone, hteli smo, u interesu trenera, pa i košarke, priču da nastavimo i ovom broju koji izlazi početkom nove košarkaške sezone.

Pošli smo od činjenice da su po-

Trener Joca Antonić - osetio je nestabilnost trenerske klupe

red ekipa, uprave klubova formirale i stručne timove. Javno su ukazana poverenja novim trenerima, što bi trebalo da im stvori pogodnu atmosferu za nesmetan stručni rad. Kada je to već sve tako kako je rečeno i urađeno, naša namera je bila da se obratimo predsednicima klubova ili direktorima, dakle ljudima od uticaja koji su odlučivali o postavljanju trenera, sa samo jednim pitanjem:

Šta bi to trebalo da se desi i pod kojim uslovima biste smenili trenera u toku sezone?

- Bez obzira što je reč o časopisu Udruženja košarkaških trenera, ne mislimo da su treneri nepogrešivi i nezamenljivi. Vrlo je simptomatično da je rezultat naše ankete vrlo tanak. Dobar broj vodećih ljudi u klubovima jednostavno nije želeo da odgovori na to pitanje. Neki su

ga čak smatrali neumesnim, u negativnom smislu. Naravno i te činjenice nešto govore. Zato smo, uporni da temu ne ispuštamo, nešto proširili krug sagovornika. Dozvoljavamo i mogućnost da su uslovi za koje smo mi pitali u nekim klubovima i dogovoreni, ali su poslovna tajna. Pa i to se moglo saopštiti. Tek, sezona je pred nama. U interesu trenera, klubova i naše košarke bilo bi dobro da smo „promašili temu“ i da ona isčezne sa stranica štampe.

Konačno, evo i odgovora koje smo dobili na postavljeno pitanje:

Dragan Todorović
(PARTIZAN CESTER)

- Teško može da dođe do situacije da promenimo trenera u toku sezone. Prošle godine do zamene na klupi je došlo zbog toga što je Nikolić nakon sedam poraza u Evropskoj ligi podneo ostavku zbog moralne obaveze prema navijačima. U toku sezone mi ne posežemo za takvim potezima, jer dobro znamo da se sve sabira u aprilu. Tek nakon završetka sezone ukoliko se dođe do zaključka da je sezona bila neuspešna može doći do takve odluke. Promena u toku sezone ne samo da je nepopularan potez, već može da donese rezultat na samo dve, tri utakmice. U zdravom klubu sa zdravom politikom, kao što je kod nas slučaj, to ne može da se desi - kaže Todorović.

Danilo Mitrović
BUDUĆNOST:

- Budućnost je poznata kao stabilan klub u kome teško može da se

dogodi promena trenera u toku sezone. Tako će biti i ove godine. Ne razumem motiv stručnjaka koji se prihvataju posla gde se promene dešavaju posle svakog „poluvremena“. U takvim uslovima nemoguć je ozbiljan rad.

Marin Sedlaček, trener

- Pod jedan, da bude u fantastičnoj relaciji sa predsednikom kluba. Pod dva da ima vrhunske rezultate, pobeđe, pobeđe i samo pobeđe.

Janko Lukovski, trener:

- To je gotovo neizbežno, pošto je sve komercijalizovano traži se rezultat u veoma kratkom vremenskom roku u kome je gotovo nemoguće bilo šta uraditi. Naša zemlja je za Giniša po tom pitanju. Imamo trenere koji su za dve sezone vodili samo po jednu ligašku utakmicu...

Dmitar Martinovski
BEOPETROL:

- Opšte je poznato šta prethodi promenama trenera. Mi nismo klub koji nekoliko puta u sezoni menjamo stručnjake, već klub koji neguje svoje trenere. Možda tolerišemo veći broj izgubljenih utakmica nego drugi klubovi. Naš trener je mlad i logično je da nekada napravi koju grešku više nego iskusen trener. Ali čim smo mu dali priliku da vodi tim, to znači da verujemo u njega i da tolerišemo greške i da i na taj način uči i napreduje. Radimo na duže staze. Ne vidim razlog zbog koga bi moglo da dođe do promene u našem klubu.

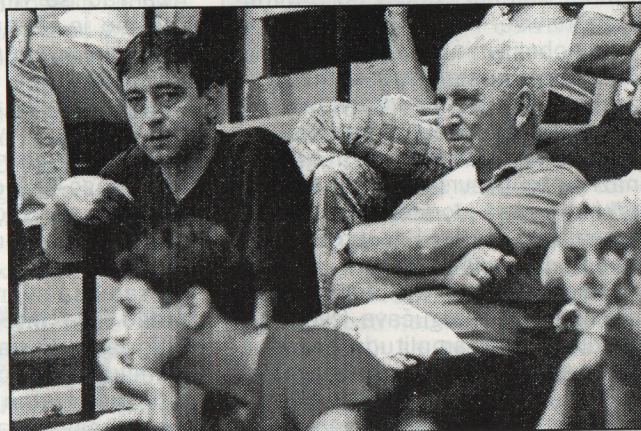
Rajko Pavićević,
LOVČEN:

- U našem klubu do promene trenera može doći jedino ukoliko on sam odluči da više neće da radi. Mi smo nadležni za stručnjake samo prilikom izbora. Kada se odlučimo dajemo treneru puno poverenje i otrešene ruke za rad.

Ljupče Žugić
BEOBANKA:

- Za naš klub to je gotovo nemoguća pretpostavka. Mi trenera u toku sezone nećemo menjati.

M. P. - P. S.

Željko Lukajić - u publici

Nikolić zamenio Bojanića

Nakon što je osvojio Kup Jugoslavije i ponovio uspeh Živka Gara Brajovića, Goran Bojanić u košarkaškoj javnosti poznatiji po nadimku Poli napravio je još jedno veliko delo. Mada je tokom priprema imao mnoštvo problema, Bojanić je „plavi“ brod opremio dobro za krstarenje oko Sicilije. Njegova posada bila je više nego uspešna posle iskrčavanja na ovo italijansko ostrvo. Mnogi nisu verovali da će naša reprezentacija do 22 godine ostaviti dobar rezultat, međutim, demant je overen zlatnim pečatom.

Naravno, velike zasluge pripadaju stručnom štabu u kome su osim kapetana Bojanića bili još i Veselin Kaščelan, Rade Pavlović i dr Mladen Maksić. Ujedno Bojanićevo delo dobija specifičnu dimenziju ako se zna da je neposredno pred početak takmičenja bio bolestan, te da i pored zdravstvenih tegoba nije abdicirao već je do kraja bio uz svoje pulene.

Na kraju, posle svega, Bojanić je napustio klupu Budućnosti. Da li je to učinio zbog zdravlja ili iz nekih drugih razloga ostaće do daljnjeg tajna, pošto je Poli odlučio da za sada bude „zakopčan“. Prva promena u našoj prvoj ligi je, mora se reći, iznenađujuća, ukoliko zdravlje nije u pitanju. Inače, Bojanić je bio na beogradskom turniru i uredno pratio seminar u Šumicama, što je određen pokazatelj da planira da radi u skorije vreme. Bojanovićevo zamena na mestu prvog trenera Budućnosti je Miroslav-Muta Nikolić, a od skoro je Stručni štab ovog kluba pojačan postavljenjem Duška Vujoševića za šefa struke.

Džaković zamenio Pavićevića

Dan pre početka pedeset i petog po redu, šampionata Jugoslavije, dogodila se još jedna promena na klupi jednog od prvotligaša. Na neki način bila je to repriza prošlog septembra (mada sa dvadesetak dana zakašnjenja), jer je nogu opet povukla Crvena zvezda. Da ne bude zabune, do promene na klupi šampiona ovoga puta nije došlo zbog bolesti prvog stručnjaka, niti je on smenjen, već je uzrok svega moralni čin - ostavka.

Poraz od Cibone naveo je Mihajla Pavićevića da abdicira. Na njegovo mesto došao je dosadašnji šef stručnog štaba Borislav Džaković.

Pavićević u Zvezdi...

Kao trener koji se dokazao sa Mornarom u sezonama 94/95. i 95/96, ali i kao stručnjak koji je sa mladom reprezentacijom osvojio bronzanu medalju na juniorskom ES u Francuskoj, Mihajlo Pavićević je došao u Crvenu zvezdu u sezoni 96/97.

Međutim, Zvezda je šampionat završila na 12 mestu. No, kako Pavićević nije formirao ekipu koja je doživela rezultatski debakl, pružena mu je prilika da oformi sastav i spremi tim za sezonu 97/98.

Ipak, Pavićević nije dočekao početak lige na funkciji prvog trenera. Oboleo je pa ga je odmenio Ranko Žeravica. Potom je rukovodstvo Zvezde dovelo Amerikanca Ludviga. Pavićević je za to vreme boravio u SAD na usavršavanju.

Kam-bek Pavićevića dogodio se u finalu plej-ofa. Ipak, poraz od Cibone bio je za Pavićevića motiv da podnese ostavku koja je prihvaćena.

Kako je ostavku obrazložio sam Pavićević i kako su je prokomentisali u Zvezdi prenosimo iz izvora: „Politika“, „Dnevni telegraf“ i „Sportski žurnal“.

Pavićević: Odlazak moralna obaveza

„Odluku sam doneo još pre mesec dana kada sam je i saopštio predsedniku Stojakoviću. Rekao sam da odlazim u slučaju poraza od Cibone, ali nisam time želeo da uslovljavam svoj položaj, niti da

licitiram svoju odluku. Možda je čudno što odlazim već posle prve utakmice, ali sam sebi postavio cilj da moramo da pobedimo Cibonu i pošto nismo, moja je moralna obaveza da odem“, rekao je za DT Mihajlo Pavićević, dodavši: „Odlazim miran iz Zvezde, srećan sam što sam učestvovao u osvajanju titule.“

Džaković: Zatečen sam

„Zatečen sam ovakvim raspletom. Nisam planirao da ću postati prvi trener, jer sam do danas imao poziciju u klubu sa koje sam mogao da radim bez pritiska. Žao mi je što je Pavićević otišao, ali u velikom klubu kakav je Crvena zvezda pritisak je veliki tako da razumem njegovu odluku“ - izjavio je Borislav Džaković.

Stojaković: Nismo ga sprečavali

„Pavićević i Džaković su deo pobeđničkog tima koji je pobeđivao, a pošto se takav tim ne menja doneli smo odluku da Džaković preuzme mesto prvog trenera, pošto Pavićević nije hteo da obavlja tu dužnost. Njegova ostavka je sigurno splet okolnosti, događaja koji traju još od beogradskog Delta trofeja. Bilo je očigledno da nema podršku naših navijača, što mi nikada neće biti jasno, zašto. Sada je Cibona uspešla da nas pobedi na startu Evropske lige šampiona. Izgubili smo, gotovo dobijenu utakmicu. Rakočević nije mogao da igra jer je operisao slepo crevo, a nismo imali ni podrške sa tribina zbog kazne koju nam je izrekla FIBA posle prošlogodišnjeg finala Kupa „Radivoja Koraca“. Sve to navelo je Pavićevića da se odluči na porez koji je povukao. Da smo pobedili sve bi bilo drugačije. Nismo ga sprečavali u tome. Ispoštovali smo njegovu nameru i Džakoviću poverili mesto prvog trenera“, glasi izjava predsednika Crvene zvezde Vojislava Stojakovića.

Prelević: To je život...

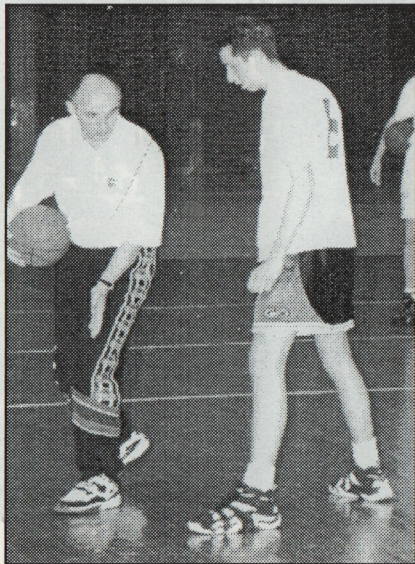
Sportski direktor Miroslav Prelević službeno je igračima predočio novonastalu situaciju, a potom se obratio novinarima:

„Pavićević je podneo ostavku. To je život... Ocenio je da bi uspehom protiv Cibone dobio vetar u leđa, a doživeo je poraz. Uбудućće će šef stručnog štaba Borislav Džaković biti i prvi trener. U konceptu rada ništa se neće izmeniti, jer je i Džaković učestvovao u stvaranju tima. Njegov izbor je logična posledica. Pavićević je dobar čovek i vredan trener, lično mi je žao...

- Da li bi Pavićević bio smenjen?

„Ne, na tu temu uopšte nismo razgovarali. Odluka je isključivo njegova. Bili smo zadovoljni radom. Zvezda je u jednom delu protiv Cibone igrala veoma dobro, presudila je inspiracija Caki Etkinsa. Evroliga je takmičenje u kome iznenađenja nisu retka. Pavićević je odgovoran čovek sa velikim ambicijama, koji je samostalno doneo odluku o ostavci bez bilo kakvog pritiska“, odgovorio je Prelević.

Prilodilo: P. Savlić

Trener Milentijev do životnog sna

Mirijevci na krovu sveta

Septembar 1998. i Pariz, Ljubomir Milentijev (40) pamtiće sigurno do kraja života. Ostvario je ono što većina stanovnika planete Zemlje samo može da sanja. Postao je, kao košarkaški stručnjak sa svojom ekipom prvak sveta. Doduše u jednom sportu(?) koji postoji dugo, a poslednjih godina doživljava pravu ekspanziju. Košarkaši OKK Mirijeva na čelu sa Milentijevom Trijumfovali su na Svetskom prvenstvu u „Streetballu“ (ulična košarka - basket 3:3) održanom sredinom septembra u prestonici Francuske.

Tako se Ljubomir Milentijev sa svojim učenicima priključio „zlatnoj niti“ uspeha jugoslovenske košarke ove godine: seniorska reprezentacija postala je u avgustu u Atini svetski prvak, mlada selekcija (do 22 godine) trijumfovala je na Evropskom šampionatu u Palermu (Italija) nešto pre toga... Doduše, uspeh Mirijevaca i njihovog vođe Ljube ne može se baš porediti sa onim što su ostvarili Dušan Ivković i Željko Obradović (uz pomoć saradnika) u Grčkoj, odnosno Goran Bojanić sa mladima u Italiji. Međutim, sigurno je da i ta titula ima ne malu „specifičnu težinu“ kada se budu zbrajali svi uspesi na kraju godine ili veka.

- Pred polazak u Pariz rekao sam pola u šali, pola u zbilji da nam pripreme doček ispred Savezne skupštine. Verovao sam u uspeh, smatrao da možemo daleko da doguramo. Valjda je bio i red da nastavimo tamo gde je mesto našoj košarici. Doduše, ove reči sam izgovorio da bih bodrio ekipu i bolje motivisao. Potajno sam se nadao da možemo biti među najboljima, mada nisam znao snagu ostalih ekipa, veli Ljuba Milentijev.

Ljuba je od one „sorte ljudi“ koji voli da se takmiči i pobeđuje. I svako takmičenje prihvata kao izazov i novo dokazivanje.

Tako je bilo i u junu kada je za

Trener Ljubomir Milentijev: (Ne) očekivan uspeh

treće Prvenstvo Jugoslavije u „uličnom basketu“ („Streetball“) prijavio dve ekipe. Jednu seniorsku, a drugu juniorsku (igrači rođeni posle 1979.). Doduše, pojedinci su se protivili tom „izletu“ iz dvorane

Tehničari

Košarka je sport visokih momaka, mada i oni niži imaju svoje značajne role. Posle „otkaza“ Stevana Nađfeja (205 cm) Mirijevci su u Parizu bili hendikepirani u visini. Ekipa je sastavljena od onih igrača, bekova, a jedino je donekle štrčao Njegoš Višnjic sa dva metra od poda.

Ali, pravci Jugoslavije su zato na svim mečevima odlično odigrali odbranu i imali lucidna rešenja u napadu. Prezenterali su sve najbolje odlike jugo-škole košarke i zato imali mnogo pristalica u gledalištu.

Ekipu su činili: Aleksandar Šubara, Rastko Svičević, Aleksandar Đorđević i Njegoš Višnjic.

Mirijevci u Parizu - zagrljaj pre finalnog susreta

Maljković

Uz Mirijevce je u Parizu bio stalno i naš proslavljeni stručnjak Božidar Maljković, koji već nekoliko godina živi u ovom gradu.

Tokom celog turnira bodrio je našu ekipu i davao savete svom mlađem kolegi Milentijevu i igračima. Pohvalio je sastav OKK Mirijeva i istakao da u njemu ima dobrih košarkaša, zrelih i za Prvu ligu.

na beton, plašeći se povreda. Naročito oni koji su bili „pozajmljeni“ od „Beobanke“. Međutim, trenerova se uvek sluša, a Ljuba je za sve te mladiće veliki autoritet. I više od toga: drug, prijatelj, pa i drugi otac.

Prošli su Mirijevci kvalifikacije na Adi Ciganliji, a zatim se pripremali za finalni deo u Novom Sadu. Pokazali smo pravo lice, odigrali najbolje kada je bilo najteže. Za Svetsko prvenstvo u Parizu pripremali smo se skoro mesec dana. Uglavnom na terenima i u dvorani OS „Kirilo Savić“. Pomogli su nam mnogo i predstavnici „Adidasa“ u našoj zemlji, firma „Sport line“ - dodaje Milentijev.

A, u Parizu, sve kao iz snova. Padali su rivali jedan za drugim. Bilo je i trenutaka krize, pa i povreda (Šubara). U finalu OKK Mirijevo je savladalo selekciju Libana sa 7:1, u kojoj su bila i dvojica igrača NCCA lige (Univerzitetska liga). Za MVP, najboljeg košarkaša prvenstva proglašen je „plej-mejker“ Mirijevaca Aleksandar Šubara. Doduše, predstavnik imao je i veliki hendikep, jer je pred put odustao Stevan Nadfej, nesumnjivo najveće „ime“ zbog obaveza prema „Beobanci“. Zamenio ga je veoma uspešno Rastko Svičević.

Sve je u „gradu svetlosti“ bilo za nezaborav. Od prijema, druženja sa našim zemljacima i susreta sa sportistima.

I sve na najvišem nivou. Imali smo izvanrednu podršku sa tribina, gledalište je

uglavnom bilo opredeljeno za nas. Do sada nisam imao lepših trenutaka u karijeri, a verujem ni ovi mladići. Proslavili smo uspeh, dobili priznanja, ali idemo dalje - nastavlja „kouč“ Mirijevaca.

Ljubomir Ljuba Milentijev je ceo svoj život, sažet u četiri decenije, uglavnom posvetio košarci. Zapoštavao je, možda i neke druge stvari, ali je istrajao u svojoj ljubavi u „igri pod obručima“. Igračka karijera u KK „Karaburmi“ trajala je kratko, nastavio je nešto kasnije, tamo krajem osamdesetih kada je osnovao „svoj“ klub, OKK Mirijevo. I, ta vernost traje više od 20 godina. Prošao je sa klubom kroz razne faze, imao i periode svojih „nestašluka“ (raznih kazni) od strane disciplinskih organa), sve sa jednim ciljem da Mirijevcima bude bolje. Uglavnom je uspevao u tome, mada je imao na tom putu mnogo „Scila i Haribdi“ da bi brod OKK Mirijeva, svoje životno delo doveo ka cilju.

Prošle sezone trijumfovali smo u prvenstvu Druge srpske lige. Mnoge okolnosti su bile protiv nas, ali smo izdržali. Uglavnom finansijske prirode, mada je bilo i drugih razloga. Imamo i velikih ambicija u najjačoj ligi klubova naše Republike. Dobro

smo se pripremili za novo prvenstvo, a nedavno samo u Kupu Jugoslavije na teritoriji Srbije, u oslabljenom sastavu eliminisali u dva susreta prvoligašku ekipu Spartaka. Pobedili smo „golubove“ i u Beogradu i u Subotici, što predstavlja podvig ravan senzaciji. Ukoliko ne bude nekih velikih problema, a i nešto više para, nadam se da možemo i u Jedinствenoj srpskoj ligi da vodimo glavnu reč obećava Ljubomir Milentijev.

Ljuba je van terena skroman i miran čovek. I želi da uvek bude u nekakvoj senci, iza ekipe, mada je

Atina i Pariz

OKK Mirijevo se može pohvaliti ne malim uspehom na trećem prvenstvu Jugoslavije u „Streetballu“. Učestvovali su učenici Ljube Milentijeva sa dve ekipe i obe su osvojile pehare. Oni stariji nisu putovali za Pariz, ali su zato od organizatora „Sport line“-a dobili privlačnu nagradu. Putovali su u Atinu, na završnicu Svetskog prvenstva. Mlađi su, zna se, stigli na krov sveta.

Ko se time može pohvaliti?!

„alfa i omega“ Mirijevaca. Bez nje, verovatno ovaj klub ne bi ni postojao. Na klupi je sasvim drugačiji, agresivan, pričljiv i dobar strateg. Možda je mogao da okuša sreću i u nekoj drugoj sredini, jačoj i organizovanijoj. Ali, šta bi Milentijev bez Mirijeva, a i Mirijevci, oni stari, pa i ovi „novopečeni“ bez njega. S. P.

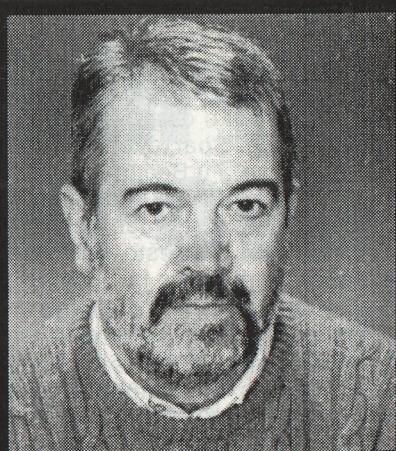

Posle Pariza - priznanja su stigla i u Beogradu

Danilo Šotra

Neko čudno vreme

Pažljivi čitaoci ovog časopisa, za kakve smatramo naše trenere, sećaju se prvog uvodnika u prvom broju kada smo, prezentirali programsku koncepciju. Po njoj Trener će se baviti košarkaškim trenerima iz svih uglova gradeći pri tome mostove saradnje na relacijama: trener - trener, trener - igrač, trener - publika, trener - novinari (bez kojih se u sportu ne može) itd. U ovom broju pokrećemo, na tom tragu, novu rubriku - Iz novinarskog ugla. Čast da je otvori pripala je Danilu Šotri.

Za ovih tridesetak godina rada u novinarstvu, prvenstvo posvećenog najboljoj sportskoj igri, preturio sam mnogo toga preko glave. Treneri su ipak samo ljudi od krvi i mesa, podležu uobičajenim standardima, što znači da ih ima od svakojakih fela. Na nekoliko stranica teksta veoma teško je sažeti brojne dogodovštine koje sam imao, ali ljubazan poziv da se oglasim u časopisu „Trener“ nisam mogao da odbijem.

Počeo sam da radim u vreme kada je Aleksandar Nikolić bio u naponu snage, Ranko Žeravica tek perspektivan stručnjak, Piva Ivković okupljao generaciju Tvigija, Mileta Palanke, Dugog, Srećka... momaka koji su definitivno proslavili kasnije čuvenu trenersku školu na Crvenom krstu, a Maljko na Ušću počinjao put slave.

Kada se sada osvrnem tih če-

tvrt i nešto više veka unazad, slobodno mogu da kažem da je nekada bilo lakše saradivati sa trenerima. Da li je to samo lični utisak jednog novinarskog veterana, ili činjenica, stvar je subjektivne procene, ali argumente za takvu tezu imam.

Došlo je neko čudno vreme. U trenerskoj branši nikada nije bilo više sujete nego sada. Treneri koji se tek nalaze na početku životnog puta i do sada nisu ostvarili bilo kakav zapaženiji uspeh čak ni sa pionirima, dopuštaju sebi slobodu da mere svaku reč napisanu o njima, pa onda dele novinare na podobne i nepodobne, baš kao u vreme samoupravnog socijalizma.

Ovo ne pišem samo iz ličnog iskustva, pošto kao mlad novinar, razumljivo, nisam imao tako oštro pero kao sada, već sećajući se starijih kolega. Legenda „Večernjih novosti“ Cakan Jakovljević neke, tada poznate i izuzetno cenjene, stručnjake „na krst je razapinjao“, ali se ne sećam da je bilo ko od njih reagovao drugačije osim ponekim kiselim smeškom. Uostalom, treneri su uglavnom bili gopoda od glave do pete, stvarali su ime radom i rezultatima, što sada, nažalost, ne retko, nije slučaj.

S tim u vezi moram da naglasim da nijednom do sada u hiljadama malih i velikih rubrika o basketu, nisam napisao da je neki trener napravio lošu izmenu, ili povukao slabiji taktički potez, kao što je sada slučaj sa nekim mojim mlađim kolegama. Od početka karijere imam istu filozofiju - smatram da nijedan trener nije namereno povukao loš potez. Svako od njih imao je viziju šta bi trebalo u datom trenutku učiniti, a dobro je poznato da svako ko radi mora i da pogreši.

Uostalom, čest je slučaj da praveći blic anketu među trenerima da li, recimo, u finišu neke izjednačene utakmice treba praviti nameran foul ili ne, dobijate dijametralno suprotne odgovore od nesumnjivih trenerskih faca. Stara je izreka, o ukusima ne valja raspravljati, pogotovo kada je struka u pitanju.

Sve do dolaska ovih čudnih i tu-robnih vremena, niste mogli čuti da bilo koji trener kaže neku ružnu reč o kolegi. Nažalost, u poslednje vreme naslušao sam se, nije prejaka reč, pravih olajavanja kolega. Čak i onih koji imaju neuporedivo više trofeja od tih beslovesnih kritizera. Žao mi je što moram da konstatujem, ali moral u košarci, uostalom kao i svuda oko nas, nikada nije imao nižu cenu nego sada.

Valjda zbog ranije opisane moje filozofije, sve doskora sam mogao da se pohvalim izvanrednim odnosima sa apsolutno svim trenerima, kako onim velikim, tako i onima koji nikada neće steći iole zapaženiji renome. Nažalost, vremena se brzo menjaju, sujeta se pojavljuje na površini brže od atomske podmornice.

Navešću samo dva primera, ne-mojte mi zameriti što ću izostaviti imena. Jedan izuzetno poznati stručnjak potpuno me „prezreo“, iako mi je ranije ode pevao. Šta sam to zgrešio!? Posle jedne važne utakmice žestoko sam napao sudije što su dotičnog „gospodina“ ostavili na klupi do kraja utakmice, bez ijedne tehničke greške, iako ih je propisno ispsovao (čak se na tribinama čulo), više je bio u terenu nego pored, stigao je čak i stolicu da baca i šutira!

Pazite, nisam ni jednom rečju osudio njegovo ponašanje jer svaki trener ima specifičnu taktiku, penje se sudijama na glavu sve dok mu oni to dozvoljavaju.

Drugi trener, za razliku od onog prvog, bez iole većih uspeha, grdno se naljutio što sam se oglasio posle nekih njegovih nebuloznih izjava u novinama. Osuo je paljbu na mene kao da sam mu krvni neprijatelj!

Nema sumnje da su vremena izuzetno teška, mnogi vrsni treneri sede bez posla. U ovakvoj situaciji paradoksalno deluje da su plate onih srećnika koji rade dostigle astronomske visine. Čak ni u najberičetnijim vremenima ove zemlje nisu bili plaćeni ni približno kao sada. Zbog ovakve situacije ne bi bilo na odmet malo više solidarnosti, u trenerskom esnafu.

Biljana Stošić:

Zahvalna sam Slovencu

Organizator igre novobeogradskog Beopetrola Biljana Stošić, iako još nije napunila 25 godina, iza sebe ima dug prvoliigaški staž. Ponikla je u Crvenoj zvezdi, potom je karijeru nastavila u Hemofarmu. Sledeća stanica bio je Kovin, sada je opet u svom Beogradu. Na pitanje ko je od trenera ostavio na nju poseban utisak bez razmišljanja je odgovorila:

- Milan Minić - Slovenac.

Potom je objasnila:

- Nije mi bukvalno bio prvi trener, ali smo saradivali dok sam bila u kadetskoj selekciji. Igrač se uvek nekako više veže za stručnjake koji su ga učili prvim koracima. Ipak, nije samo to u pitanju, Minić me je naučio svemu što znam.

Stošićeva ističe da Slovenac nije bio nimalo blag prema igračicama.

- Pamtim da je često bio malo više strog nego što smo tada mislile da je potrebno. Sada shvatam da je ispravno postupao i zahvalna sam mu zbog toga. Drago mi je što je uspeo da pokaže koliko vredi i želim mu da postigne još bolje rezultate - poručila je simpatična Stošićeva.

Aleksandar Avlijaš:

Zoran Kovačević - izuzetan trener

U dosadašnjoj karijeri Aleksandar Avlijaš ponašao se poput zvezde nekog avanturističkog filma. Klubovi i treneri smenjivali su se kao na traci. Imao je priliku da saraduje sa Karalejićem, Jeremićem, Nikolićem, Prelevićem, Gašićem, Toromanom, Prodanovićem, Delibašićem. Ipak, u najlepšem sećanju „snajperisti“ Radničkog ostao je Zoran Kovačević. U periodu kada je ovaj stručnjak sedeo na klupi Metalca, tada člana Prve „B“ lige, Avlijaš je stigao iz Bosne i uz Vladimira Đokića, sada plejmejкера Partizana bio najmlađi član tima.

- Izuzetno sam počastvovan i srećan što sam imao priliku da radim sa takvim trenerom i čovekom. Autoritet je stekao znanjem i radom na trenin-

gima. Nikada ga nisam čuo da je povisio glas. Doduše, za to nije bilo ni potrebe, jer su ga igrači slušali i slepo mu verovali. Ne mogu reći da sve što sam postigao dugujem njemu, ali moram da naglasim da je izuzetno zaslužen za moje igre, - istakao je Avlijaš.

Družili ste se posle treninga?

- Ne bih to nazvao druženjem, s obzirom da smo Đokić i ja tada bili klinci. Voleo je posle treninga da ostane s nama, podeli nam savete koji su nam kasnije mnogo značili u karijeri. Upijali smo svaku njegovu reč.

Da li ste još uvek u kontaktu?

- Vrlo retko se čujemo, ali uvek se iskreno obrađujem kada ga vidim. Jako mi je žao što više nije u košarci.

Poznato je da je zbog zdravstvenih problema morao da prekine sa radom i napusti tadašnji posao u subotičkom Spartaku. Smatram da smo prilično deficitarni u pogledu kvalitetnih trenera i siguran sam da bi on sada bio izuzetno cenjen i poštovan u elitnom košarkaškom društvu, jer po kvalitetu i znanju to u potpunosti zaslužuje.

Te sezone Metalac je ostvario veliki uspeh?

- Jedan od najvećih u istoriji kluba. Loše smo startovali i tada je ekipu preuzeo Kovačević. Do kraja sezone predstavljali smo strah i trepet u „B“ ligi i plasirali se među najkvalitetnije jugoslovenske ekipe, - istakao je Aleksandar Avlijaš.

S. Janičić

Talenti: Ivan Fulgossi

Mladić velikih ambicija

Ivan Fulgosi, mladi trener Beopetrola, po svemu je tipičan predstavnik svoje generacije. Ima dvadeset jednu godinu, vedrog je duha, ne robuje nikakvim šemama i uzorima. Gradi svoju trenersku i životnu filozofiju i namerava (Rečeno je u polu šaljivom tonu koji nosi dozu istine. Prim. I. K.), da postane najbolji košarkaški trener u Evropi.

Uvek uz svoje igrače: Fulgossi (stoji) drugi s leva

Ono što Ivana izdvaja od svojih vršnjaka jeste činjenica da ima već četiri godine trenerskog staža, sve u Beopetrolu i trenutno trenira vrlo darovite dečake - generaciju 1984. godište.

Da je reč o darovitom mladom treneru, potvrdio nam je Dragoljub Pljakić, legenda ovog posla, koji od maja ove godine koordinira rad svih mlađih selekcija u Beopetrolu. Dakle autoritet i znalac čije mišljenje valja uvažavati.

U istom klubu (tada IMT) Fulgosi je trenirao košarku i prošao kroz pionirskii i kadetski pogon. Sa sedamnaest godina shvatio je da ne može postati vrhunski igrač završio je igračku karijeru. Međutim, činjenica da neizmerno voli košarku i da teži samo vrhunskim rezultatima, motivisale su ga da se odmah prihvati trenerskog posla. Trenutno je student druge godine više trenerske škole.

Na pitanje od koga je najviše naučio i kako uopšte uči Fulgosi odgovara: - U klubu u kome radim ima dosta dobrih stručnjaka i od svakog se može po nešto naučiti. Na primer, tu su Milorad Janković, Slobodan Klipa, Goran Matić. Sada je tu i dragoceno prisustvo Dragoljuba Pljakića. Međutim, ja u ovom poslu nemam posebnog idola. Istovremeno posećujem stručne seminare, gledam video kasete, čitam stručnu literaturu i koristim informacije sa interneta. Za sada u klubu imam sve uslove za sticanje znanja i iskustva i što je za mene vrlo značajno imam slobodu u radu, ističe Fulgosi.

Ono što imponuje kod ovog mladog trenera jeste stil rada po kome je mladost i generacijsku bliskost sa svojim igračima pretvarao u prednost. To za sada izvanredno funkcioniše. On veruje u svoje igrače i oni njemu. Fulgosi misli da

će se za njegove igrače Vladimira Drobca i Brani-slava lađarevića i te kako čuti, a po čemu se i meri uspeh jednog trenera.

Sa svojom ekipom Fulgosi je letos na košarkaškom kampu Yubak na Kopaniku, gde je bila organizovana NI-KE liga, osvojio prvo mesto i plasman na završni turnir u Americu koji će se održati u aprilu iduće godine.

Radeći u dobro organizovanoj sredini kakva je Beopetrol koji se orijentiše na stvaranje sopstvenog kadra, kako igračkog, tako i trenerskog, Fulgosi je već sada formirao svoju trenersku filozofiju koja ima sve uslove da uspe.

Trenerskim poslom ne može da se bavi svako. Pored ljubavi prema košarki i stalnog sticanja teoretskog znanja, potrebno je mnogo strpljenja, rada, napora i odricanja. Sam rad sa dečacima je rad na dužu stazu. Pokušavam da steknem poverenje igrača, da uspostavimo međusobno razumevanje. Jasno mi je da se autoritet stiče radom, pokazanim znanjem i rezultatima, zaključuje Fulgosi.

Trenutne Ivanove želje su da prikupi što više znanja i da neki od igrača koje trenira postane vrhunski profesionalac. Ako se tome doda i ona želja s početka ovog teksta, rekli bismo ni malo ali ni neostvarivo.

Ivana Krašić

UKTJ: Za teoretsku obuku

Kancelarija UKTJ raspolaže količinom knjiga i trenerskih torbi koje svi zainteresovani treneri ili klubovi mogu nabaviti po povoljnim cenama

1. Osnova sportskog treninga	Vladimir Koprivica	9. Mala škola Sporta Košarka	Miodrag Lukić-Lule
2. Skakačka radionica	George Raweling	10. Košarka - Terminološka leksikopedija	Milutin Pavlović-Luta
3. Rat pod koševima	George Raweling	11. Hoćemo li košarku	Milutin Pavlović-Luta
4. Napravimo Tim	Mario Blazone	12. Uvod u sportsku antropomotoriku	Dušan Perić
5. Košarka - Američka iskustva	Saša Jakovljević	13. Operacionalizacija 1	Dušan Perić
6. 700 Košarkaških vežbi	Dušan Nakić-Nački	14. Operacionalizacija 2	Dušan Perić
7. Akcije iz auta	Dušan Nakić - Nački	15. Košarka	Dž. Vuden
8. Kombinovani napad protiv invidualne odbrane	Dragoljub Ristić-Rile		

Željko Zečević

U visine sa Sardinije

Putevi košarkaški, oni zemaljski koji ponekad vode ka „zvezdama“ imaju često krivudavi put. Svojevremeno Željko Zečević (35) bio je prosečan igrač KK „Ušće“ sa Novog Beograda, koji se uglavnom takmičio tada u Srpskoj ligi. Prekinuo je relativno rano igračku karijeru i počeo da „radi nešto“ sa decom u matičnom klubu. Posao, pa i ljubav prema jednoj Istranki, Terezi, odveli su ovog Beogradanina u - Poreč.

Kasnije, u vremenima smutnim i „olovnim“ (pred raspad SFRJ i na početku prvih oružanih sukoba), seli se pred leto 1992. u Italiju. Tamo u ovih šest godina, bar u okvirima rada sa mlađim kategorijama, stiče trenersko „ime i prezime“. Šetajući od grada do grada, trenerski put „trbuhom za kruhom“ odveo ga je čak na Sardiniju. Od prošle sezone preuzeo je na ovom ostrvu i seniorski tim, koju uvodi u viši rang, Seriju „B-2“.

- Vezuju me za Poreč lepe uspomene. Radio sam po dolasku iz Beograda kao turizmolog u „Plavoj laguni“. Zabavljao se i oženio sadašnjom suprugom Terezom, započeo pravu trenersku karijeru. Imao sam svoj, privatni letnji kamp, koji se proćuo ne samo po Istri, vodio kadetski sastav KK „Poreč“. Stvorio sam dobru generaciju, te poslednje godine pred odlazak, u proleće 1992. bili smo četvrti u Hrvatskoj! Veliki je to uspeh bio, ali samo zbog složene političke situacije morao da dam otkaz u firmi, „rastu-

rim“ kamp i školu i odem - počinje svoju priču Zečević.

- Umesto natrag u Beograd, sledeća stanica bila je - Italija...

- Razmišljao sam ozbiljno šta da radim, dete (ćerka Jelena) je bilo na putu. Zbog svega što se tada događalo, ipak sam odlučio da potražim sreću u inostranstvu. Imao sam neke veze u Italiji, granica je bila blizu. Našao sam posao u mestu Skio (tako se zove i klub) kraj Verone. Bio sam dve godine šef kompletnog omladinskog pogona i uspeo da stvorim dva italijanska kadetska reprezentativa. Na poziv legendarnog Pjerluidija Marcoratija, jednog od najboljih igrača svih vremena u Italiji, sada direktora kluba u Kantuu, selim se 1994. godine u „Polti“. Sa ekipom „Polti“ postao sam naredne godine kadetski prvak Italije, bilo je i reprezentativaca u mlađim kategorijama.

- Za trenera važi jedno pravilo: „koferi moraju uvek biti spakovani“?

- Otkaze nisam dobijao, ali sam odlazio za boljim uslovima. Postoji uvek želja za dokazivanjem. Prešao sam (sezona 1996/97) u Vičencu, klub „B“ serije i opet radio sa mladima. Bili smo među osam najboljih u Italiji, što je ocenjeno kao fantastičan uspeh.

- Italijani imaju veoma stroga „pravila igre“ kada su strani treneri u pitanju. Nikakve diplome ne priznaju, izuzev ukoliko su vrhunski asovi struke u pitanju koji su vodili reprezentaciju

ili osvajali međunarodne kupove. Mora se na stalno usavršavanje, stepenicu po stepenicu, koje traje čak sedam godina! (?) Zečević je već prešao težu polovinu tog puta, a u leto 1997. dobio je šansu i da se ogleda u radu sa seniorskim ekipama.

- Stekao sam licencu za seriju „C“ i našao povoljan angažman na ostrvu Sardinija, u gradu Olbiju (85.000 stanovnika). U blizini je i čuveno mondeno turističko mesto Kosta Esmeralda. Klub se zove „Madalena“. U prvoj sezoni ušli smo u viši rang i od jeseni ćemo se takmičiti u Seriji „B-2“. To je, ako se uporedi sa našom situacijom otprilike rang Jedinствene srpske lige. Pokušaću sa mladom ekipom (prosek 21 godina) da ostvarimo plasman u sredini tabele. Nisam želeo da jurimo neke „istrošene“ igrače, koji su blizu četrdesete, jer bi sav moj dosadašnji rad i filozofija poimanja košarke pali u vodu. A, kasnije - videćemo... Možda će biti i boljih šansi. Vreme je predamnom, nigde ne žurim kaže na kraju Zečević.

Krenuo je ovaj mladi čovek jednim težim (ali slađim) putem od podnožja ka vrhu u probouju ka eliti trenerske struke. Možda će baš sa Sardinije otići u visine?

S. P.

UKTJ: Znanje sa video kasete

Kancelarija UKTJ raspolaže količinom video kasete po povoljnim cenama

- Dušan Ivković, **NAPAD PROTIV ZONE 2:3** (2 kasete)
- Dale Brown, **Transition Offens** (1)
- Dale Brown, **Freak defense** (1)
- Jim Harrick, **„UCLA“ na Final fouru '95.** (1)
- Nolan Richardson, **Igra Arkanzasa na Final fouru '95.** (1)
- Ron Richter, **Igra za 3 poena**
James Klinzling, **Kako poboljšati brzinu** (1)
- Dušan Ivković, **Match up zone** (1)
- Jim Calhoun, **Zonski pressing 2:2:1** (4)
- Jim Calhoun, **Novi principi u radu sa mladima** (1)
- George Rawling, **Praktičan prikaz jednog treninga** (1)
- Željko Obradović, **Zonska odbrana 1-3-1 praktično** (1)
- Željko Obradović, **Zonska obrana 1-3-1 teorija** (1)
- Ranko Žeravica, **Obuka visokih i visokokrlnih igrača** (1)
- Pepe Laso, **Napad u trouglu** (1)
- Pepe Laso, **Igra na poziciju „2“** (1)
- Dušan Vujošević, **Tranzicija igre** (1)
- Svetislav Prešić, **Principi odbrane „Čovek na Čoveka“** (1)
- Jadranko Nikolić, **Fizička priprema - Pripremni period** (1)
- Goran Miljković, **Osnovni principi kretanja u napadu** (1)
- Marin Sedlaček, **Individualna tehnika plejmejкера** (1)
- Zoran Mirković, **Igra u odbrani** (1)
- Saša Jakovljević, **Trening bekova na Indijana Univerzitetu** (1)
- dr Moma Jakovljević, **Upotreba farmakoloških sredstava u košarci** (1)
- Bob Klopenberg, **Odbrana** (1)
- Mihajlo Švraka, **Periodizacija trenažnog procesa i razvoj fizičke pripremljenosti** (1)
- Dale Brown 3, **Sedam osnovnih trenerskih načela** (2)
- Dale Brown 4, **Oslobađanje od presije** (2)
- Dale Brown 5, **Kako izgraditi i unaprediti igru igrača na poziciji centra** (2)
- Dale Brown 6, **Agresivni napad po celom terenu** (2)
- Dale Brown 7, **Napad protiv zonske odbrane** (2)
- Dale Brown 8, **Načini odbrane** (2)

Treneri zaslužuju više...

Svi imaju predloge, svi su za promene i ništa se ne menja. To je stanje u našoj trenerskoj organizaciji. Na stastanku Predsedništva UKTJ od 25. avgusta kome je predsedavao Dušan Ivković postignut je dogovor da se preduzmu konkretni koraci ka stvaranju modernije, efikasnije, ili, još bolje organizacije koja bi bila u skladu sa visokim ugledom i istinskim kvalitetima naših trenera. Za koordinaciju u sprovođenju zaključaka zaduženi su: generalni sekretari KSJ i KSS, Zoran Radović i Predrag Bogosavljev, generalni sekretar UKTJ Mile Protić i sekretar UKTS Milan Opačić. Prilikom donošenja ovakve odluke rečeno je da je udruženje trenera Crne Gore dalo saglasnost na ponuđene promene, a koje su ovom prilikom pojašnjene. U najkraćem, radi se o stvaranju jedinstvenog udruženja trenera na nivou Jugoslavije sa skupštinom koja bi imala 25 članova i Upravnim odborom od sedam članova. Udruženje bi imalo jedinstven žiro-račun, a treneri u Srbiji i Crnoj Gori imali bi svoje podračune. Pomenuto je tu još zadataka među kojima - da se izradi novi statut, koji je Radović imao pripremljen vać za tu sednicu.

Integralni tekst tog statuta objavljujemo u ovom broju, sa namerom da se sa njim upozna najšire članstvo.

Zoran Radović, generalni sekretar KSJ

Tim povodom porazgovarali smo za Trener sa prvim operativcem KSJ Zoranom Radovićem, koji se zalaže za brze i radikalne promene u udruženjima tenera.

- Po nekim procenama u Jugoslaviji postoji blizu hiljadu i po košarkaških trenera. Među njima su oni koje uvažava ceo svet, zatim niz onih koji svojim pregalaštvom daju neprocenljiv doprinos razvoju naše košarke. Tu je ogroman broj mladih neafirmisanih trenera koji poseduju ne mali

talenat i predstavljaju budućnost našeg stručnog kadra. Svi oni zaslužuju još bolju trenersku organizaciju koja će im pre svega omogućiti školovanje i usavršavanje. Međutim, činjenica je da je liga od 32 provoligaša prosto iznudila hiperprodukciju trenera.

Više ne znate ko sve školuje trenere i dodeljuje zvanje košarkaškog trenera. Tu se mora uvesti više reda. Mi moramo jasno formirati i afirmisati jugoslovensku školu košarke, stvaranjem profila jugoslovenskog trenera. To garantuje budućnost i visok nivo kvaliteta naše košarke. Na to nas obavezuju svi naši uspesi i uspesi naših trenera. Znači, uz novu organizaciju izvršićemo i precizniju podelu posla, a zašto ne reći, uvođenjem finansijske discipline efikasnije ćemo gazdovati sredstvima.

Ne samo po meni, jedan od ključnih motiva za promene u Udruženju trenera jeste i vizionarski zaključak same organizacije, da posle dve hiljade godine niko ne može voditi ekipu saveznog ranga ako nema završenu višu trenersku školu. Sve su to motivi da se unapredi rad udruženja trenera do čega je sasvim prirodno nama u Košarkaškom savezu Jugoslavije i te kako stalo. Mislim da je i ponuđeni statut na tragu opšteprihvaćenog koncepta, zaključio je Zoran Radović.

M. Polovina

(PREDLOG)

STATUT UDRUŽENJA KOŠARKAŠKIH TRENERA JUGOSLAVIJE

I OPŠTE ODREDBE

Član 1.

Udruženje košarkaških trenera Jugoslavije (u daljem tekstu: Udruženje) je dobrovoljno interesno udruženje košarkaških trenera svih nivoa takmičenja, koje se konstituišu u zavisnosti od dogovora nivoa organizacije (ako se pravi jedno Udruženje) Košarkaških trenera Srbije i Košarkaških trenera Crne Gore.

Član 2.

Pun naziv udruženja je: Udruženje košarkaških trenera Jugoslavije. U komunikaciji sa trećim licem koristi se i skraćenica UKTJ.

Sedište Udruženja je u Beogradu ul. Čarli Čaplina 39a

Član 3.

Udruženje košarkaških trenera Jugoslavije je organizacioni deo Košarkaškog Saveza Jugoslavije, sa svojstvom pravnog lica. Udruženje košarkaških trenera Jugoslavije ima pečat koji je okruglog oblika, sa čije unutrašnje strane stoji latinični natpis: Udruženje Košarkaških trenera Jugoslavije - Beograd.

II CILJEVI I ZADACI

Član 4.

Osnovni ciljevi i zadaci Udruženja su:

- unapređivanje stručnog rada na osnovama naučnih i savremenih metoda rada

- izgrađivanje predloga, stavova, mišljenja i inicijativa o svim pitanjima od zajedničkog interesa za članove Udruženja
- propisuje uslove i prava za sticanje licence
- izdaje licence za vođenje ekipa svih liga (u organizaciji KSJ)
- organizacija seminara
- povezivanje sa trenerskim organizacijama u inostranstvu u saradnji sa KSJ-om
- učešće u radu Košarkaškog saveza Jugoslavije
- realizuje odluke EABC i WABC i Košarkaškog saveza Jugoslavije
- i druge aktivnosti koje utvrde organi Udruženja u saradnji sa KSJ-om.

III ORGANI UDRUŽENJA

Član 5.

Organi Udruženja su:

1. Skupština
2. Upravni odbor
3. Nadzorni odbor
4. Predsednik Udruženja
5. Generalni Sekretar Udruženja

1. SUPŠTINA

Član 6.

Skupština Udruženja je najviši organ upravljanja. Skupštinu čini 25 članova koji se biraju iz redova predstavnika košarkaških trenera Srbije 17, košarkaških trenera Crne Gore 5.

U sastav Skupštine, u ukupan broj ulazi i 3 (2+1) predstavnika Košarkaškog saveza Jugoslavije.

Član 7.

Košarkaški treneri Srbije i Crne Gore predlažu svoje predstavnike za Skupštinu Udruženja a konačnu odluku o broju sastavu Skupštine donosi posebnom odlukom.

Član 8.

Članovi Skupštine se biraju na period od četiri godine i mogu biti ponovo birani.

Odluku o raspisivanju izbora za članove Skupštine donosi Upravni odbor, najkasnije pre isteka mandata članova Skupštine.

Član 9.

Mandat člana Skupštine prestaje pre isteka vremena na koji je izabran:

- ako podnese ostavku
- ako bude opozvan zbog nepoštovanja odredaba Statuta i drugih opštih akata.

Član 10.

U okviru svojih prava i dužnosti Skupština:

- donosi Statut i druga opšta akta Udruženja koja moraju biti usklađena sa aktima KSJ
- utvrđuje osnove rada Udruženja i odlučuje o svim osnovnim pitanjima od značaja za rad Udruženja u saradnji sa organima KSJ
- donosi kodeks ponašanja
- utvrđuje saradnju sa organima Košarkaškog saveza Jugoslavije
- utvrđuje saradnju sa trenerskim organizacijama u saradnji sa KSJ
- donosi program i plan rada Udruženja
- razmatra i odlučuje o izveštajima Upravnog odbora i nadzornog odbora
- imenuje i razrešava Predsednika Udruženja, Predsednika i članove Upravnog i Nadzornog odbora i generalnog sekretara
- vrši i druge poslove u skladu sa Statutom.

Član 11.

Skupština zaseda po pravilu najmanje jednom godišnje.

Skupštinu saziva i njome rukovodi Predsednik Udruženja.

Skupština se obavezno saziva na zahtev Upravnog odbora, Nadzornog odbora ili najmanje 1/4 članova Skupštine.

Na skupštini sazvanoj po osnovu predhodnog stava može se raspravljati samo o pitanjima zbog kojih je traženo sazivanje Skupštine.

Član 12.

Skupština može da zaseda ako je prisutno više od polovine članova.

Skupština odlučuje većinom glasova od ukupnog broja članova Skupštine.

Skupština donosi odluku o usvajanju Statuta ili njegovih izmena i dopuna, većinom od ukupnog broja članova.

Skupština donosi odluku o izboru predsednika Udruženja, članova Upravnog odbora i Nadzornog odbora i izbor Generalnog sekretara većinom glasova od ukupnog broja članova Skupštine.

2. UPRAVNI ODBOR

Član 13.

Upravni odbor je izvršni organ Skupštine.

Upravni odbor broji 7 članova (5 iz redova KTS i 2 iz redova KTCG)

Iz redova članova Upravnog odbora bira se njegov predsednik, koga imenuje Skupština.

Izbor za člana Upravnog odbora nije vezano za članstvo u Skupštini.

Članove Upravnog odbora imenuje Skupština Udruženja.

Član 14.

Članovi Upravnog odbora se biraju na period od četiri godine i mogu biti ponovo birani.

Za članove Upravnog odbora biraju se treneri koji mogu ali ne moraju biti članovi Skupštine, ali koji dobro poznaju problematiku sporta i trenerskog poziva.

Član 15.

Mandat članova Upravnog odbora prestaje pre isteka vremena na koji je biran:

- ako podnese ostavku
- ako ga opozove Skupština Udruženja zbog nepridržavanja Statuta i drugih opštih akata.

Član 16.

- utvrđuje predlog Statuta i drugih opštih akata koje donosi Skupština Udruženja
- utvrđuje predlog finansijskog plana Udruženja
- donosi opšte akte koji nisu u nadležnosti Skupštine
- verifikuje uslove za sticanje licenci
- vrši izdavanje licenci
- usvaja završni račun Udruženja
- utvrđuje program međunarodne saradnje u saradnji sa KSJ
- organizuje seminare za stručno usavršavanje trenera svih kategorija u saradnji sa Stručnim savetom Košarkaškog saveza Jugoslavije
- donosi odluku o slanju trenera na stručno usavršavanje u inostranstvo uz mišljenje Stručnog saveta Košarkaškog saveza Jugoslavije
- vodi evidenciju svojih članova
- vrši i druge poslove koji nisu u delokrugu Skupštine Udruženja.

Član 17.

Upravni odbor radi na sednicama koje se održavaju po potrebi.

Sednice Upravnog odbora saziva predsednik Upravnog odbora ili na zahtev 4. člana Upravnog odbora.

Sednica Upravnog odbora se obavezno saziva na zahtev Predsednika Udruženja, Nadzornog odbora i Generalnog sekretara Udruženja, i na toj sednici se može raspravljati samo o pitanjima koja su bila razlog sazivanja sednice.

Kada se održava redovno sazivanje sednice rok za slanje materijala za sednicu je 3 dana pre početka sednice.

Član 18.

Upravni odbor može da zaseda ako sednici prisustvuje više od polovine članova, a odluke donosi većinom glasova od ukupnog broja članova.

3. NADZORNI ODBOR

Član 19.

Nadzorni odbor je nadzorni organ Udruženja koji vrši kontrolu nad zakonitošću rada Udruženja, sprovođenja Statuta i drugih opštih akata Udruženja, i vrši kontrolu materijalno finansijskog poslovanja Udruženja.

Član 20.

Predsednika i članove Nadzornog odbora bira Skupština Udruženja.

Nadzorni odbor broji tri člana i to po jednog člana daju KTS, KTCG i KSJ.

Član 21.

Nadzorni odbor podnosi Skupštini i Upravnom odboru izveštaj o pitanjima iz svog delokruga najmanje jednom godišnje.

Član 22.

Nadzorni odbor donosi svoje odluke većinom glasova od ukupnog broja članova.

4. PREDSEDNIK UDRUŽENJA - SKUPŠTINE

Član 23.

Predsednika Udruženja i Skupštine bira Skupština Udruženja tajnim glasanjem iz redova istaknutih trene-

ra na predlog Upravnog odbora ili najmanje pet članova Skupštine Udruženja, na osnovu podnetog programa rada.

Predsednik Udruženja i Skupštine bira se na period od četiri godine i može biti ponovo biran na tu funkciju.

Predsednik Udruženja i Skupštine za svoj rad odgovara Skupštini Udruženja.

Član 24.

PRESEDNIK UDRUŽENJA I SKUPŠTINE

- predstavlja Udruženje
- zastupa Udruženje u imovinskim i drugim pravnim poslovima i naredbodavac je za izvršavanje finansijskog plana Udruženja
- rukovodi radom Skupštine
- predlaže imenovanje Generalnog sekretara Upravni odbor
- odgovara za zakonitost rada Udruženja
- obavlja i druge poslove u skladu sa Statutom.

Predsednik Udruženja može određene poslove iz svoje nadležnosti preneti na predsednika Upravnog odbora ili Generalnog sekretara.

5. GENERALNI SEKRETAR UDRUŽENJA

Član 25.

Generalni sekretar Udruženja je izvršni organ Upravnog odbora.

Imenuje ga Skupština Udruženja na predlog Upravnog odbora.

Generalni sekretar ostaje na dužnosti onoliko koliko je utvrđeno ugovorom o njegovom angažovanju, a ugovor se može zaključiti najviše na 4 godine.

Član 26.

Generalni sekretar za svoj rad odgovara Skupštini, Upravnom odboru i Predsedniku Udruženja.

Generalni sekretar je član Upravnog odbora po funkciji. Svoju funkciju Generalni sekretar obavlja amaterski ili profesionalno o čemu odluku donosi Skupština Udruženja.

Član 27.

Generalni sekretar Udruženja:

- koordinira saradnju između Udruženja i Košarkaškog saveza Jugoslavije
- tehnički organizuje i priprema seminare za usavršavanje trenera svih kategorija
- uspostavlja kontakte sa drugim trenerskim organizacijama i trenerima u inostranstvu radi međusobne saradnje i razmene informacija
- koordinira saradnju sa Evropskom i Svetskom asocijacijom trenera u saradnji sa KSJ
- stara se o pripremi i publikovanju odgovarajućih stručnih publikacija
- obavlja i druge stručne poslove koje mu poveri Skupština, Predsednik Udruženja i Upravni odbor.

IV SREDSTVA UDRUŽENJA

Član 28.

Sredstva za rad Udruženja obezbeđuju se:

- naplatom godišnje članarine
- naplatom kotizacije za seminare
- prihod od manifestacija koje organizuje Udruženje
- donatorska, subvencija i drugih prihoda
- od donacija KSJ
- prihod od organizovanja seminara
- prihod od prodaje stručnih publikacija.

Član 29.

Obim, namena i raspodela finansijskih sredstava utvrđuju se finansijskim planom za svaku godinu.

Prihodi i rashodi moraju biti uravnoteženi.

V JAVNOST U RADU

Član 30.

Javnost u radu Udruženja obezbeđuje se javnošću sednica organa i tela, izdavanjem informacija o njihovom radu i saradnjom sa sredstvima javnog informisanja.

Udruženje redovno obaveštava sve svoje članove i javnost sa svojim odlukama, stavovima i predlozima, aktuelnim dešavanjima putem sredstvima javnog informisanja ili izdavanjem posebnih publikacija i biltena.

Stavove Udruženja mogu da iznose i zastupaju samo izabrani funkcioneri Udruženja, koji su i odgovorni za njihovu tačnost.

VI OPŠTI AKTI

Član 31.

Opšti akti Udruženja su Statut, kodeks ponašanja i odluke kojima se na opšti način utvrđuju određena pitanja.

Inicijativu za donošenje Statuta Udruženja odnosno opšteg akta i za njegove izmene može dati Predsednik Udruženja, Nadzorni odbor, Upravni odbor, Generalni sekretar i najmanje 5 članova Skupštine.

O inicijativi za donošenje Statuta odnosno njegovim izmenama i dopunama, razmatra Upravni odbor Udruženja u roku od 15 dana od dana podnošenja inicijative. Ukoliko prihvati inicijativu za donošenje novog Statuta ili njegovih izmena i dopuna Upravni odbor utvrđuje nacrt Statuta i organizuje javnu raspravu koja traje 30 dana od dana dostavljanja materijala na raspravu.

Po isteku roka za javnu raspravu Upravni odbor utvrđuje predlog Statuta odnosno njegovih izmena i dopuna i dostavlja ga Skupštini na usvajanje.

Član 32.

Članovi Skupštine mogu podneti i pismene amandmane na predlog Statuta odnosno njihovih izmena i dopuna najkasnije 8 dana pre održavanja Skupštine.

U hitnim slučajevima Upravni odbor može dostaviti Skupštini na usvajanje predlog Statuta odnosno njegovih izmena i dopuna i bez sprovođenja javne rasprave, a razlozi hitnosti se moraju obrazložiti uz dostavljanje materijala.

Član 33.

Opšti akti Udruženja moraju se usaglasiti sa Statutom najkasnije u roku od 30 dana od dana stupanja na snagu Statuta odnosno njegovih izmena i dopuna.

VII PRESTANAK RADA

Član 34.

Udruženje prestaje sa radom pod uslovima predviđenim Zakonom.

Odluku o prestanku rada donosi Skupština Udruženja. U slučaju prestanka rada imovina i sredstva Udruženja prelaze na organizaciju koja preuzima prava i obaveze Udruženja.

VIII PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 35.

Stupanje na snagu ovog Statuta prestaje da važi Statut Udruženja koji je usvojila Skupština Udruženja na sednici održanoj _____.

Član 36.

Ovaj Statut stupa na snagu danom usvajanja na Skupštini Udruženja košarkaških trenera Jugoslavije.

U Beogradu _____

Predsedništvo Udruženja

Košarkaških trenera Jugoslavije

Druga godina bez Cige

Od 3. do 5. septembra u Vršcu je organizovan drugi Memorijalni turnir „Milan Ciga Vasojević“, posvećen čoveku između čijeg imena i ženske košarke je još za njegovog života postojao znak jednakosti.

Ciga je bio vizionar. Čovek koji je gledao godinama unapred i otuda sve najlepše što nam je ženska košarka pružala proteklih decenija nosilo je oznaku „Made in Ciga“.

Da će postati institucija u ovom sportu moglo se nazreti još 1960. kada je kao 28-godišnji trener Radničkog iz Beograda osvojio Kup Jugoslavije. Godinu dana kasnije u svojoj riznici već je imao duplu krunu, a 1962. novu titulu prvaka Jugoslavije.

Ogroman potencijal, tada mladog stručnjaka, nije ostao neprimećen. Usledili su pozivi u Crvenu zvezdu, a zatim i Italiju. Cigin trag je svuda ostajao neizbrisiv. Kada je sa Deasom osvojio titulu prvaka Italije, mogao je da bira gde će. Ni suvo zlato ga nije pokolebalo. Izabrao je ono što je najviše voleo - Jugoslaviju.

Vratio se samo s jednim ciljem, o kojem je tek mnogo godina kasnije pričao: „Hteo sam da napravim reprezentaciju za duži vremenski period, da se razlika kod smena generacije ne primećuje. Ako se i primeti, da uvek bude u korist dolazeće. Kontinuitet u radu je za mene bio najvažniji faktor.“

U periodu između osamdesetih i deve-

desetih godina usledili su najveći uspesi jugoslovenske ženske košarke u njenoj istoriji. Medalje sa evropskih i svetskih prvenstava, Olimpijskih igara, bile su redovno rezervisane za nas. Jugoslavija je uvek bila u krugu favorita. Njeno ime izgovaralo se sa poštovanjem. Profesor Milan Vasojević je, dakle, prvi deo svoje misije uspešno završio.

energiju i bogato znanje pretoči u još jedno veliko delo.

Kao što je i mislio, tako je i radio. Brzo. Kao da je osetio da u isto vreme igra dve utakmice. Jednu na terenu i drugu, važniju, van njega.

Ciga je, na žalost, izgubio „utakmicu života“. S druge strane, uspeo je da udari čvrst temelj Hemofarmu sa kojim je napravio i prvi korak - osvajanje Kupa Jugoslavije. Dovoljno za ono što je naučio, jer, taj prvi korak je najvažniji u životu svakog novorođenčeta.

Da je bio prvi, pokazalo se samo godinu dana kasnije, kada je Hemofarm osvojio „duplu krunu“. Bez Cige na klupi, ali sa Cigom u srcima svih Vrščana.

U društvu prijatelja i saradnika iz Hemofarma: Zlatko Polovina, Pero Todorović - predsednik kluba i Ciga

Drugi, znatno teži tek je započeo u Vršcu. U sredini koja živi za košarku, ali i sredini kojoj je nedostajao čovek znanja, pun energije, sa željom da tu

Ciga nacionalne je još jednom pogodio u metu! Zato se i danas, i kad ga nema, svuda u svetu njegovo ime izgovara sa najdubljim poštovanjem.

Treneri o turniru

Cigi u čast

Zavesa na drugi memorijal „Milan Ciga Vasojević“ je pala. kao što su u košarkaškom klubu „Hemofarm“ obećali i ovaj turnir je protekao uz besprekornu organizaciju.

Ime **Ladislava Ratgebera**, dobro je poznato ljubiteljima košarke kod nas. Već nekoliko godina veoma uspešno vodi šampiona Mađarske ekipu PVSK iz Pečuja, isto tako uspešno vodi i reprezentaciju ove zemlje, reprezentaciju koja je osvojila četvrto

mesto na Evropskom prvenstvu i osmo na svetskom prvenstvu.

Relativno mlad, ima izuzetno bogatu trenersku karijeru koju je započeo 1986. godine sa mlađim kategorijama u novosadskoj Vojvodini da bi dve godine kasnije postao pomoćnik Miodragu Veskoviću. Sa 24 godine preuzeo je ekipu koja je iste godi-

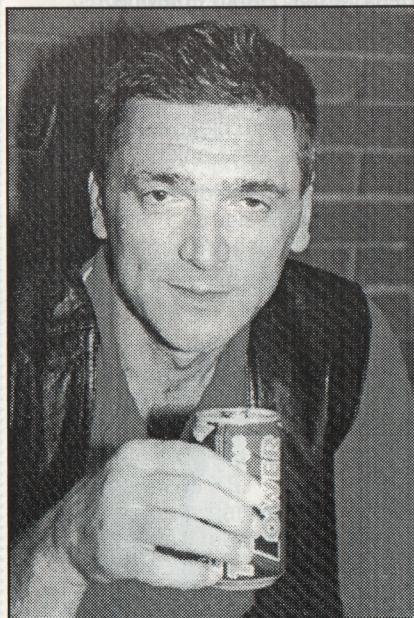

Ladislav Ratgeber, „PVSK“

ne igrala finale plej-ofa, da bi naredne godine sa istom ekipom dospeo do polufinala kupa i plej-ofa.

„Emotivno sam izuzetno vezan za Cigu. Kao mlad trener dosta toga sam naučio od njega. Bio sam mu pomoćni trener u reprezentaciji koja se pripremila za Olimpijadu u Barceloni, i na moju i njegovu žalost iz poznatih razloga nismo tamo otišli. Izuzetno sam ga cenio, i prvo hoću da kažem da trijumf moje ekipe na ovom turniru, u prvom redu ima izuzetno emotivni karakter za mene a onda sportski.

Ekipa PVSK osvojila je prvo mesto na turniru, kako ocenjujete vašu igru.

Miodrag Vesковиć, „Hemofarm“

Iako smo nastupili nekompletni, smatram da smo dobro igrali. Najviše sam zadovoljan trećom utakmicom, ne zbog dobre igre i visoke pobe, već zbog činjenice da je to rezultat discipline ekipe i dobre fizičke pripreme, jer izuzetno je teško odigrati dve utakmice u roku od nekih 12 sati.

Ipak Ciga je najbitniji, jer sa nekom setom i toplinom dolazim na ovaj turnir. Velika je ova stvar što Vršac i Hemofarm pokušavaju da s oduže čoveku koji je toliko zadužio Jugoslovensko-žensku košarku. Zato ovaj turnir treba negovati, čuvati i voleti, Ciga je to zaslužio.

Za trenera **Miodraga Vesковиća** i košarkašice Hemofarma, turnir je bio samo jedna od provera u nizu utakmica pred start Evrolige. Vrščanke su neshvatljivo lako izgubile treću utakmicu protiv Galatasaraya i zauzele treće mesto.

Šta misli Vesковиć o turniru?

Turnir je bio veoma kvalitetan sami tim što su učesnici turnira i učesnici Evropske lige, što dovoljno govori o kvalitetu turnira. Hemofarm je sasvim pristojno odigrao prve dve utakmice, a u trećoj smo podbacili.

Koji je odnos snaga između Hemofarma i ostalih Evropskih ekipa?

Mi imamo odličnu bazu domaćih igrača, međutim očigleno je da za velike rezultate i neizvesne završnice utakmica ipak su potrebni neki kvalitetniji momenti, što znači da je teško očekivati da bez strankinja napravimo neki strašan rezultat u Evropi, jer stranci da nisu potrebni ne bi ih uzeli ostali timovi jer ih ne uzimaju samo da bi popravili sliku tima već da bi napravili rezultat. Mi smo toliko jači koliko je jaka i naša liga, to ne znači da smo tim za podcenjivanje, mi spadamo u srednje ekipe koja treba velikom borbenošću i velikim entuzijazmom da kod kuće pokušava da dobije utakmice, a da na strani pokušava da dobije utakmice, a da na strani pokušava nekog da iznenadi.

Ime **Predraga Milovića**, trenera ekipe Ježica iz Ljubljane, malo je poznato ljubiteljima košarke kod nas, jer već godinama radi u Sloveniji. Trenersku karijeru je započeo pre više od 20 godina u Mladosti iz Bara...Posle osvajanja IV mesta 80-ih godina sa kadetima Mornara, prelazi u Olimpiju iz Ljubljane, zatim u Kranj, sa ekipom iz Postojne igra finale kupa Slovenije. Sledi Helios iz Domžala, Idriju je doveo do prve lige, i sa njom je imao seriju uspeha.

Kako ocenjujete nastup Vaše ekipe na turniru?

Predrag Milović, „Ježice“

Ekipa Ježica ima velike probleme ove godine i mene nekako uvek zovu kad im je teško. Nadam se da će ekipa obezbediti opstanak u Evro ligi jer čak šest igračica je napustilo ekupu a velikih problema imamo sa Rankicom Šarenac koja je operisala koleno. To sam izneo da bi videli koliko smo bili hendikepirani, uz puno rada, poboljšanje fizičke spreme i uigranosti ekipe, mi ćemo pružati daleko više. Ovih dana očekujemo i dolazak jedne Amerikanke čime bi uz neke mlade igračice kompletirali ekipu. Nisam nezadovoljan a naročito mi je drago da su neke mlade igračice odlično igrale.

Ekrem Emnun, „Galatasaraj“

Izuzetno sam zadovoljan sa organizacijom, kvalitetom turnira. Ono što mogu da Vam kažem je to da dok sam ja trener i normalno ako nas organizatori pozovu, uvek ćemo rado učestvovati, jer je Čiga to zaslužio.

Gospodine Ekrem, kako ocenjujete ovaj turnir?

Izuzetno sam zadovoljan kvalite-

tom ekipa, jer na svakoj utakmici mogu da proveravam svoju ekipu za predstojeći nastup u Evroligi kroz jakе utakmice.

Šta po Vašem mišljenju treba uraditi da ovaj turnir bude još kvalitetniji?

Turnir je i sad veoma kvalitetan. Mi smo dosad učestvovali na nekoliko turnira u Evropi, bile su dobre

utakmice, dobre igre, međutim organizacija nije bila na visini organizacije ovog turnira. Posebno hoću da istaknem suđenje, koje je bilo izuzetno kvalitetno što je doprinelo da kvalitet turnira bude na veoma visokom nivou. Ne pamtim da smo igrali na nekom turniru gde su nam sve utakmice sudile FIBA sudije.

J. Turkoane - M. Tomašević

KSS

Licenca za kvalitetne kampove

Pošto su zadovoljili kriterijume Košarkaškog saveza Srbije, odnosno njegovog Stručnog saveta, pet košarkaških kampova radilo je letos s licencom KSS. Reč je o kampovima „Junior“ na Zlatiboru, „Yubac“ na Kopaoniku, na Borskom jezeru, Tari i Divčibarama.

Individualni rad tokom leta neophodna je stepenica u razvoju mladih igrača. Mi u KSS hteli smo na određen način da zaštitimo košarku od improvizacije, jer želimo da kampovi funkcionišu na nivou kvaliteta naše košarke. ove godine licence smo podelili na osnovu razgovora i opšte poznatih činjenica,

ali ništa nismo prepustili slučaju. Uveli smo neku vrstu kontrole i pomoći našeg stručnog saveta kampovima za koje smatramo da su kvalitetni. Dobijanje licence se moralo opravdati. Upravo ovih dana Stručni savet KSS i Asocijacija košarkaških kampova izvršice analizu rada letnjih kampova, ističe za „Trener“ Predrag Bogosavljev generalni sekretar KSS.

Opšti je utisak da je „uvođenje reda“ dodeljivanjem licenci kvalitetnim kampovima i njihov rad podignut na viši nivo. Ne kampovima, mada svaki ima svoju specifičnost, radili su uglavnom vrsni treneri. Interesovanje mladih je bilo izvanredno. Omasovljenju i sveukupnom utisku doprinela je atmosfera svetskog prvenstva u Atini.

Na žalost i ove godine naše najkvalitetnije kampove posetio je mali broj mladih iz inostranstva. Razlog je

„Amer“ Rodžer Tomson izazvao je veliko interesovanje, pored ostalog, brojnih medijskih kuća. Trenutak kada daje intervju za RTS

nesrećna situacija na Kosovu i anti-propaganda koja se u ino medijima vodi. Kvalitet kampova privukao je i veći broj sponzora, bez čijeg interesa i angažovanja, kvalitet kampova sigurno ne bi bio na ovom nivou. Ove godine na jednom od naših kampova boravio je, po prvi put i jedan američki trener - Rodžer Tomson, čije su impresije o radu na kampu, nadarenošću naših dečaka i devojčica i zašto se ne ponositi i utiscima o našoj zemlji, malo je reći, prelepe i iskrene.

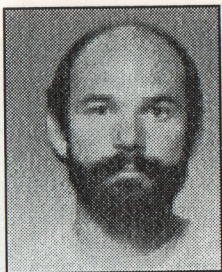
Svakako treba sačekati zvaničnu analizu Stručnog saveta KSS o funkcionisanju kvalitetnih košarkaških kampova u Srbiji, ali prvi utisci su zadovoljavajući. Namera Stručnog saveta se pokazala sasvim korektnom i neophodnom. Utoliko pre što je ne mali broj improvizovanih kampova, koji to zapravo i nisu i čije postojanje, na izvestan način, degradira našu

košarku i struku. Zato bi svakako trebalo razmišljati u KSS, pored pružanja podrške kvalitetu i o tome kako razdvojiti žito od kukolja. Opet sve u interesu košarke.

Kada smo već kod licenci KSS, verujemo da će očekivana analiza inspirisati i ljude koji vode KSJ, da se najkvalitetnijim kampovima dodeli licenca KSJ. U marketinškom smislu, bila bi to velika podrška za promociju naših kampova kako u zemlji tako i na inostranom košarkaškom tržištu. Reč je o interesu ne samo jugoslovenske košarke, košarkaških kampova, već i interesima zemlje i naše turističke privrede. Imamo najbolje trenere u Evropi, najbolju školu košarke, izuzetan prirodni ambijent u kome kampovi rade. Zašto uz podršku, poput ove iz Stručnog saveta KSS, ne bismo imali i najbolje kampove u Evropi?

A. T. M. P.

Evropljanke u WNBA

Vreme je da se na ovim stranama posveti pažnja ženskoj košarci. Nema boljeg načina za korišćenje ove prilike od posete WNBA.com-u sajtu koji prati sva zbivanja u američkoj ženskoj profesionalnoj ligi.

Osim ove zahvalne teme, pokušaćemo da u ovom broju pretrčimo preko jedne nezahvalne, a ta bi bila prikaz nekoliko računarskih programa koji se danas u velikoj meri koriste u košarci.

WNBA.com

WNBA.com je koncipiran gotovo identično kao i NBA.com. (uostalom kao i WNBA liga u odnosu na NBA ligu) i u rangiranju sto najboljih košarkaških sajtova zauzima 22. mesto.

Prezentaciju ovog sajta a na taj način i WNBA lige u ovom časopisu, izvršićemo kroz upoznavanje sa dvema najboljim ekipama, finalistima šampionata WNBA lige okončanog 1. septembra pred 16.285 gledalaca. To su ekipe šampiona Houston Comets-a i vicešampiona Phoenix Mercury-a.

WNBA liga je sa mnogo godina za-kašnjenja napravljena kao pandan muškoj NBA u momentu kada su ljudi koji vode ovaj biznis procenili da je pravi momenat. A taj „momenat“ desio se prošle godine i oslanjao se na činjenice da Amerikanci obožavaju košarku, da hoće da imaju uvek i sve najbolje, da to hoće i da plate, da im je slabost ravnopravnost polova i da od toga mogu da naprave pare. Možda bi redosled mogao da bude drugačiji, ali to je to. Da bi sve funkcionisalo morala se napraviti najjača liga na svetu. U tom cilju dovedeno je mnoštvo sjajnih igračica iz drugih pretežno evropskih zemalja s obzirom da američka ženska košarka nije toliko dominantna u svetu kao što je to muška. Formirano je deset ekipa i one su raspoređene u dve konferencije. U istočnoj konferenciji nalaze se ekipe: Charlotte Stings, Cleveland Rockers, Detroit Shock, New York Liberty i Washington Mystics. U zapadnoj konferenciji su ekipe: Houston Comets, Los Angeles Sparks, Phoenix Mercury, Sacramento Monarchs i Utah Strzz. Liga je igrana po završetku NBA lige, a finalne utakmice mogli smo nedavno i mi da pratimo na našim malim ekranima. WNBA je po svim kriterijumima ostvarila uspeh i predsednik WNBA Val Ackerman ima razloga da bude zadovol-

ijan. Najbolji pokazatelj uspeha je svakako broj gledalaca. A taj broj je direktna posledica kvaliteta predstava koje pružaju igračice na parketu. Ko je posmatrao finalne utakmice morao je biti zadivljen brzinom, agresivnošću i izvanrednom tehnikom koju učesnice poseduju.

Ekipa Houstona je u tri utakmice rezultatom 2:1 savladala Phoenix Mercury. Reklo bi se, jedva jer je drugu utakmicu dobila u produžetku a finalnu rezultatom 80:71. To je bila druga uzastopna titula prvaka WNBA lige, dakle jedina ekipa koja je dosad osvajala titulu. Ekipu čine: Janeth Arcain (181 cm) krilo, Karen Booker (186) centar, Cynthia Cooper (178) bek, Wanda Guyton (186) krilo, Tammy Jackson (189) krilo, Monica Lamb (196) centar, Yolanda Moore (183) krilo, Kim Perrot (165) bek, Nyree Roberts (193) centar, Sheryl Swoops (183) krilo, Tina Thompson (189) krilo, Amaya Valdemoro (186) krilo i Tiffany Wootley (171) bek. Trener ekipe je Van Chansellor.

Najveća zvezda ekipe je sigurno Cynthia Cooper. Ona je drugu godinu zaredom proglašena najboljom igračicom šampionata. Najbolji je strelac lige (22,8 koševa po utakmici) i najbolja trojkašica (ukupno 64 trojke). Zanimljivo, da je ova 35 godina stara igračica počela da igra košarku sa 16 godina i da je 11 godina provela igrajući u Evropi (uglavnom Italiji) da bi joj se na zalasku karijere ispunila želja da zaigra u Americi i da bude najbolja. Ona je prva igračica u istoriji WNBA koja je dala više od 1000 koševa.

Uz nju najzaslužnije su: Sheryl Swoopes (27 godina), Kim Perrot (31) i Tina Tompson (23).

Trener Van Chansellor (54 godine) proglašen je za najboljeg trenera WNBA. On je ujedno i menadžer tima i ima sjajnu trenersku karijeru. Vodio je 19 godina ženske timove Univerziteta Mississippi i vlasnik je puno titula i rekorda liga i Univerziteta sa odnosom pobjeda i poraza 439 prema 154 (74%). Tim je preuzeo aprila 1997.

Za razliku od šampionske ekipe, veći deo ekipe Phoenix Mercury-a sačinjavaju košarkašice koje su došle van Amerike. To su: Marlies Askamp (196 cm) centar iz Nemačke, Michelle Griffiths (186) krilo, Kristi Harrower (163) bek, Michele Timms (171) bek, sve tri iz Australije, Andrea Kuklova (183) bek iz slovačke, Maria Stepanova (204) devetnaestogodišnji

centar iz Rusije. Uz njih su domaće igračice: Toni Foster (186) krilo, Jennifer Gillom (189) krilo, Bridget Pettis (180) bek, Brandy Reed (186) krilo i Umeki Webb (175) bek.

Trener ekipe je, opet za razliku od Houstona, gospođa. Njeno ime je Cheryl Miller i bila je jedna od najboljih košarkašica u istoriji američke košarke. Jedna od svega 11 žena članica Kuće Slavnih. Igračica sa izvanrednim odrazom. Osvojila je zlatnu olimpijsku medalju 1984. godine. Kao trener Univerziteta Južne Karoline 1993. i 1994. ostvarila je izvanredan odnos pobjeda i poraza 44-14 (75,9%). Nama je najpoznatija kao sestra Reggie Miller-a.

Najbolja igračica Phoenix-a je svakako Jennifer Gillom koja je druga na listi strelaca sa prosekom od 20,8 poena po utakmici i takođe je izvanredna skakačica sa prosekom od 7,3 skoka po utakmici što je stavlja na 4. mesto liste skakača. Uz nju su Michelle Griffiths (treća po procentu šuta za dva poena - 50,5%), Bridget Pettis i Michele Timms.

Upravo zbog navedenih razlika bilo je interesantno ispratiti duele ovih ekipa. Sledeće godine planira se proširenje lige. Prvi kandidat, kako sada stvari stoje, jeste Minnesota.

Kao i na sajtu NBA.com i na WNBA.com možete naći sve moguće statističke i druge podatke koje smo već opisivali u prezentaciji NBA.com.

Kompjuterski programi namenjeni košarci

Prvi programi koji su se primenjivali u košarci bili su statistički programi. Oni su i danas najzastupljeniji od svih napisa-

nih iz razumljivih razloga. Vođenje statistike na utakmicama je obaveza, a programi koji su za tu potrebu namenjeni omogućavaju da se ona vodi jednostavno i efikasno. Osim ovih programa razvili su se programi za planiranje treninga, simulaciju i predviđanje toka i ishoda utakmica na osnovu statističkih parametara, grafičko prikazivanje šema kretanja odnosno akcija, baze podataka za skauting, programi za organizaciju liga i turnira, za ishranu sportista, programi za rad sa tegovima i mnogi drugi.

U ovom prilogu pokušaćemo da prikazemo kako neki od tih programa funkcionišu i koje su im mogućnosti. Kada je u uvodnom delu navedeno da je ova tema nezahvalna, onda se pre svega mislilo na ograničenost prikaza korišćenjem samo teksta, kao i zbog obimnosti teme.

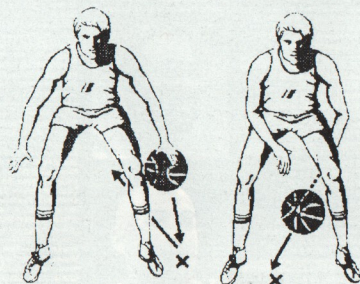
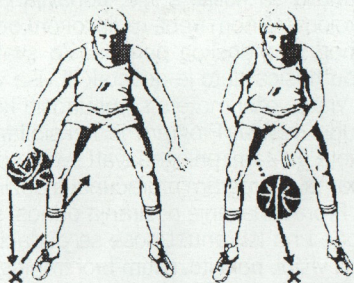
Assistant Basketball Coach '98. Pro - američke firme Extreme Software

Ovaj program, kako mu i samo ime govori, namenjen je pre svega trenerima. Osim njih mogu ga koristiti novinari koji prate košarku, kao i skauti, statističari i drugi. Program je zaista napravljen da bude krajnje jednostavan, a da poseduje sjajne mogućnosti. Kada startujete program otvara se na sredini ekrana glavni meni, koji se sastoji iz deset stavki: 1) unošenje statistike sa utakmice, 2) raspored odigravanja utakmica, 3) baza podataka o igračima, 4) baza podataka o timovima, 5) izveštaji, 6) podaci sa utakmica, 7) skauting protivničkih ekipa, 8) ocenjivanje igrača, 9) izborni (test) podaci igrača i 10) beležnica.

Pre nego što odaberete na čemu ćete raditi možete izvršiti odabir i setovanje određenih kategorija podataka koje ćete u programu koristiti kao što su: godina odnosno sezona, vrste liga koje ćete pratiti, dužina poluvremena odnosno delova igre koje ćete pratiti (četvrtine, produžeci...), vrsta utakmica (prvenstvena, prijateljska, turnirska), zemlje čija ćete prvenstva pratiti, pozicije igrača itd.

1) Kada kliknete mišem na ovo polje dobijate mogućnost da izaberete pregled statistike utakmice koju želite, a koja je ranije unešena. Statistika sa utakmica unosi se na dva načina a) već završene utakmice sa formulara ili diskete i b) uživo.

Ovaj drugi način je posebno interesantan. Daje vam mogućnost vođenja statistike i za domaći i za gostujući tim. Statistiku možete voditi generalno na celom terenu ili grafički na pola terena gde je polovina podeljena na dvanaest polja i svaki statistički podatak možete pridružiti polju na kome je načinjen. Svakog momenta u toku utakmice i naravno posle nje možete dobiti izveštaj trenutnog stanja statističkih pokazatelja gde vam se opisno prikazuje koji je igrač, kada, u

kom polju i s kojim ishodom preduzeo određenu akciju i zbirmo. Takođe možete dobiti tabelarni prikaz svih statističkih podataka za sve igrače načinjene do određenog momenta. To bi praktično izgledalo ovako: tražite tajm aut i želite da u tom momentu vidite dotadašnju statistiku, kliknete mišem i imate je pred sobom (koristite, naravno, laptop računar kao što to radi naša odbojkaška reprezentacija). Broj statističkih podataka koji se prate znatno je veći nego što je to kod nas uobičajeno (ukupno 30). No, sve se to postiže lagano, jednostavnim upotrebom miša bez ikakvog ukucavanja brojeva ili slova tokom utakmice. Sve ovo prati štoperica u gornjem desnom uglu koju uključujete i isključujete kako to već pravila predviđaju.

2) Unosite podatke o planiranim i zakazanim utakmicama, o vrsti, mestu, vremenu odigravanja itd. Služi kao svojevrsni podsetnik.

3) Baza podataka za sve igrače bez obzira na klub u kome igraju. Unose se generalije igrača kao i podaci o visini, težini, poziciji na kojoj igra, statusu, iskustvu, posebne napomene kao i slika igrača itd.

4) Baza podataka o klubovima. Unose se svi važni podaci, adresa, telefoni, službena lica, treneri, liga itd. kao i amblem kluba.

5) Ova mogućnost programa je fantastična. Možete dobiti više od 70 vrsta raznih izveštaja samo pritiskom na dugme. Vrste izveštaja podeljene su u grupe: Igrač, Tim, Utakmica, Rekordi, Razno, Grafikoni i Internet.

6) Timska statistika sa svih unešenih utakmica.

7) Ovaj deo programa koristi se za detaljnu analizu (skauting ili „snimanje“) protivničkih igrača i ekipa. U predviđene

rubrike unose se najosnovnije karakteristike pojedinih igrača. Analiza timske igre podeljena je na analizu napada i odbrane. U napadu se analizira i ocenjuje 21 elemenat, a u odbrani 23.

8) Posle svake utakmice proglašava se najbolji igrač u deset kategorija. Najbolji dodavač, najbolji skakač, najbolji odbrambeni igrač, najbolji šuter, najagresivniji, najpametniji itd. Svaka titula nosi jedan bod. Na kraju sezone sabiraju se bodovi i dobija se najbolji igrač u pojedinoj kategoriji i najbolji igrač ukupno.

9) Unose se ocene svih bitnih sposobnosti igrača. Obuhvaćena je opšta i specifična motorika, kognitivne i konativne sposobnosti i drugo.

10) Na kraju je data beležnica gde trener može da unese svoja zapažanja o svakoj utakmici.

Jednostavan i veoma upotrebljiv program.

Practice Planner Pro - američke firme SportsNet

Ovaj program predstavlja elektronsku varijantu „papirnog“ plana treninga. Nema neke izuzetne mogućnosti ali vam pomaže da sve svoje treninge koje ste radili držite na jednom mestu kao i da ih lakše isplanirate i sortirate. [ema plana treninga je klasična sa datumom, vremenom, rednim brojem treninga, vrstom i rasporedom aktivnosti po minutima sa primedbama i zapažanjima. Data je mogućnost upisivanja novih planova kao i pozivanje starih. Postoji baza vežbi u koju se upisuju opisi određenih vežbi koje

INTERNET

se koriste u treningu gde svaka vežba mora da ima svoj naziv. Kada planirate trening otvorite bazu sa vežbama i izaberite onu koja vam odgovara. Uz ovu mogućnost date su i male baze za skautske izveštaje, baze igrača, ocenjivanje protivničke ekipe a koje su nemerljivo sira- mašnije od baza iz prethodno opisanog programa.

Pump Up The Volume - kanadske firme DDC (Devla Design Corporation)

Program koji je namenjen radu u fitness centrima i radu sa teretom. Zasni- va se na maksimalnoj težini koju vežbač može da podigne u određenoj vežbi. U iz- boru su desetine vežbi za sve grupe mi- šića. Svaka ima svoj naziv i potrebno je znati koja je koja. Za svaku vežbu potreb- no je uneti podatak o maksimalnoj težini koju vežbač može da podigne. Na osno- vu maksimalne težine viši se osnovno doziranje. Doziranje nadalje zavisi od programa koji želite da sprovedite. U iz- boru su programi za Bodybuilding u lakoj i teškoj verziji, program za Fitness, za de- finiciju, za snagu i za trbušnu i leđnu mu- skulaturu bez tegova. Kada se izabere program odabira se broj treninga koji se želi sprovesti u toku nedelje ili dana. Za- tim se biraju vežbe te program sam pro-

računava sa koliko serija, ponavljanja i sa kojom težinom treba raditi tokom oda- branog vremenskog perioda. Za svaku grupu mišića dato je desetak ili više vežbi. Vrste vežbi možete sami unositi kao i grupe mišića. Program je fleksibilan i možete ga sami prilagođavati svojim po- trebama, a program proračunava dozira- nje. Proračunavanje doziranja odnosi se takođe i na ishranu. Unose se podaci o težini, visini, polu itd. zatim broj treninga,

vrsta programa i još nekoliko parameta- ra i program vam pripremi „jelovnik“ sa kompletnim dnevnim potrebama.

Basketball Unlimited - australijske fir- me Basketball Australia

Program predstavlja informacioni si- stem koji je namenjen pretežno organi- zaciji košarkaških turnira. Obuhvata evi- denciju igrača i klubova, sistematizaciju svih ljudi koji bi mogli biti uključeni u organizaciju turnira (počevši od di- rektora turnira preko sudija do slu- žba obezbeđenja), evidenciju rezul- tata utakmica, statistiku igrača, raspored utakmica po terenima i vre- menu, žrebanje učesnika. Za sve ove informacije, kao i za njihovu kombinaciju moguće je dobiti odgo- varajuće izveštaje. Takođe se mogu štampati propusnice, službene legi- timacije i akreditacije. Mogu se izvr- šiti kalkulacije određenih troškova. Troškovi sudija, zakupa terena itd. Statistički izveštaji obuhvataju rezul- tate utakmica, statistike timova i igrača, tabelu rezultata, listu strelca i liste sudija, uporednu listu proš- logodišnjih i ovogodišnjih rezultata, posećenost utakmica i drugo.

Ivan Hajnal,
viši košarkaški trener

The screenshot displays a complex data table with columns for game dates, team names, and player statistics. It includes sections for 'COMENICIA 23 NOVEMBRE', 'MARTEDI 25 NOVEMBRE', and 'MARTEDI 9 DICEMBRE'. The interface is text-heavy and typical of early 1990s software.

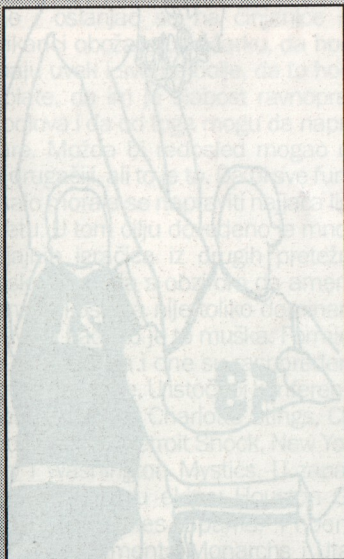
TRENER: Cenovnik oglasnog prostora

crno bele strane

400

200

100

600

400

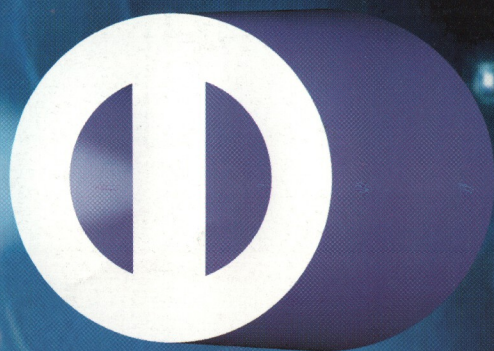
200

kolor strane

Cena oglasnog prostora izražena je u bodovima
Za članove udruženja trenera odobrava se rabat do 50%

Jedina kreditna kartica u Jugoslaviji

Diners Club®

Pravi odgovor na svakom jeziku

Uz našu karticu ne treba Vam račun u banci !

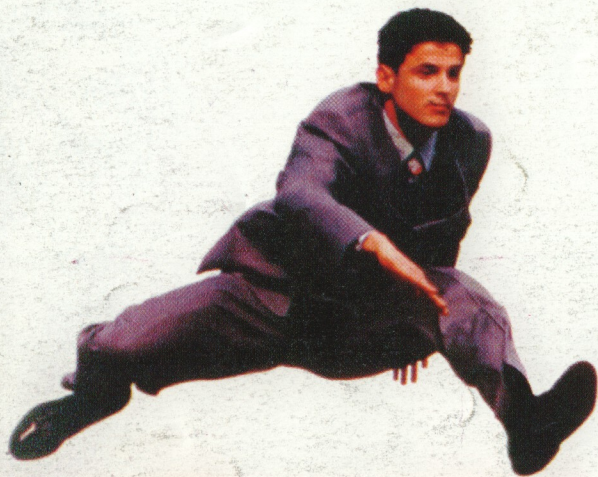
Koristite karticu u zemlji i inostranstvu, a troškove učinjene karticom plaćate tek po prijemu računa.

tel : 344-0622 ; 344-1828

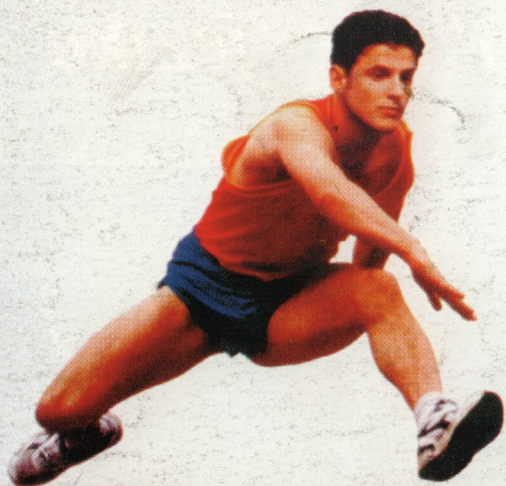

POBEDITE

SVE VAŠE NAPORE

NAPITAK
za sportiste
i ljude od akcije

9 vitamina
+
5 minerala

ATLANTA '96

novi ukus pobede

Hemofarm

